

Αρ 66 683

Τ.Ε.Ι.: ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΕΞΑΜΗΝΟ: ΠΤΥΧΙΟ ΙΙ

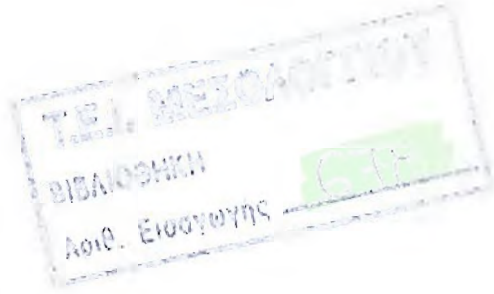
20/1/91

12³⁰

97 2300 -0475

" ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ "

ΘΕΜΑ: Ο Π ΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΑΡ. ΜΗΛΙΩΝΗΣ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΥΦΑΝΤΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ -
ΤΣΑΚΑΛΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ 1994

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Η εργασία αυτή εμπτάσσεται στα γενικά πλαίσια της μακροοικονομικής ανάλυσεως με κεντρικό θέμα το σύνδρομο του πληθωρισμού. Η λήψη σωστών επιχειρηματικών αποφάσεων προϋποθέτει σωστή πληροφόρηση αυτών που τις λαμβάνουν. Και η πληροφόρηση αυτή αντλείται κατά κύριο λόγο από τη λογιστική.

Ο πληθωρισμός, εντούτοις, διαστρεβλώνει τα λογιστικά μεγέθη και εκτροχιάζει τα εξαγόμενα της λογιστικής του ιστορικού κόστους με σοβαρότατες συνέπειες για το μέλλον των επιχειρήσεων, του (ιστορικού κόστους), και της κοινωνικής οικονομίας.

Στη χώρα μας όμως ο πληθωρισμός τρέχει, και φαίνεται δυστυχώς ότι θα τρέχει για πολλά χρόνια ακόμη, με διψήφιους αριθμούς, παρόλο τις προσπάθειες που καταβάλλονται καθημερινά για να τον μετατρέψουν σε μονοψήφιο αριθμό. Έτσι, οι οικονομικές καταστάσεις που συντάσσουν και δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις παραπλανούν τους ενδιαφερομένους, αφού τα στοιχεία που περιλαμβάνουν είναι σοβαρά νοθευμένα.

Ζημιογόνες επιχειρήσεις παρουσιάζονται κερδοφόρες, οι τιμές πώλησεως των προϊόντων φαίνεται να υπερκαλύπτουν το κόστος παραγωγής, ενώ σε πολλές περιπτώσεις υπολείπονται του κόστους αντικαταστάσεώς τους, επιβάλλονται φόροι επί κερδών εικονικών που στην ουσία αποτελούν φόρους κεφαλαίου και διανέμονται πλασματικά κέρδη που αφαιμάζουν τις επιχειρήσεις και για την οικονομία της χώρας μας.

Από την μέχρι σήμερα διεθνή κίνηση για τη λύση του θέματος προκύπτει ότι δεν υπάρχει ακόμη διεθνής ομοφωνία, σχετικά με τις λογιστικές μεθόδους που πρέπει να εφαρμόζονται, για την απαλλαγή των λογιστικών στοιχείων από τις επιδράσεις του πληθωρισμού. Πάντως, η διεθνής φιλολογία και πρακτική στρέφονται γύρω από τις εξής δύο βασικές μεθόδους: α) τη Λογιστική του Γενικού Επιπέδου Τιμών, και τη β) τη Λογιστική του Τρέχοντος Κόστους.

Άλλες μέθοδοι, που προτείνονται ή εφαρμόζονται στην πράξη, συνδυάζουν τα χαρακτηριστικά των δύο αυτών βασικών μεθόδων.

Με την παρούσα εργασία επιχειρούμε αρχικά να μιλήσουμε τον αναγνώστη στο θέμα των μεταβολών των τιμών και στις επιπτώσεις που έχουν οι μεταβολές αυτές στις διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, που παρακολουθούνται λογιστικά στην ιστορική αξία τους, τις επιπτώσεις που έχουν στα κεφάλαια της επιχείρησης, στις οικονομικές-λογιστικές καταστάσεις και γενικά στην ίδια την επιχείρηση.

Στην συνέχεια αναπτύσσουμε τη Λογιστική του Γενικού Επιπέδου Τιμών ή όπως επίσης λέγεται, την "Τιμοριθμική Λογιστική", αναλύοντας τις βασικές κατευθυντήριες αρχές που διέπουν τη Λογιστική αυτή και αναπτύσσοντας λεπτομερώς την ακολουθητέα τεχνική με λυμένο πρακτικό παράδειγμα, με βάση τους πραγματικούς δείκτες τιμών καταναλωτή της χώρας μας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο πληθωρισμός αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν πολλές χώρες του πλανήτη μας, πρόβλημα που διαταράσσει συνεχώς τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις και συναλλαγές.

Οι κυβερνήσεις προσπαθούν να ασκήσουν διάφορες πολιτικές καταπολέμησης του πληθωρισμού, αλλά οι επιτυχίες υπήρξαν πολλές φορές ασήμαντες. Τα προβλήματα που δημιουργούνται με τον πληθωρισμό, και που δημιουργήθηκαν στο παρελθόν αποτέλεσαν βασική αιτία για να αναπτυχθεί η υπερεθνική συνεργασία για την εξομάλυνση των διεθνών οικονομικών διαφορών, που οφείλονταν σε μεγάλο βαθμό στις συνεχείς και γρήγορες αυξήσεις των τιμών.

Για τον απλό άνθρωπο η λέξη πληθωρισμός ταυτίζεται με το κακό.

Γιατί αντιλαμβάνεται ότι με την ταχύρρυθμη άνοδο των τιμών δημιουργούνται διάφορα προβλήματα, όπως οικονομική ανασφάλεια, όπου πέφτει η παραγωγή, μειώνονται τα εισοδήματα, και αυξάνει η ανεργία.

Ήδη σε όλες τις χώρες ανεξάρτητα τις καπιταλιστικές ανεβαίνουν τα πάντα. Στις σύγχρονες όμως συνθήκες ο πληθωρισμός έχει αποκτήσει καινούργια γνωρίσματα, που τον κάνουν να ξεχωρίζει από ανάλογα φαινόμενα στο παρελθόν.

Ο πληθωρισμός δεν είναι καινούργιο φαινόμενο για την καπιταλιστική οικονομία.

Ο καπιταλισμός από τον 19^ο αιώνα υπόφερε από κρίσεις πληθωριστικών εξάρσεων. Στον 20^ο αιώνα άρχισε να εμφανίζεται συχνότερα και να παίρνει μερικές φορές πραγματικά καταστροφικές διαστάσεις.

Δυσκολεύει την οικονομική πολιτική του αστικού κράτους, βαθιάνει την κρίση των δημοσίων οικονομικών, δυναμώνει τις δυσαναλογίες της καπιταλιστικής οικονομίας και γίνεται έτσι ακόμα μία σημαντική τροχοπέδη στην οικονομική ανάπτυξη.

Όπως και τα άλλα φαινόμενα της κρίσης, ο πληθωρισμός μπορεί κάτω από ορισμένες συνθήκες να προκαλέσει μείωση των κερδών, να κάνει το χρηματικό κεφάλαιο να χάσει μέρος της αξίας του, να επιταχύνει την καταστροφή ορισμένων καπιταλιστών, να εντείνει την διαδικασία της απορρόφησης μερικών επιχειρήσεων από άλλες κ.λ.π. Δεν είναι τυχαίο το ότι οι κυβερνήσεις μιας σειράς καπιταλιστικών χωρών που προσπίζουν τα συμφέροντα του κεφαλαίου ανακηρύσσουν τον πληθωρισμό σαν τον υπ' αριθμόν ένα εχθρό.

Ανάμεσα στις διάφορες θεωρητικές σχολές των αστών οικονομολόγων διεξάγεται σκληρή πολεμική γύρω από τον πληθωρισμό.

Ο αριθμός των θεωριών είναι τόσο μεγάλος που ο Δυτικογερμανός δημοσιολόγος Φ.Ματέζιους δεν λέει υπερβολές όταν ισχυρίζεται πως υπάρχουν αυτή την στιγμή στον κόσμο τόσες θεωρίες για τον πληθωρισμό και φυσικά, όσες είναι οι έδρες στα πανεπιστήμια. Δεν είναι απλό ακόμα και να μετρηθούν οι ορισμοί που κυκλοφορούν για τον πληθωρισμό.

Μερικοί ασταί οικονομολόγοι καταμέτρησαν δεκάδες παραλλαγές αυτών των ορισμών ή τρόπων χρησιμοποίησης του όρου.

Η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών είναι σημαντική και στη χώρα μας.

Στην διάρκεια του 1960 η αύξηση των τιμών στην χώρα μας ήταν από τις μικρότερες μεταξύ του ΟΟΣΑ. Στην περίοδο 1972-1973 οι τιμές στην χώρα μας αυξήθηκαν 30,6% έναντι του μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ 10,8%. Τα αίτια του πληθωρισμού στην χώρα μας είναι πολλά και τα κυριότερα αν όχι τα περισσότερα από αυτά έχουν σχέση με την διάρθρωση της οικονομίας. Αναφέροντας μερικά από τα αίτια εμφάνισης του πληθωρισμού αμέσως καταλαβαίνουμε ότι οι αιτίες που τον προκαλούν δεν είναι ανεξάρτητες ημια από την άλλη αλλά η μία είναι εξαρτώμενη από την άλλη.

α) Η ανεπάρκεια της βιομηχανικής υποδομής και η καθυστέρηση εκσυγχρονισμού ολόκληρου του μεταποιητικού τομέα. Η προσφορά βιομηχανικών προϊόντων δεν ικανοποιεί την εγχώρια ζήτηση με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα αγαθά που εισάγονται και έτσι έχουμε τον "εισαγόμενο πληθωρισμό".

β) Το μέγεθος του τριτογενή τομέα που χαρακτηρίζεται από μεγάλη ανάπτυξη των διαμεσολαβητικών δραστηριοτήτων.

Το πλήθος των διαμέσων συγκρατούν κυκλώματα που ελέγχουν μεγάλα τμήματα της αγοράς (κυρίως στα αγροτικά προϊόντα) επιβάλλουν αυξήσεις των τιμών και μεγαλώνει συνεχώς η διαφορά τιμών που εισπράττει ο παραγωγός και πληρώνει ο καταναλωτής.

Τον πληθωρισμό ενισχύει η συνεχής μείωση του ρόλου του δημοσίου τομέα για αποταμίευση και επενδύσεις και η αντιστοιχη αύξηση της ροπής του για κατανάλωση. Η επέκταση της νομισματικής κυκλοφορίας, η διόγκωση των καταναλωτικών δαπανών δρούν πληθωριστικά.

Η χώρα μας εισάγει πολύ μεγάλο όγκο αγαθών. Το 1971 η αξία των εισαγωγών ήταν 1840 εκατ. δολάρια, το 1980 ήταν 10592 εκατ. δολάρια.

Είναι επόμενο οι τιμές των εισαγόμενων αγαθών, η εξωτερική αξία της δραχμής, να επηρεάζουν τον πληθωρισμό της χώρας μας. Η αξία της δραχμής παρουσίασε πτωτική τάση έναντι των άλλων νομισμάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Π Ρ Ω Τ Ο

Ι.Ι. Η ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΗΣ ΘΕΩΡΙΑ "ΜΙΣΘΩΝ- ΤΙΜΩΝ " ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.

Η θεωρεία αυτή αποτελεί μια αστική αντίληψη, σύμφωνα με την οποία ο πληθωρισμός προκαλείται από την αύξηση των μισθών και ημερομισθίων των εργατουπαλλήλων. Ανάμεσα στους δημιουργούς και οπαδούς του δόγματος αυτού είναι ο α.πιγκού και ο Χάροντ.

Η ουσία της έγκειται στον απατηλό συλλογισμό ότι η αύξηση των ημερομισθίων προκαλεί άνοδο του κόστους της παραγωγής των εμπορευμάτων πράγμα που οδηγεί στην άνοδο του κόστους των τιμών. Αφού λοιπόν οι τιμές ανεβαίνουν οι εργαζόμενοι προβάλλουν νέες απαιτήσεις για αύξηση των αποδοχών τους και οι αλληπάλληλες αυξήσεις των ημερομισθίων συνεπάγονται ανατιμήσεις των αγαθών με αποτέλεσμα την υποτίμηση του χρήματος που οδηγεί στον πληθωρισμό.

Ο δεύτερος ισχυρισμός τάχα η αύξηση των ημερομισθίων προπορεύεται από την αύξηση των τιμών, και ανατρέπεται από όλη την ιστορία και πραχτική της καπιταλιστικής αγοράς. Εγινε νομοτέλεια πια στην καπιταλιστική αγορά πρώτα να ανεβαίνουν οι τιμές και μετά από σκληρούς ταξικούς και κοινωνικούς αγώνες οι εργαζόμενοι να πετυχαίνουν σχετική αύξηση των ονομαστικών ημερομισθίων που συνήθως είναι μικρότερη από την ανατίμηση των εμπορευμάτων και υπηρεσιών.

Εδώ κλείνει το φάυλος του αντιεπιστημονικού αυτού ισχυρισμού.

Σε ότι αποσκοπεί η θεωρεία αυτή, είναι περισσότερο στο καθαρό.

Αρα σύμφωνα με τον ισχυρισμό αυτών των αστών κύριος υπεύθυνος για τον καλπάζοντα πληθωρισμό είναι απαραίτητα να αναφέρουμε δυο μόνο πράγματα που απογυμνώνουν από όλο το περίβλημά της τη σπειροειδή θεωρεία του πληθωρισμού.

Κατ' αρχήν έχει γίνει νόμος ότι το καπιταλιστικό σύστημα ισχύει και δρά σε όλα τα στάδια της ανάπτυξής του, ότι πρώτα οι εργάτες πούλουν την εργατική τους δύναμη στους καπιταλιστές και μετά αφού κάνουν μια εργασία σε ορισμένο χώρο και χρόνο εισπράττουν τα ημερομίσθια. Αυτό αποτελεί ιδιομορφία μόνο του εμπορεύματος της εργατικής δύναμης.

Έτσι στην σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία -οικονομία, είναι " ενσωματωμένος " ένας μηχανισμός αδιάκοπης ανόδου της ακρίβειας. Αν στον προμονοπωλιακό καπιταλισμό, τον πληθωρισμό τον προκαλούσε η υπερπλήρωση των καναλιών της κυκλοφορίας με παραπάνω μάζα χρήματος στην οποία κατάφευγε το κράτος σε έκτακτες καταστάσεις, (πόλεμος, μεταπολεμικές ανάγκες, ανάγκες ανάπτυξης), ο σύγχρονος πληθωρισμός αναπτύσσεται κάτω από την επίδραση των εσωτερικών δυνάμεων της ίδιας της οικονομίας του κρατικομονοπωλιακού καπιταλισμού.

Στην περίπτωση όμως αυτή γεννιέται το εύλογο ερώτημα, ποιά είναι η θεμελιακή αιτία του πληθωρισμού, και ποιες οι δυνάμεις αυτού.

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό, γίνεται πιο σημαντική ακόμα, από το γεγονός ότι μαζί με την ερμηνεία των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων του πληθωρισμού, αποτελεί ουσιαστικά την διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην μαρξιστική και στις αστικές θεωρείες.

Ι.2.- ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.

Ο πρήθωρισμός μπορεί να ταξινομηθεί σε διάφορα είδη ανάλογα με τον εννοιολογικό του καθορισμό.

Βασικά κριτήρια ταξινομήσης είναι οι αιτίες που τον προκαλούν, οι μορφές εκδήλωσης του, και και οι ρυθμοί έντασής του, καθώς και οι φάσεις του οικονομικού κύκλου στον οποίο εκδηλώνονται τα πληθωριστικά φαινόμενα.

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙ Σ ΑΙΤΙΕΣ ΠΟΥ ΤΟΝ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ:

Διακρίνουμε:

Πληθωρισμό ζήτησης, τον διαρθρωτικό, τον πληθωρισμό κόστους, τον εισαγόμενο πληθωρισμό, τον πρήθωρισμό που προέρχεται από πιέσεις των κοινωνικών ομάδων, κλπ.

Τα είδη αυτά δεν αποκλείουν το ένα από το άλλο, ενώ ο εισαγόμενος πληθωρισμός μπορεί να θεωρηθεί και σαν πληθωρισμός κόστους.

Η εξέταση του πληθωρισμού σαν δυναμικού φαινομένου με βάση τα αίτια που τον προκαλούν δίνει τη δυνατότητα μιας πιο συστηματικής δευρημησης. Ο πληθωρισμός ζήτησης, εκδηλώνεται όταν η συνολική πραγματική ζήτηση υπερβαίνει την συνολική προσφορά σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Η υπεροχή αυτή της πλήρους απασχόλησης (συνολικής ζήτησης), έχει σαν αποτέλεσμα την δημιουργία ενός πληθωρισμού-κού, κενού που ωθεί τις τιμές προς τα πάνω.

Ο πληθωρισμός του κόστους είναι αποτέλεσμα της πίεσης του αυξανόμενου κόστους πάνω στο επίπεδο τιμών. Ανάλογα με εκείνο από τα στοιχεία του κόστους που επιδρά κάθε φορά πάνω στις τιμές γίνεται λόγος για πληθωρισμό μισθών κέρδους ή λοιπών στοιχείων κόστους.

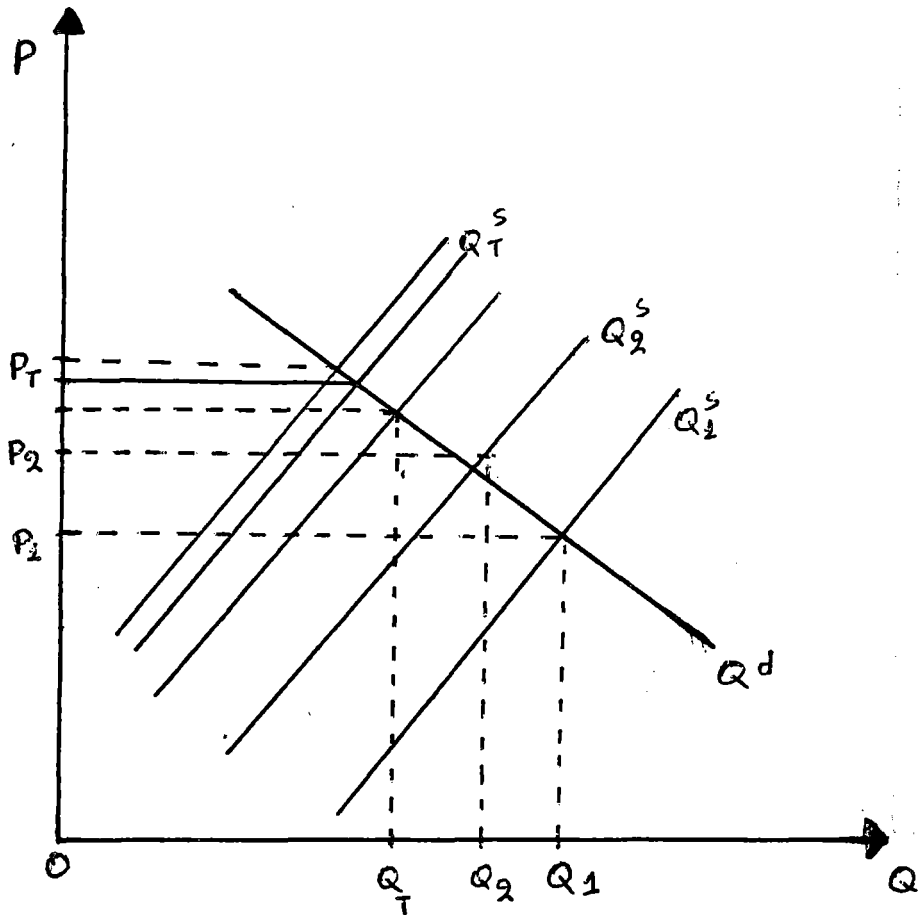
Κύριο χαρακτηριστικό εδώ είναι ο αυτοδιενεργόμενος χαρακτήρας του πληθωρισμού με την δημιουργία της πληθωριστικής σπείρας μισθών-κέρδη-τιμές.

Εισαγόμενος είναι ο πληθωρισμός που επιβάλλεται σε μια χώρα απο άλλες με τους μηχανισμούς του διεθνούς εμπορίου. Η αύξηση των τιμών των εισαγόμενων πρώτων υλών ιδίως της τιμής του πετρελαίου στην διεθνή αγορά, (σοβαρός παράγων αυτού του είδους της οικονομικής αναταραχής τα τελευταία χρόνια), κάνει αναγκαία την εξέταση αυτού του είδους πληθωρισμού.

Ο διαρθρωτικός πληθωρισμός προκύπτει στις περιπτώσεις εκείνες που σημειώνεται αύξηση ζήτησης για το προϊόν ενός κλάδου ενώ μειώνεται ταυτόχρονα κατά το ίδιο ποσό η ζήτηση του άλλου κλάδου.

Αποτέλεσμα αυτών των κινήσεων είναι μια αύξηση των τιμών στο Β' κλάδο. Το περίεργο αυτό γεγονός οφείλεται στο ότι εξ' αιτίας της ολιγοπωλιακής διάρθρωσης των σημερινών οικονομικών, η μείωση της ζήτησης για πολλά προϊόντα δεν οδηγεί σε μείωση των τιμών και των μισθών, ή οδηγεί δε μικρή μόνο μείωση.

Στο σχεδιάγραμμα αυτό που απεικονίζεται στην παρούσα σελίδα μας δείχνει τον πληθωρισμό κόστους σε διάφορες τιμές, δηλαδή την τιμή-σε συνάρτηση με την ποσότητα Q.

- ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ - Ο τύπος $W_t = W_{t-1} + (P_{t-1} - P_{t-2})$
του είναι

Ι.2.α. Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΖΗΤΗΣΗΣ.

Ο αρχιτέκτονας της νεότερης θεωρείας πληθωρισμού ζήτησης ο Κέϋνς βελτιώθηκε και εκσυγχρονίστηκε από τους οπαδούς, του νεοκεϋνσιανισμού. Αυτή η ανάγκη πήγαζε από την ανάπτυξη των μορφών της κρατικομονοπωλικής παρέμβασης και ρύθμισης της οικονομίας.

Το σύγχρονο αστικό κράτος συγκεντρώνει και χειρίζεται τεράστια οικονομικά μέσα.

Η ανάλυση των μεγάλων αυτών εσόδων και δαπανών του κράτους έγινε αντικείμενο μελέτης των νεοκεϋνσιανιστών με σκοπό να συναγάγουν ανάλογα συμπεράσματα και να δώσουν τις απαραίτητες οδηγίες και συνταγές για την άμβλυση των κλονισμών και αντιθέσεων του σύγχρονου καπιταλισμού.

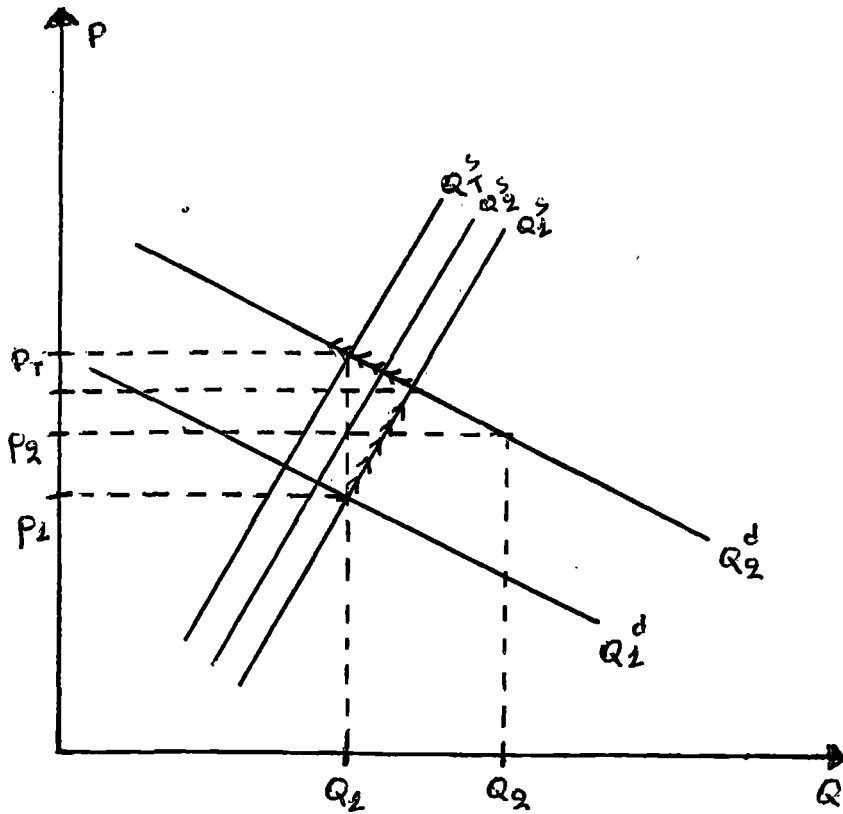
Μια από αυτές τις συνταγές αποτέλεσε η γνωστή θεωρία του Κέϋνς για την πλήρη απασχόληση του εργατικού δυναμικού και του κεφαλαιοκρατικού παραγωγικού δυναμικού, ποθ ποτέ και πουθενά δεν επαληθεύτηκε από την πρακτική του σύγχρονου καπιταλισμού.

Η πλήρης όμως απασχόληση κατά την άποψη των νεοκεϋνσιανών προκαλεί μεγένθυση των αποδοχών οι οποίες δεν κατευθύνονται σε παραγωγικούς σκοπούς μα στην κατανάλωση πράγμα που οδηγεί στο λεγόμενο "πληθωρισμό ζήτησης." Οι οπαδοί της θεωρείας αυτής υποστηρίζουν πως η αύξηση των μισθών και ημερομισθίων προκαλεί αύξηση της ζήτησης καταναλωτικών αγαθών, καθώς και η πύεση αυτή στην αγορά οδηγεί στην άνοδο των τιμών και συνέχεια η άνοδος των τιμών δημιουργεί την ανάγκη έκδοσης πρόσθτου χαρτονομίσματος στην κυκλοφορία, για να επανέλθει η ισορροπία στην αγορά.

Στην επόμενη σελίδα ακολουθεί χαρακτηριστικό παράδειγμα του πληθωρισμού ζήτησης, (σχεδιάγραμμα).

Καμπύλη πληθωρισμού ζήτησης.

Στο σχήμα που απεικονίζεται πιο κάτω έχουμε μια ισορροπία στην τομή των καμπύλων συνολικής ζήτησης Q_I και συνολικής προσφοράς Q_I^S προϊόντος στην οποία αντιστοιχεί ένα επίπεδο παραγωγής Q_I και ένα επίπεδο τιμών P_I . Στην ίδια αυτή ισορροπία αντιστοιχεί και ένα επίπεδο απασχολήσεως καθώς και ένα επίπεδο ονομαστικών μισθών που υποθέτουμε ότι είναι σταθεροί, μέχρι να μεταβληθούν ύστερα από εσκεμμένη πράξη των εργαζομένων ή των ενώσεών τους.

Ι.2.β. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ

Για την ανάλυση του πληθωρισμού των διαρθρωτικών μεταβολών υποθέτουμε ότι δεν υπάρχει αύξηση της συνολικής ζήτησης (δηλ. αποκλείεται ο πληθωρισμός ζήτησης), και ότι δεν υπάρχει περίπτωση αυξήσεως του κόστους παραγωγής λόγω αυξήσεως των μισθών πέρα από την αύξηση της παραγωγικότητας (δηλ. αποκλείεται ο πληθωρισμός κόστους).

Ας υποθέσουμε όμως ότι επέρχεται μια μεταβολή στην διάρθρωση της συνολικής ζήτησεως. Η ζήτηση για το προϊόν ενός τομέα ανέρχεται ενώ ταυτόχρονα μειώνεται κατά το ίδιο ποσό, η ζήτηση άλλου τομέος.

Βάσει της ασυμμετρίας που αναφέρθηκε το επίπεδο των τιμών ανέρχεται στον πρώτο τομέα, αλλά δεν παρατηρήται αντίστοιχη μείωση στον τομέα ο οποίος αντιμετωπίζει φθίνουσα ζήτηση. Συνεπώς το γενικό επίπεδο τιμών ανέρχεται. Η μεταβολή στην σύνθεση της ζήτησης ακολουθήται από κάποια ένταση στην ζήτηση των παραγωγικών συντελεστών στον πρώτο τομέα, ενώ παράλληλα η πτώση της ζήτησης έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία ανεργίας στον άλλο τομέα. Με αυτό τον τρόπο η μεταβολή στην διάρθρωση της ζήτησης έχει ως αποτέλεσμα αύξηση του γενικού επιπέδου τιμών και της ανεργίας.

Τα αποτελέσματα της μεταβολής στην σύνθεση της ζήτησης θα μετριάται σε σημαντικό βαθμό αν οι μεταβολές αυτές συνοδεύονται από άμεσες μετακινήσεις των παραγωγικών συντελεστών και κυρίως της εργασίας προς την ίδια κατεύθυνση, όπως και η ζήτηση. Η άμεση μετακίνηση των συντελεστών θα επέτρεπε την παρουσία σχετικής στενότητας στον αυξανόμενο τομέα και ανεργίας στον φθίνοντα. Η ένταση συνεπώς της μεταβολής της συνθέσεως της ζήτησης πάνω στις τιμές προσδιορίζεται από το βαθμό κινητηρότητας των τομέων της οικονομίας. Γίνεται σαφές ότι οι μεταβολές στην διάρθρωση της ζήτησεως μπορούν να εξηγήσουν της-την προέλευση των αρχικών μεταβολών των τιμών. Η θεωρία

του πληθωρισμού των διαρθρωτικών μεταβολών. Δέ, δίνει ένα μηχανισμό των συνεχών αυξήσεων των τιμών, πράγμα που είναι και το βασικό χαρακτηριστικό του πληθωρισμού. Για να εξηγηθεί η συνέχιση του πληθωρισμού μετά την αρχική αύξηση των τιμών πρέπει να ληφθούν υπόψη δύο γνωστά, ήδη στοιχεία. Πρώτα ότι η αύξηση των τιμών σε ένα τομέα σημαίνει αύξηση του κόστους για τους άλλους τομείς.

Υστερα η γενική αύξηση των τιμών αποτελεί αιτία αξιώσεων εκ μέρους των εργατικών σωματείων για αύξηση τιμών-μισθών. Η αύξηση των μισθών αποτελεί αύξηση του κόστους η οποία αναφέρεται στην τιμή του προϊόντος.

Με αυτό τον τρόπο οι απότομες μεταβολές στην διάρθρωση ζήτησης ερμηνεύουν την ταυτόχρομη ύπαρξη πληθωρισμού και ανεργίας.

I.2.γ. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ Κ Ε Ρ Δ Ω Ν

Η άνοδος των βιομηχανικών τιμών οφείλεται στην άνοδο του κόστους ενός ή περισσότερων ή και όλων των παραγωγικών συντελεστών που χρησιμοποιούνται στις μεταποιητικές εργασίες. Όμως υπάρχει και η αντίθετη περίπτωση. Τα καθαρά βιομηχανικά κέρδη είναι εκείνα που αυξάνουν τον πληθωρισμό που διολγκώνει τις συνολικές δαπάνες παραγωγής και τις τιμές πώλησης των βιομηχανικών εμπορευμάτων.

Ο πληθωρισμός λόγω γενικής και αισθητής ανόδου των καθαρών βιομηχανικών κερδών έχει ως αποτέλεσμα την μεταβίβαση κοινωνικού πλούτου από όλους εκείνους που αγοράζουν υπερτιμημένα βιομηχανικά εμπορεύματα κερδοφόρες βιομηχανίες.

Με τον πληθωρισμό λόγω αύξησης των καθαρών κερδών αυξάνεται γρήγορα η ρευστότητα των επιχειρήσεων και διανέμονται μεγάλα κέρδη. Σε αυτή την περίπτωση η συμμετοχή σε βιομηχανικές επιχειρήσεις κρίνεται ως ιδιαίτερα αποδοτική και υπάρχει τάση ανόδου των τιμών και βιομηχανικών μετοχών αν αυτές βέβαια είναι εισαγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά. Η ενίσχυση του πληθωρισμού λόγω αύξησης με πολύ γρήγορους ρυθμούς των βιομηχανικών κερδών, δεν είναι απαραίτητο να απεικονισθεί μονάχα μέσα από τον λογαριασμό των καθαρών κερδών.

Μπορεί να υπάρχει πληθωρισμός λόγω της ταχείας ανόδου των καθαρών κερδών με την εμφάνιση ζημίας στους ισολογισμούς των βιομηχανιών. Αυτό μπορεί να γίνει με την πλασματική διόγκωση των γενικών δαπανών των βιομηχανιών όταν μέρος της δαπάνης που καταβάλουν οι βιομηχανίες περνάει κάτω από τον δικό τους έλεγχο.

Η πραγματοποίηση καθαρών κερδών με την εμφάνιση στον ετήσιο ισολογισμό ζημιών ή χαμηλών κερδών μπορεί να γίνει με αρκετούς τρόπους:

Οι αποσβέσεις είναι καλύτερες-μεγαλύτερες των κανονικών.

1.2.δ. ΕΙΣΑΓΩΜΕΝΟ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ

Πολλές κυβερνήσεις υποστηρίζουν ότι για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η εθνική οικονομία φταίει όπως λένε ο "εισαγόμενος πληθωρισμός", η άνοδος δηλ. των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Οι δικαιολογίες αυτές δεν είναι πάντοτε σωστές. Οι εισαγωγές και οι εξαγωγές ή ανάπτυξη των διεθνών οικονομικών συναλλαγών γενικότερα συνέβαλαν συμβάλλουν στην διεθνής οικονομική πρόοδο υπο την προϋπόθεση ότι όσοι συμμετέχουν σε αυτές τις συναλλαγές έχουν κάποιο θετικό τελικό όφελος.

Το ζήτημα του "εισαγόμενου πληθωρισμού" από μια άλλη πλευρά δεν εθισταθεί. Αν σε μια χώρα εισάγονται φθηνά εμπορεύματα τότε μπορεί να καταπολεμηθεί η εσωτερική ανεπάρκεια και να πέσουν οι τιμές.

Όταν εισάγονται φθηνά εμπορεύματα τότε και αυτοί οι ντόπιοι, παραγωγοί υποχρεούνται να πουλήσουν φθηνότερα όποτε επιβαρύνονται και επιβραδύνονται οι ρυθμοί ανόδου του πληθωρισμού. Ωστόσο ακόμη και στην περίπτωση που μπαίνουν συνεχώς φθηνά εμπορεύματα ανεξέλεγκτα ο πληθωρισμός μπορεί να φουντώσει εξαιτίας αυτών των φθηνών εισαγωγών. Αυτό εξηγείται απο το γεγονός ότι όταν σε μια χώρα αφήνει να μπαίνουν ανεξέλεγκτα φθηνά εμπορεύματα χωρίς παράλληλα να αυξάνονται και οι ντόπιες εξαγωγές, τότε θα δημιουργηθεί ένα μεγάλο και διαρκές έλλειμα στο εξωτερικό εμπορικό ισοζύγιο.

Αν το έλλειμα αυτό δεν καλυφθεί με άλλους τρόπους εκτός του δανεισμού, τότε θα αυξηθεί η ζήτηση εξωτερικού συναλλάγματος για την εξόφληση των απαιτήσεων των εισαγωγέων, πράγμα που θα οδηγήσει στην υποτίμηση του εθνικού νομίσματος. Η υποτίμηση με την σειρά της προκαλεί ανατίμηση των εισαγόμενων προϊόντων και κατ'επέκταση επιτάχυνση των ρυθμών της ανόδου του πληθωρισμού. Επιπλέον αν συρρικνωθεί μέρος του εγχώριου δυναμικού λόγω των φθηνών εισαγωγών, τότε θα αυξηθεί η ανεργία και θα μειωθούν τα πραγματικά εισοδήματα.

Πρέπει λοιπόν μια χώρα να πετύχει την προώθηση μέσα στην διεθνή αγορά εκείνων των προϊόντων για τα οποία παρουσιάζει πλεόνασμα-πλεονέκτημα παραγωγής και να μην δημιουργούνται πληθωριστικές πιέσεις, εξαιτίας των προβλημάτων που παρουσιάζει στις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές της. Ο "εισαγώμενος πληθωρισμός" μπορεί να επηρεάσει αισθητά ή λίγο ολόκληρη την εθνική οικονομία ή μερικούς κλάδους ή υποκλάδους.

Μια σημαντική αύξηση της αξίας των εισαγωγών, χωρίς ανάλογη αύξηση των εξαγωγών θα προκαλέσει την άνοδο του πληθωρισμού. Στην πράξη όμως βλέπουμε ότι χώρες, αρκετά εκβιομηχανισμένες με μεγάλες εξωτερικές εμπορικές συναλλαγές και μεγάλα ελλείματα στο εξωτερικό εμπορικό ισοζύγιο εμφανίζουν μικρότερο σχετικά πληθωρισμό από άλλες αναπτυσσόμενες χώρες με σχετικά λίγες διεθνείς εμπορικές συναλλαγές και με υψηλότερα πληθωρισμό.

Το φαινόμενο αυτό εξηγείται ως ένα βαθμό από την υψηλή αποδοτικότητα των εκβιομηχανισμένων χωρών και από τη μεγάλη εισροή κεφαλαίων που πετυχαίνουν. Οι ανατιμήσεις των εισαγόμενων σε αυτή την ομάδα χωρών προϊόντων αντισταθμίζονται από την ανατίμηση των εξαγόμενων τους και από την πραγματοποίηση πρόσθετων εξαγωγών με την διάθεση φθηνότερων ή νέων προϊόντων.

Στις εκβιομηχανισμένες χώρες όταν ανατιμάται το νόμισμά τους αυξάνει ή εισροή κεφαλαίων, γεγονός που παρέχει την δυνατότητα στις επιχειρήσεις να χρηματοδοτήσουν πρόσθετες επενδύσεις. Εξάλλου αυξάνει το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα με την αύξηση του καθαρού εισοδήματος από την αλλοδαπή. Στο επίπεδο της παραγωγής και της κατανάλωσης ο εισαγώμενος πληθωρισμός προκαλεί τις ακόλουθες αντιδράσεις:

Οι παραγωγικές μονάδες μετακυλίνουν τα βάρη που τους δημιουργεί ή αύξηση των τιμών των εισαγόμενων πρώτων υλών στον τελικό καταναλωτή των προϊόντων τους, με αποτέλεσμα να αυξάνει ο πληθωρισμός. Οι επιχειρήσεις δεν στέκονται μοιρολατρικά να περιμένουν νέες αυξήσεις των εισαγόμενων προϊόντων που χρησιμοποιούν στις παραγωγικές τους διαδικασίες, γιατί ξέρουν ότι αυτές οι ανατιμήσεις επηρεάζουν τελικά

αρνητικά το δικό τους τζίρο, αφού η ζήτηση για τα προϊόντα τους θα πέσει. Έτσι προχωρούν στον παραπέρα εκσυγχρονισμό τους, στην μείωση των μέσων κατά μονάδα παραγόμενου προϊόντος εξόδων και στη δημιουργία νέου είδους προϊόντων. Η ανατίμηση των εισαγόμενων "απορροφάται" από την βελτίωση των παραγωγικών μεθόδων όσο είναι δυνατό βέβαια αυτό.

Στην περίπτωση της ταχύτητας αύξησης των τιμών της ενέργειας, λόγω της διεθνούς ανατίμησης των πετρελαιοειδών, όλο το βάρος της πρόσθετης δαπάνης των παραγωγικών μονάδων "μετακυλίσθηκε" προσωρινά στην κατανάλωση. Μακροχρόνια οι ίδιες μονάδες πέτυχαν να μειώσουν τις δαπάνες τους για πετρέλαιο, επειδή χρησιμοποίησαν άλλους αγοραστικούς-ενεργειακούς πόρους και αγόρασαν μηχανές λιγότερο ενεργοβόρες.

Τα νοικοκυριά όταν βλέπουν να μειώνεται η αγοραστική τους δύναμη-ικανότητα λόγω του "εισαγόμενου πληθωρισμού", προσπαθούν να αυξήσουν τις ονομαστικές αποδοχές. Η αύξηση των τιμών των εισαγόμενων προκαλούν πιέσεις για αύξηση των λοιπών κατηγοριών εισοδημάτων των νοικοκυριών, δηλαδή δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος ανατιμήσεων εισαγόμενων - αυξήσεις αμοιβών - πληθωρισμός - υποτίμηση εθνικού νομίσματος - ανατιμήσεις εισαγόμενων κ.ο.κ.

Τα νοικοκυριά όταν αντιλαμβάνονται ότι αυξάνονται συνεχώς οι τιμές των εισαγόμενων αντιδρούν με δύο τρόπους:

- Σπεύδουν να αυξήσουν τη ζήτησή τους για εισαγόμενα όταν εκτιμούν ότι θα ανατιμηθούν στο άμεσο μέλλον. Έτσι δημιουργείται το κατάλληλο κλίμα για την απευθείας αύξηση των τιμών από την πλευρά των εισαγωγέων, πράγμα που αυξάνει απότομα τα καθαρά κέρδη τους.

Οι ίδιοι άλλωστε οι εισαγωγείς όταν προβλέπουν υποτίμηση των αγαθών που διαθέτουν σε μια αγορά εσωτερική (λόγω σχεδιαζόμενης υποτίμησης του νομίσματος της χώρας στην οποία πωλούν τα εισαγόμενα)

κάνουν μεγάλες παραγγελίες απο το εξωτερικό για να καρπωθούν το κέρδος που θα προκύψει απο την αναπροσαρμογή των εξωτερικών ισοτιμιών.

-Τα νοικοκυριά ιδιαίτερα εκείνα που έχουν χαμηλά εισοδήματα, περιορίζουν την κατανάλωση εισαγωμένων και προτιμούν στενά υποκατάστατα που παράγονται απο εγχώριες μονάδες υπο την προϋπόθεση βέβαια ότι τα εγχώρια προϊόντα είναι φθηνότερα.

Ι.2.ε. ΤΑΜΕΙΟΓΕΝΗΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πρόκειται για μια νέα μορφή πληθωρισμού που έκανε την εμφάνισή της κυρίως τα τελευταία πέντε χρόνια με την τεράστια ανάπτυξη και πρόοδο της τεχνολογίας και την επικράτηση στον διεθνή οικονομικό χώρο των πολυεθνικών εταιρειών. Μοιάζει με τον πληθωρισμό ποσοστιαίων ανατιμήσεων.

Η μόνη διαφορά είναι ότι στο τελευταίο συνήθως τα ποσοστά προσαυξήσεων παραμένουν σταθερά ενώ στην περίπτωση του ταμειογενούς πληθωρισμού τα ποσοστά του κέρδους προσδιορίζονται από τις επιχειρήσεις που κατέχουν μονοπωλιακή θέση στην αγορά ανάλογα με τις ταμειακές τους ανάγκες για επενδύσεις σε νέες μεθόδους παραγωγής σε έρευνα και εφαρμογή νέας τεχνολογίας.

Την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων στις αναπτυσσόμενες χώρες την επηρεάζουν είτε με την ύψωση που προκαλούν στις τιμές των υλών είτε με την χρησιμοποίηση τελειότατων μηχανημάτων υπερσύγχρονων μεθόδων παραγωγής και άφθονων πρώτων υλών που έχουν την δυνατότητα να εφαρμόζουν ή να προμηθεύονται αφού ο ταμειογενής πληθωρισμός που έχουν προκαλέσει, τους δίνει την δυνατότητα να αυξήσουν συνεχώς τα αποθεματικά τους με συνεχείς ανατιμήσεις των τιμών των προϊόντων που παράγουν και εμπορεύονται.

Οι βιομηχανίες των αναπτυσσόμενων οικονομιών, δεν έχουν αυτές τις δυνατότητες αργά ή γρήγορα είτε εξαφανίζονται είτε αγοράζονται και απομοιώνονται από την πολυεθνική εταιρεία που κυριαρχεί στον κλάδο τους στον διεθνή οικονομικό τομέα-στόχο.

1.3. ΕΙΣΑΓΩΜΕΝΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ (ΕΛΛΑΔΑ)

Τα νεώτερα απο το μέτωπο καταπολέμησης του πληθωρισμού ιδιαίτερα στασιμοπληθωρισμού, δεν είναι ευχαριστα. Αυτή η αρρώστια της σύγχρονης οικονομίας που άλλοτε ξεσπούσε σαν επιδημία και τώρα έγινε ενδημική σε παγκόσμια κλίμακα δεν δείχνει καμιά διάθεση να εξαφανιστεί. Έστω και για λίγο καιρό.

Με υφέσεις προσωρινές που έρχονται ύστερα απο την λήψη σκληρών και επώνυμων μέτρων και με εξάρσεις που έχουν μεγαλύτερη διάρκεια, ο πληθωρισμός εξακολουθεί να μαστίζει τις οικονομίες των δυτικών χωρών να μην αφήνει άθικτες τις οικονομίες των ανατολικών κρατών και να μειώνει την αγοραστική αξία των εισοδημάτων.

Αιτία του σημερινού πληθωρισμού θεωρείται η ύψωση του κόστους παραγωγής λόγω ύψωσης των τιμών και των συντελεστών παραγωγής. Πρόκειται για την γνωστή θεωρία περί "πληθωρισμού κόστους" που έκανε την εμφάνισή της την μεταπολεμική περίοδο. Αναλυτικά η έννοια του κόστους είναι η εξής:

Παίρνοντας σαν αφετηρία αυτού του είδους την κοσολόγηση και προσθέτοντας του παράγοντες: "Βαθμός ανταγωνισμού" προσφορά και ζήτηση τελικών προϊόντων" επιχειρηματικοί κίνδυνοι προσφορά και ζήτηση χρήματος, "επιχειρηματικές προοπτικές" κατασκευάζουμε διάφορες ποικιλίες ερμηνευτικές, καθώς και θεωρίες του πληθωρισμού κόστους.

Εκείνο που έχει σημασία είναι το πώς πραγματικά κοστολογούν οι επιχειρήσεις τα προϊόντα τους και ποιά σχέση συνδέει την κοστολόγηση και την τιμολόγηση. Έτσι η έννοια του κόστους είναι: το άθροισμα αμοιβών των συντελεστών παραγωγής.

Ι.4. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΩΜΕΝΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Δυο είναι οι σημαντικότερες συνέπειες του πληθωρισμού που εισάγεται στην ελληνική οικονομία μέσω των εισαγόμενων ά υλών.

Η πρώτη είναι να αυξηθεί το κόστος παραγωγής των παραγόμενων προϊόντων τόσο για εγχώρια κατανάλωση όσο και για εξαγωγές. Στην α' περίπτωση δημιουργούνται πληθωριστικές πιέσεις που αφείλονται στην ύψωση του κόστους παραγωγής των αγαθών, και στη β' περιορίζεται η ανταγωνιστικότητα εξαγόμενων προϊόντων με συνέπεια την μείωση των εξαγωγών μας. Η β' συνέπεια είναι να δυσχερανθεί ακόμη περισσότερο η προσπάθεια της χώρας για γρήγορη οικονομική ανάπτυξη.

Η ελληνική οικονομία αδυνατεί να υποκαταστήσει τις εισαγόμενες πρώτες ύλες είτε γιατί δεν έχει καθόλου εγχώριες, είτε γιατί οι εγχώριες δεν επαρκούν ή δεν είναι καλής ποιότητας.

Φυσικό είναι να εισάγονται στην χώρα μας οι πληθωρισμοί που επικράτησαν στις ανεπτυγμένες ήδη χώρες Η.Π.Α., Αγγλία, από τις οποίες προμηθευόμαστε τις απαραίτητες για την βιομηχανία μας ά υλες.

Μετά την εισαγωγή στην ελληνική οικονομία μετατρέπονται σε πληθωρισμό κόστους μέσου της παραγωγικής διαδικασίας. Το κόστος των παραγόμενων από την ελληνική βιομηχανία προϊόντων αυξήθηκε ακόμη περισσότερο λόγω της πολύ μεγάλης αύξησης των τιμών των προϊόντων του πετρελαίου. Η αύξηση επηρέασε ιδιαίτερα το κόστος παραγωγής των προϊόντων των βιομηχανικών μονάδων που χαρακτηρίζονται ως ηλεκτροβόρες βιομηχανίες.

Από όλα αυτά η εξάρτηση της ελληνικής βιομηχανίας σε μεγάλο βαθμό από τις βασικές εισαγόμενες ά υλες και τα καύσιμα, έχει σαν συνέπεια την σημαντική αύξηση του κόστους των υπολοίπων συντελεστών.

Αργά η γρήγορα τα εργατικά συνδικάτα βλέποντας στην ύψωση του

επιπέδου των τιμών να διεκδικούν και εκείνα ύψωση των μισθών και ημερομισθίων, ώστε να αποφύγουν την μείωση του κόστους παραγωγής των αγαθών, καθώς και την μείωση της αγοραστικής δύναμης. Αυτό θα οδηγήσει σε νέα ύψωση του κόστους παραγωγής των αγαθών και νέες πληθωριστικές πιέσεις.

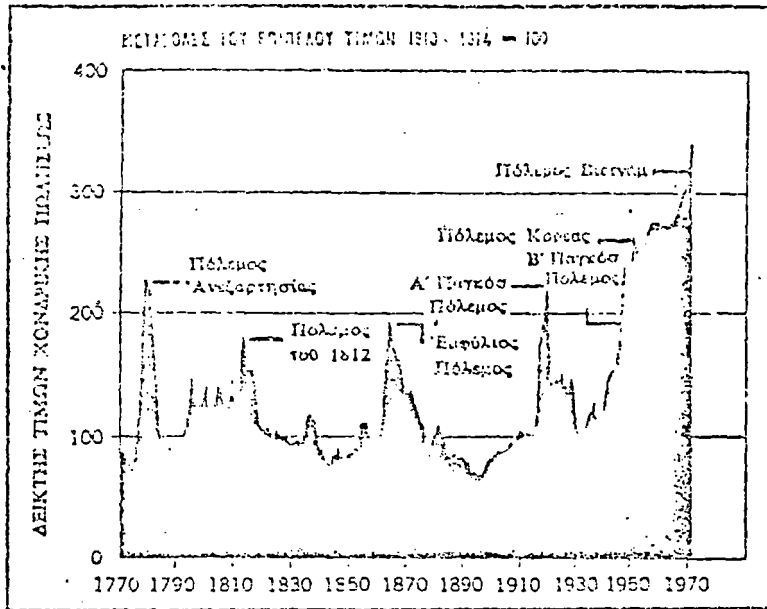
Η ύψωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων και στην συνέχεια η δημιουργία πληθωριστικών πιέσεων έχει σαν συνέπεια τον περιορισμό της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών εξαγωγών. Τα περισσότερα από τα βιομηχανικά προϊόντα που εξάγει η χώρα μας αντιμετωπίζουν έντονο ανταγωνισμό στην διεθνή αγορά. Η ευαισθησία τους και σε μικρές ακόμη μεταβολές του κόστους είναι πολύ μεγάλη. Οι πληθωριστικές πιέσεις κόστους δυσχεραίνουν την εξαγωγή τους και χειροτερεύουν την διαμόρφωση των όρων εμπορίου της χώρας με αποτέλεσμα να επιδεινώνεται η συναλλακτική και συναλλαγματική της θέση.

Η προσφερόμενη ποσότητα των περισσότερων και βασικότερων εισαγόμενων πρώτων υλών ελέγχεται από ορισμένα τράστ. Τα τράστ αυτά στην προσπάθειά τους να αυξήσουν τα ρευστά διαθέσιμά τους για μεγαλύτερες επενδύσεις και μια εξαγορά κάθε πιθανού ανταγωνισμού-στή τους υψώνουν τις τιμές των προϊόντων αυτών. Πέρα όμως από αυτό υπάρχει η περίπτωση να αρνηθούν ορισμένες χώρες την εξαγωγή ή υλών και καυσίμων για λόγους είτε οικονομικούς είτε πολιτικούς. Έτσι λόγω της μεγάλης αύξησης της τιμής ή λόγω άρνησης των χωρών που τις παράγουν να τις εξάγουν, κινδυνεύει να σταματήσει η παραγωγική διαδικασία των βασικότερων βιομηχανικών κλάδων της ελληνικής βιομηχανίας. Οι συνέπειες για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας θα είναι δυσάρεστες.

Η περίπτωση αυτή της διακοπής είναι απίθανη. Το βέβαιο είναι ότι θα αυξηθεί σημαντικά το κόστος παραγωγής με αποτέλεσμα να οδηγηθεί η οικονομία σε πληθωρισμό κόστους και να δυσχεραυνθεί η εξαγωγική προσπάθεια της χώρας. Οι άμεσες συνέπειες θα είναι περιορισμός της συνολικής παραγωγής, ύψωση ποσοστού ανεργίας, περιορισμός των εξα-

γωγών, επιδείνωση των όρων εμπορίου, διστακτικότητα επιχειρηματιών για νέες επενδύσεις.

Θα υπάρχουν και οι έμμεσες συνέπειες, μείωση του εθνικού προϊόντος, επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, αποθάρρυνση και συνέχεια αδρανοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στους περισσότερους τομείς της χώρας, αποπροσανατολισμός της οικονομικής πολιτικής του κράτους, δημιουργία παγωμένων πιστώσεων, αδυναμία εξόφλησης διεθνών οικονομικών υποχρεώσεων.

Σχ. 15-1

Ίστορικά οι έντονότεροι πληθωρισμοί συμπίπτουν με πολεμικές περιόδους.

Μετά από κάθε μεγάλο πόλεμο στην αμερικανική Ιστορία, η μείωση των τιμών γίνεται όλο και μικρότερη. Ίδιαίτερα, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δεν υπήρξε ουσιαστική μείωση των τιμών. Στα τελευταία 80 χρόνια η τάση των τιμών είναι σαφώς άνοδική παντού.

Ι.5. Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΙΕΣΕΩΝ.

Στην σημερινή εποχή, κατά την οποία το πρόβλημα του πληθωρισμού έχει καταστεί αρκετά σοβαρό ή και οξύτατο για τις περισσότερες χώρες του πλανήτη, γίνονται πολλές και διαρκείς προσπάθειες για την κατανόηση των αιτιών που γεννούν τον πληθωρισμό.

Όλοι συγκλίνουν στην άποψη ότι σοβαρότατα ρόλο στην άνοδο των πληθωριστικών πιέσεων παίζει η εκτεταμένη ανορθολογική δημοσιονομική δραστηριότητα.

Ο δημόσιος φορέας προκαλεί στον ένα ή στον άλλο βαθμό την άνοδο του γενικού επιπέδου των τιμών, τόσο δε μια χώρα όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Μια από της χαρακτηριστικότερες μεταβολές που σημειώθηκαν στις τελευταίες δεκαετίες ήταν η συνεχής διεύρεση του δημόσιου τομέα στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Το κράτος κατάφερε μακροχρόνια στις χώρες με οικονομία αγοράς όχι μονάχα να αυξήσει τις δημόσιες δαπάνες και τα δημόσια έσοδα, αλλά και να εμφανίσει σημαντικά ελλείμματα.

Τα κρατικά ελλείμματα είναι εκείνα που κατά γενική εκτίμηση τροφοδοτούν μεγάλο μέρος του πληθωρισμού.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο

2.1. ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΤΙΜΑΡΙΘΜΙΚΗ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ.

Μια ακόμη μέθοδο για την μείωση του πληθωρισμού έχει αποκτήσει σημαντική δημοτικότητα τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα ανάμεσα στους μονεταριστές. Πρόκειται για την εφαρμογή μιας πολιτικής αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, των ονομαστικών συμβολαίων, την πρόβλεψη δηλαδή στα χρηματικά συμβόλαια κλιμακωτών ρητρών που προφυλάσσουν εναντίον αυξήσεων στις τιμές που συμβαίνουν μετά την ημερομηνία έναρξης της συμβατικής συμφωνίας.

Για παράδειγμα είναι δυνατό να συμφωνηθεί μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών μια σύμβαση εργασίας, σύμφωνα με την οποία θα καταβάλλεται μέχρι την επόμενη συμφωνία μισθός 70 λιρών σύν ένα πρόσθετο ποσό για την κάλυψη του πληθωρισμού σε περίπτωση που παρατηρείται θετικός πληθωρισμός.

Με άλλα λόγια η σύμβαση εργασίας γίνεται άτρωτη από τον πληθωρισμό με την αυτόματη παροχή εγγυήσεως για ένα δεδομένο πραγματικό μισθό κατά την διάρκεια της ισχύος της σύμβασης. Ο χρηματικός μισθός συνδέεται αυτόματα με τον τίμариθμο.

Θεωρητικά τιμαριθμοποιημένες συμβάσεις μπορούν να εφαρμοστούν σε ένα μεγάλο πεδίο της οικονομικής δραστηριότητας. Για παράδειγμα μπορούν να τιμαριθμοποιηθούν οι φόροι έτσι ώστε να αποφεύγεται το φαινόμενο της αύξησης των δημοσιονομικών εσόδων κατά το οποίο η πραγματική αξία των φορολογικών εσόδων του κράτους αυξάνει μόνο και μόνο σαν αποτέλεσμα του πληθωρισμού, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι ατομικές εκπτώσεις από τον νόμο-φόρο, καθορίζονται σήμερα σε χρηματικούς όρους και του ότι η φορολογία είναι προοδευτική.

Καθώς ο πληθωρισμός ωθεί περισσότερους εργαζόμενους σε ψηλότερα φορολογικά κλημάκια, ο πραγματικός φόρος που πληρώνουν ανεβαίνει και αυτός αφού μεγαλώνει το ποσοστό του χρηματικού τους εισοδήματος,

που πηγάζει, και ασφαλώς πηγαίνει στο κράτος με την μορφή φορολογίας.

Καθώς και η καταβολή των τόκων των δανεικών συμβάσεων θα μπορούσε και αυτή να συνδεθεί με τις μελλοντικές μεταβολές του κόστους ζωής.

Αν οφειλέτης και πιστωτής συμφωνήσουν στην καταβολή πραγματικού τόκου ύψους 4% το χρόνο και ο ρυθμός του πληθωρισμού κατά τον επόμενο μήνα-χρόνο είναι 7% επι της εκατό, τότε το ονομαστικό επιτόκιο που θα πρέπει πραγματικά να καταβληθεί στο τέλος του χρόνου θα είναι περίπου 11% (επι τοις εκατό).

Το πεδίο εφαρμογής της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής φαίνεται ότι είναι πράγματι τεράστιο.

2.2. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ → ΑΝΤΙΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Με τον όρο πληθωρισμό εννοούμε μία περίοδο στην οποία οι τιμές των αγαθών και των συντελεστών παραγωγής γενικώς αυξάνουν.

Με τον όρο αντιπληθωρισμό εννοούμε μια περίοδο στην οποία οι τιμές των περισσότερων αγαθών και συντελεστών πέφτουν. Στον πληθωρισμό και στον αντιπληθωρισμό οι τιμές δεν κινούνται όλες μαζί προς την ίδια κατεύθυνση, ούτε με τον ίδιο ρυθμό. Με τις μεταβολές που προκαλούν στις σχετικές τιμές, και στην συνολική δαπάνη, οι δύο διαδικασίες του πληθωρισμού, και του αντιπληθωρισμού προκαλούν σαφείς και χαρακτηριστικές αλλαγές - στην διανομή του εισοδήματος μεταξύ οικονομικών τάξεων, και, - στην συνολική παραγωγή.

Ο απρόβλεπτος πληθωρισμός έχει την τάση να ωφελεί τους χρεώστες και αυτούς που έχουν εισοδήματα από κέρδη εις βάρος των πιστωτών και αυτών που έχουν σταθερά εισοδήματα. Ο αντιπληθωρισμός έχει τα αντίθετα αποτελέσματα.

Αν υποθέσουμε ότι δανείζουμε 1000 δολάρια σήμερα και μας επιστρέφονται ύστερα από ένα χρόνο. Αν στο διάστημα αυτού του χρόνου οι διπλασιαστούν ο οφειλέτης μας θα επιστρέψει ένα ποσό που από πλευράς αγοραστικής δύναμης θα είναι ίσο με τα μισά των δόσων του δανείσαμε.

Αν οι τιμές αυξηθούν ένα τρισεκατομύριο φορές όπως συναίβει στην Γερμανία μεταξύ του 1920 και του 1923, οι περιουσίες των δανειστών θα εξαφανιστούν τελείως. Αυτό συνέβη με τα κληροδοτήματα των γερμανικών πανεπιστημίων και τα περιουσιακά στοιχεία των εταιριών ασφαλειών ζωής* (παράθεση δείκτη τιμών)

Μετά το 1939 ο Αμερικάνος που κέρδισε 6. επί τοις εκατό τον χρόνο από μία υποθήκη, ανακάλυψε ότι ως συνέπεια του Β' παγκόσμιου πολέμου αν υπολόγιζε με βάση την πραγματική αγοραστική αξία του δολλαρίου τότε όχι μόνο δεν κέρδιζε τίποτα αλλά έχανε και από το κεφάλαιό του.

Ομολογίες του αμερικάνικου δημοσίου που αγοράστηκαν 75 δολ. το 1970 θα εξοφληθούν με 100 δολ. το 1976. Είναι βέβαιο ότι το 1976 τα εκατό δολάρια θα έχουν την ίδια αγοραστική δύναμη που είχαν το 1970 τα 75;

Απο την άλλη μεριά όποιος επενδύει τα λεφτά του σε ακίνητα, σε κοινές μετοχές, ή σε δακιά με αλεύρι, πραγματοποιεί μεγάλα χρηματικά κέρδη σε περιόδους απρόβλεπτου πληθωρισμού. Ο όγκος πωλήσεων των επιχειρήσεων σημειώνει μεγάλη αύξηση. Απο την στιγμή που οι έμποροι θα αγοράσουν το εμπόρευσμά τους μέχρι να το πωλήσουν οι τιμές ανεβαίνουν.

Τα σταθερά ή τα πάγια έξοδα παραμένουν τα ίδια ενώ άλλα έξοδα αυξάνουν, αλλά όχι τόσο γρήγορα όσο οι τιμές. Για όλους αυτούς τους λόγους τα κέρδη αυξάνουν συχνά ταχύτερα απο ότι το κόστος ζωής. Σε περίοδο μεγάλου πληθωρισμού κάθε ριφοκίνδυνος χαζός μπορεί να γίνει μεγάλος χρηματιστής.

Σε περίοδο αντιπληθωρισμού τα πράγματα αντιστρέφονται. Οι δανειστές και οι άνθρωποι που ζούν με σταθερά εισοδήματα κερδίζουν σε βάρος των οφειλετών και όσων ζούν με (σταθερά) κέρδη. Αν απο την ημέρα που θα δανείσει τα λεφτά του μέχρι να τα πάρει πίσω οι τιμές πέσουν, ο δανειστής παίρνει πίσω περισσότερη αγοραστική δύναμη-αξία απο ότι δάνεισε. Αντίθετα ο έμπορος υφίσταται ζημιά γιατί απο την στιγμή που θα αγοράσει το εμπόρευσμά του μέχρι να το πουλήσει οι τιμές πέφτουν. Η δασκάλα που διατηρεί τη δουλειά της, και της οποίας ο μισθός δεν έχει περικοπεί σημαντικά βρίσκει ότι το πραγματικό εισόδημά της έχει αυξηθεί.

Η χήρα που αντιστάθηκε στον πειρασμό να αγοράσει κοινές μετοχές στην διάρκεια της ανοδικής φάσης του κύκλου και έβαλε όλα της τα λεφτά σε κρατικές ομολογίες βρίσκει ότι είναι καλύτερα απο οικονομικής άποψης. Η κυβέρνηση βλέπει το πραγματικό βάρος του δημοσίου χρέους να ανεβαίνει σε σχέση με τα φορολογικά έσοδα και το εθνικό εισόδημα.

Ο αποθησαυριστής που έχει κρύψει τα λεφτά του μέσα στο στρώμα και δέν κερδίζει χρηματικό τόκο, βρίσκει ότι η πραγματική αξία της περιουσίας του αυξάνει κάθε μέρα καθώς οι τιμές πέφτουν. Αν οι τιμές πέφτουν με ρυθμό 10⁰/ο (επι τοις εκατό), ετήσια αμείβεται για την αντικειμενική ενέργεια του αποθησαυρισμού με ένα πραγματικό επιτόκιο 10⁰/ο, ενώ ο επιχειρηματίας που είναι κουτός δυνατόν να μὴν πάρει πίσω ούτε την αρχική του δαπάνη και φυσικά οι πιθανότητες να πραγματοποιήσει κέρδος είναι πάλυ μικρές.

Σύγχρονες έρευνες δείχνουν ότι η μεγαλύτερη ανακατανομή στο εισόδημα λόγω του πληθωρισμού γίνεται σε βάρος ατόμων μεγάλης ηλικίας προς όφελος νεοτέρων ηλικιών. Τα δολλάρια που αποταμιεύονται σε ηλικία 25 ετών για να έχει κάτι στα 70 του συχνά μειώνονται απο πλευράς αγοραστικής δύναμης.

Αν οι τιμές αυξάνουν με ρυθμούς 30/ο (επι τοις εκατό) ετήσια, η πραγματική αγοραστική δύναμη ενός δολλαρίου θα μειωθεί στο μισό δύο φορές μέσα σε 45 χρόνια.

2.3. Π Ρ Ο Λ Α Μ Β Α Ν Ο Μ Ε Ν Ο Σ Π Λ Η Θ Ω Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

Όταν ο πληθωρισμός παρατείνεται για αρκετό διάστημα και παύει να είναι απρόβλεπτος ο ρυθμός του τότε αναπροσαρμόζονται τα επιτόκια στην αγορά βαθμιαία ως αντιστάθμισμα της ανόδου των τιμών. Αφού από όλους αναμένεται να αυξηθούν οι τιμές κατά 40/ο το χρόνο το κεφάλαιο της σύνταξης που έχει επενδυθεί σε ομολογίες και υποθήκες θα τείνει να καταβάλλει 80/ο παρά 40/ο .

Η προσαρμογή αυτή των επιτοκίων στον πληθωρισμό παρατηρείται στην Βραζιλία και την χιλή και όλες τις χώρες με μακρά ιστορία ανατιμήσεων.

2.4. Κ Α Λ Π Α Ζ Ω Ν Π Λ Η Θ Ω Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

Η βραδεία αύξηση των τιμών είναι μια πλευρά. Όταν όμως κάθε αύξηση των τιμών αποτελεί το έναυσμα για αυξήσεις των ημερομισθίων και του κόστους των προϊόντων που με την σειρά τους οδηγούν τις τιμές ακόμη ψηλότερα, μπορεί να βρεθούμε μέσα σε ένα κακοήθη καλπάζοντα πληθωρισμό.

Ήλιποτε το καλό δεν μπορεί να ειπωθεί για την ταχεία αύξηση των τιμών που σημειώθηκαν στην Γερμανία 1920 - 1923 πιο πρόσφατα στην Κίνα και την Ουγγαρία. Κάτω από τέτοιες συνθήκες, η παραγωγή ακόμα και το κοινωνικό σύστημα αποδιοργανώνονται. Ολόκληρες περιουσίες μεγάλων ομάδων του πληθυσμού εξαφανίζονται καθώς το χρήμα χάνει την αξία του. Οι χρεώστες κυνηγούν με μανία τους πιστωτές τους για να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους με χρήματα που δεν έχουν αξία.

Οι κερδοσκόποι οργιάζουν. Οι μικροκυρές σπεύδουν να ξεοδεφουν τον μισθό του άνδρα τους πριν οι τιμές ανέβουν περισσότερο, αλλά με την πράξη τους αυτή το μόνο που καταφέρνουν είναι να σπρώξουν τις τιμές προς τα πάνω ακόμη πιο πολύ.

Εκτός απο υπερπληθωρισμούς του γερμανικού τύπου 1920 - 1923 παρατηρούμε σε χώρες όπως η Χιλή και η Βραζιλία μια κατάσταση χρόνιου πληθωρισμού οι τιμές μπορεί να ανέβουν με ρυθμό από 20 έως 50ο/ο το χρόνο που συνεχίζεται επι 10 ετίες.

Κατά κάποιο τρόπο οι άνθρωποι συνηθίζουν να ζουν με τέτοιες καταστάσεις. Αποθηκεύουν αγαθά, αγοράζουν σπίτια ποτέ δεν δανείζουν χρήματα με κανονικό τόκο.

Μερικές φορές όπως στην Βραζιλία η οικονομία καταφέρνει να παρουσιάσει πραγματική ανάπτυξη, συχνά όμως όπως στην Χιλή και στην Αργεντινή η ανάπτυξη επηρεάζεται συνεχώς.

Δίγες περιπτώσεις υπερπληθωρισμού υπάρχουν εκτός απο περιόδους πολέμου ή ως αποτέλεσμα πολέμου και επανάστασης. Ο βασικός φόβος σήμερα είναι μια μικτή οικονομία, όπως η αμερικάνικη, είναι η συνεχής άνοδος των τιμών υπό μορφή έρποντος πληθωρισμού.

Ο έρπων όμως αυτός πληθωρισμός θα μεταβληθεί οπωσδήποτε σε τροχασμό..

2.5. Κ Α Μ Π Υ Λ Η P H I L L I P S-----

Η σχέση ανάμεσα στον πληθωρισμό μισθών και στην υπερβάλλουσα ζήτηση στην αγορά εργασίας ήταν ουσιαστικά ένα εύρημα εμπειρικό. Σε ένα πρωτοποριακό άρθρο που δημοσίευσε το 1958 ο A.W. PHILLIPS, διερεύνησε στατιστικά την σχέση ανάμεσα στο ποσοστό ανεργίας και στο ρυθμό μεταβολής των χρηματικών μισθών.

Αν και είναι φανερό πως ο PHILLIPS είχε στο νου την υπόθεση ότι τον πληθωρισμό κόστους προκαλεί η υπερβάλλουσα ζήτηση εργασίας, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι στήριξε την υπόθεση του σε υπόδειγματα πληθωρισμού εισοδήματος δαπάνης.

Στην ουσία την εργασία του PH. αποτελούσαν στατιστικοί έλεγχοι της σχέσεως ανάμεσα στο επίπεδο της ανεργίας και στο ρυθμό μεταβολής των χρηματικών μισθών στην Βρετανία κατά την περίοδο 1861-1957 με αόριστη μόνο και αμυδρή αναφορά σε κάποια υπόθεση. Τα αποτελέσματα όμως ήταν εκπληκτικά. Χρησιμοποιώντας μάλλον ανορθόδοξες στατιστικές μεθόδους κατέληξε στην γραφική σχέση που απεικονίζεται στο διάγραμμα.

Η σχέση έμελλε να μείνει γνωστή σαν Καμπύλη PHILLIPS. Η Καμπύλη που προέκυπτε από τα στοιχεία θεωρήθηκε ότι δείχνει τον ρυθμό πληθωρισμού χρηματικών μισθών που θα σημειωνόταν σε διάφορα επίπεδα συνολικής ανεργίας η οποία με την σειρά της αποτελεί προσέγγιση και αντανακλά διάφορα επίπεδα υπερβάλλουσας ζήτησης εργασίας.

Διαπιστώνεται (στο διάγραμμα) ότι με ποσοστό ανεργίας 5,5% οι μισθοί παραμένουν σταθεροί. Ακόμη περισσότερο ενδιαφέρον για την χάραξη οικονομικής πολιτικής έχει η ένδειξη που προκύπτει από την καμπύλη ότι με ποσοστό ανεργίας περίπου 2,5% οι μισθοί αυξάνονται με ρυθμό περίπου 2% το χρόνο, γεγονός που συμβαδίζει με σταθερότητα τιμών, αφού η τάση ανόδου της παραγωγικότητας είναι και αυτή περίπου 2%.

Εννοείται πως στην πράξη η συνταγή αυτή αφορά σε μακροχρόνια κατάσταση έχει γενικά αναγνωρισθεί ότι στη βραχυχρόνια περίοδο οι διακυμάνσεις της παραγωγικότητας και των τιμών των εισαγωγών θα οδηγήσουν σε μεταβολές τιμών.

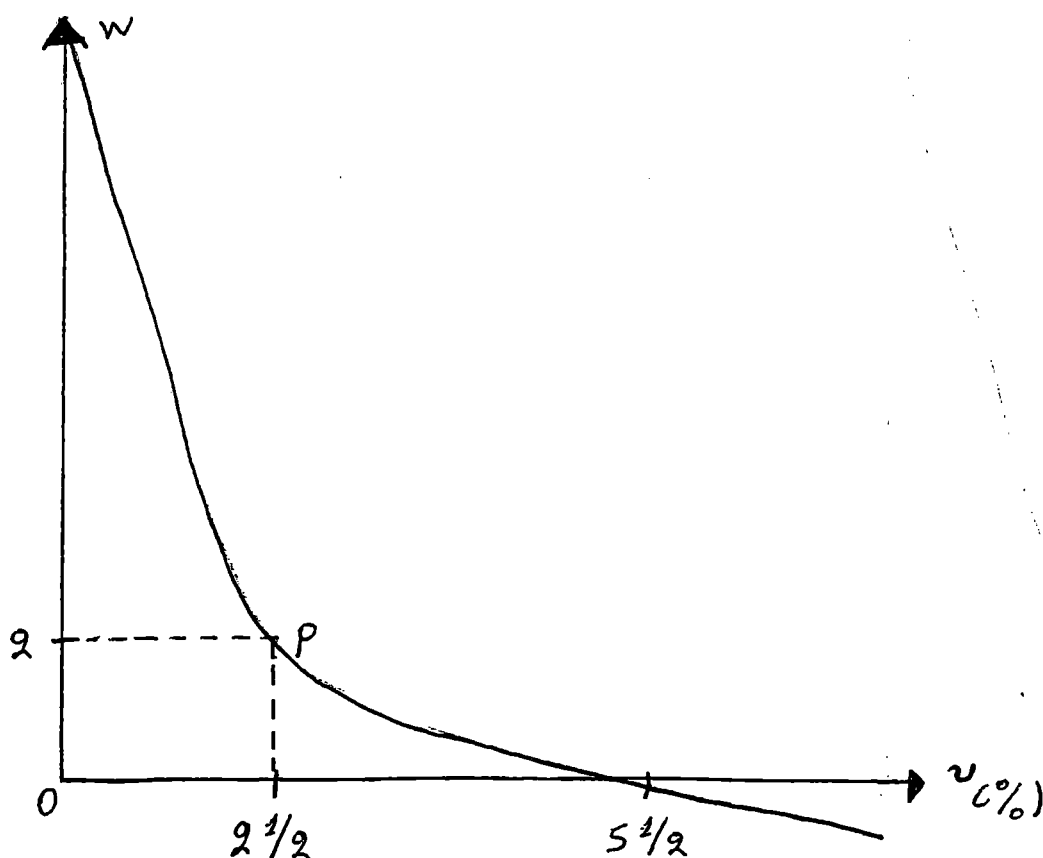
Είναι φανερό οι σοβαρές επιπτώσεις που έχει η καμπύλη ΡΗ, τόσο για την θεωρία του πληθωρισμού όσο και για την άσκηση οικονομικής πολιτικής.

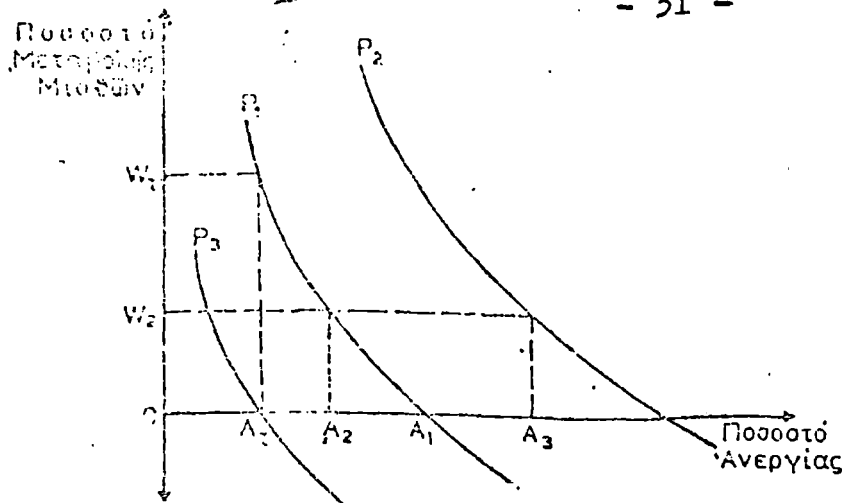
Υπήρξε συνεπώς ανάγκη να εξεταστεί το θεωρητικό της υπόβαθρο πιο αυστηρά και να υποστούν τα στοιχεία εμπειριστατωμένο έλεγχο.

Έτσι προκύπτει και η ανάγκη της συνεχούς εκπαίδευσης και ανάπτυξης των εξειδικεύσεων του εργατικού δυναμικού. Η λήψη μέτρων που θα προκαλέσουν μετατόπιση της καμπύλης προς τα αριστερά, έχει μεγάλη σημασία για την καταπολέμηση του πληθωρισμού υφέσεως.

Το σχεδιάγραμμα που ακολουθεί μας δείχνει την καμπύλη PHILLIPS. Η καμπύλη στο 5,5 επι τοις εκατό μας δείχνει ότι οι μισθοί παραμένουν σταθεροί.

Η καμπύλη στο 2,5 επι τοις εκατό μας δείχνει ότι οι μισθοί αυξάνονται με ρυθμό περίπου 2 επι τοις εκατό τον χρόνο, γεγονός που συμβαδίζει με σταθερότητα τιμών, αφού η τάση ανόδου της παραγωγικότητας είναι και αυτή περίπου στο 2 επι τοις εκατό..

Διάγραμμα 17.8.
Η καμπύλη τού Phillips

Στο σχεδιάγραμμα αυτό φαίνεται πιο παραστατικά η καμπύλη PHILLIPS. Η P2 μας δείχνει το ποσοστό ανεργίας σχετικά με την ποσοστιαία μεταβολή των μισθών W_2 .

Η P1 μας δείχνει ότι για να επιτευχθεί μείωση της ανεργίας πρέπει να αυξηθούν οι μισθοί κατά ποσοστό W_1

Η P3 μας δείχνει ότι είναι δυνατό να επιτευχθεί σταθερότητα τιμών και πλήρη απασχόληση γιατί σε ποσοστό ανεργίας A_1 η οποία είναι ανεργία τριβής, αντιστοιχεί σταθερότητα μισθών (η μεταβολή των μισθών είναι ίση με 0).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Τ Ρ Ι Τ Ο

3.1. Μ Ε Ι Ο Ν Ε Κ Τ Η Μ Α Τ Α Τ Ο Υ Π Λ Η Θ Ω Ρ Ι Σ Μ Ο Υ

Εναντι των σχεδόν απραγματοποίητων ιδανικών αποτελεσμάτων του αυτοελεγχόμενου πληθωρισμού, η διαδικασία αυξήσεως των τιμών σε μεγάλη έκταση της οικονομίας παρουσιάζει πάρα πολλά μειονεκτήματα για τους σκοπούς της ανάπτυξης. Τα νοικοκυριά τείνουν να καταναλώσουν περισσότερα και να αποταμιεύσουν λιγότερα από τα εισοδήματά τους αφού η αξία της αποταμίευσής τους μειώνεται με την πάροδο του χρόνου. Τα πρότυπα επενδύσεως διαστρεβλώνονται :

Οι ορθολογικά σκεπτόμενοι επενδυτές αντί να επενδύουν δε παραγωγικά περιουσιακά στοιχεία που η τιμή τους θα παρακολουθήσει το ρυθμό του πληθωρισμού. Ακίνητα και ιδίως πολυτελείς κατοικίες, συσσώρευση χρυσού και κοσμημάτων και αποθεματοποίηση τυποποιημένων εμπορευμάτων αποτελούν τα μέσα διατήρησης της αξίας υποκαθιστώντας έτσι το χρήμα στην παραδοσιακή και βασική αυτή λειτουργία του.

Ο πληθωρισμός έχει επίσης την κακή συνήθεια να επιταχύνεται καθώς τα άτομα σε κάθε βήμα της ζωής τους προσπαθούν να προστατευτούν από τις επιδράσεις του, αγωνιζόμενα να πετύχουν μεγαλύτερους μισθούς, και ζητώντας από το κράτος σταθεροποίηση η επιδότηση των τιμών ή του προϊόντος.

Όλοι προσπαθούν να προστατέψουν το πραγματικό τους εισόδημα.

Αλλά δεν το κατορθώνουν όλοι στον τομέα και βαθμό τον ίδιο. Ομάδες απροστάτευτων εργατών και ατόμων ηλικιωμένων και στηριζόμενων σε σταθερά εισοδήματα, βρίσκονται χωρίς την πολιτική ή οικονομική δύναμη, που θα τους επιτρέψει να παρακολουθήσουν τον πληθωρισμό. Τα άτομα αυτά είναι περισσότερο αφανή και ανυπεράσπιστα στις φτωχές χώρες παρά στις πλούσιες. Παράλληλα το εισόδημα επιβίωσης των γεωργών δεν επηρεάζεται τόσο πολύ, ενώ η πραγματική αξία των αγροτικών χρεών φθίνει. Οι φτωχές χώρες εκτός από λίγες εξαιρέσεις, ζούν κάτω από συνθήκες οικονομίας. Ο πληθωρισμός με τις συνθήκες αυτές και αν

η τιμή του συναλλάγματος είναι σταθερή, ενθαρρύνεται περισσότερο από τις εισαγωγές και αποθαρρύνει τις εξαγωγές.

Όλο και περισσότερο η χρησιμοποίηση ξένων κεφαλαίων γίνεται ευνοϊκότερη έναντι της εγχώριας εργασίας και των εγχώριων πρώτων υλών που οι τιμές τους όλο και αμεβαίνουν. Παυτόχρονα ο πληθωρισμός παρακινεί τους ντόπιους αποταμιευτές να προστατεύουν τον πλούτο τους στέλνοντας τον στα εξωτερικό αντί να τον χρησιμοποιούν στην χώρα τους.

Σε κανονικές καταστάσεις οι τιμές παίζουν τον ρόλο του προειδοποιητικού σήματος: οι χαμηλές τιμές ενθαρρύνουν την ζήτηση και αποθαρρύνουν την προσφορά ενώ οι τιμές έχουν τα αντίθετα αποτελέσματα.

Όταν ο πληθωρισμός προχωρεί με απρόβλεπτες εξελίξεις και όταν οι τιμές των αγαθών και υπηρεσιών μψώνονται με διαφορετικούς ρυθμούς τότε η αξιόπιστη ενημέρωση για τις τρέχουσες τιμές πρέπει να γίνεται συχνότερα, πράγμα που αυξάνει το κόστος των πληροφοριών.

Ο σχεδιασμός του μέλλοντος κάτω από συνθήκες διαφορετικής εξέλιξης των τιμών γίνεται όλο και πιο επικίνδυνος. Όταν ανάμεσα στους επενδυτές επικρατούν οι μη ριφokinύνοιοι, οι επενδύσεις είναι χαμηλότερες από ότι θα ήταν κάτω από σταθερότερες συνθήκες. Διαστρεβλώνεται επιπλέον η έννοια των αξιών.

Η τύχη σε κερδοσκοπικές πράξεις αντικαθιστά την εμπειρία και την προσπάθεια για την επιδίωξη μεγαλύτερου εισοδήματος πράγμα που έχει θλιβερά αποτελέσματα στις συνθήκες ρύθμισης της εργασίας και των επενδύσεων και γενικότερα στην διαδικασία ανάπτυξης.

3.2. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.

Ο πληθωρισμός είναι δυνατόν να προκαλέσει ανισορροπία στην σύνθεση των βιομηχανικών επενδύσεων σε βάρος της βαριάς βιομηχανίας ή των βιομηχανιών παραγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών ενώ το αντίθετο είναι επιθυμητό από άποψη ανάπτυξης. Οι δυσμενείς επιδράσεις του πληθωρισμού προς τις παραπάνω βιομηχανίες είναι δυνατό να αποδοθούν:

α. Η μακρά περίοδος αναμονής η οποία χαρακτηρίζει την βαριά βιομηχανία, αυξάνει τους κινδύνους σε ένα περιβάλλον αστάθειας των τιμών και αυξανόμενου κόστους. Πράγματι όσο μικρότερος είναι ο χρονικός ορίζων των επενδύσεων τόσο μεγαλύτερος-ρες είναι οι οικονομικές δυσκολίες λόγω της αστάθειας του κόστους και του κινδύνου μεταβολής των γενικών συνθηκών προσφοράς και ζήτησης.

β. Λόγω των διεισδυτικών αποτελεσμάτων πάνω στην ολική διάρθρωση του κόστους της οικονομίας, οι τιμές των προϊόντων της βαριάς βιομηχανίας είναι πιθανό να είναι λιγότερες ευέλικτες σε σχέση με τις τιμές των προϊόντων της ελαφράς βιομηχανίας. Ακόμη και όταν οι τιμές των προϊόντων της βαριάς βιομηχανίας δεν υπόκεινται επίσημα σε έλεγχο η δυσκολία ταχείας προσαρμογής των τιμών και το μήκος του χρόνου παραδόσεως των προϊόντων τείνουν να καθιστούν τις επενδύσεις στους κλάδους αυτής λιγότερο επικερδείς κατά τις περιόδους πληθωρισμού σε σχέση με τις κερδοσκοπικές δραστηριότητες ή τις γρήγορες αποδόσεις επενδύσεις στους κλάδους των καταναλωτικών αγαθών.

γ. Ο πληθωρισμός είναι δυνατό να έχει το εξής έμμεσο αποτέλεσμα το οποίο τείνει να μειώσει την αποδοτικότητα στη βαριά βιομηχανία σε σχέση προς τις άλλες βιομηχανίες-κές δραστηριότητες, αν όπως συνήθως συμβαίνει ο πληθωρισμός δημιουργεί ελλείματα στο ισοζύγιο πληρωμών και περιορισμό στην χορήγηση συναλλάγματος το κύριο βάρος του περιο-

ρισμού των εισαγωγών είναι ενδεχόμενο να πέσει σε δευτερεύοντα και πολυτελούς φύσεως αγαθά ενώ τα βασικά βιομηχανικά προϊόντα τυχαίνουν ευνοϊκότερης συναλλαγματικής και δασμολογικής μεταχείρισης.

δ. Αν οι τιμές των προϊόντων της βαριάς βιομηχανίας ανέρχονται με μικρότερο ρυθμό σε σχέση με το γενικό επίπεδο των τιμών οι αποσβέσεις γίνονται προοδευτικά περισσότερο ανεπαρκείς. Αυτό αποτελεί ασφαλώς μια φυσική συνέπεια του πληθωρισμού αλλά τείνει να πληττει ει-
σίνες τις βιομηχανίες οι οποίες είναι ένταση του κεφαλαίου και πάσχουν από μείωση της σχετικής τους αποδοτικότητας.

Σε όποια έκταση επακολουθεί απαξίωση του εξοπλισμού, υπάρχει μια μείωση της παραγωγικότητας στις βιομηχανίες η οποία έχει αρνητικές επιπτώσεις επί του συνόλου της οικονομίας.

3.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ.

Η εμπειρία των αναπτυσσόμενων χωρών μας δίνει μια σαφή μαρτυρία για την σχέση μεταξύ του ισχυρού πληθωρισμού και των δυσκολιών οι οποίες παρατηρούνται στο ισοζύγιο πληρωμών.

Οι δυσκολίες αυτές προέρχονται από το γεγονός ότι ο ισχυρός πληθωρισμός εντείνει τη ζήτηση για εισαγωγές και προκαλεί μείωση των εξαγωγών, ενθαρρύνει την εκροή κεφαλαίων προς το εξωτερικό και απόθαρρύνει την εισροή κεφαλαίων.

3.4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ.

Όταν υπάρχει γενική υπερβάλλουσα ζήτηση για αγαθά, αυτή θα εκδηλωθεί άμεσα σαν ζήτηση για αγορές από την πλέον ελαστική διαθέσιμη πηγή δηλ. από το εξωτερικό.

Στα αρχικά στάδια η επίδραση της επεκτεινόμενης ζήτησης πάνω στο επίπεδο τιμών είναι δυνατό να μετριάσουν την ικανότητα της χώρας να εισάγει στο εξωτερικό. Ένα από τα πρώτα στάδια του πληθωρισμού θα είναι η άνοδος των εισαγωγών.

Μια ελαφρά αύξηση των εγχωρίων τιμών κάνει τις προμήθειες από το εξωτερικό φθηνότερες και οι πιέσεις της ζήτησης πάνω στην εγχώρια οικονομία θα κατευθυνθούν προς την ευρύτερη παγκόσμια οικονομία.

Η στροφή αυτή της ζήτησης προς τις εισαγωγές θα έχει σαν συνέπεια τον περιορισμό των άμεσων επιδράσεων του πληθωρισμού πάνω στην εγχώρια οικονομία. Σε πολλές χώρες οι αντίχτυποι του πληθωρισμού στις εισαγωγές μετριάζονται από τους εισαγωγικούς περιορισμούς σε τρόπο τέτοιο που το επίπεδο των εισαγωγών να καθορίζεται όχι από τις σχετικές τιμές αλλά από τις κυβερνητικές αποφάσεις.

Όμως οι περιορισμοί των εισαγωγών και η υποτίμηση του νομίσματος στις χώρες που αποκούνται έντονες πληθωριστικές πιέσεις παρέχουν σαφή μαρτυρία για τις δυσκολίες του ισοζυγίου πληρωμών στις χώρες αυτές.

3.5. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ.

Η επέκταση και η διαφοροποίηση των εξαγωγών αποτελούν στόχους πρωταρχικής σημασίας για τις αναπτυσσόμενες χώρες:

α. Οι εξαγωγές αποτελούν κύρια πηγή για την ανάπτυξη του απαιτούμενου εξωτερικού συναλλάγματος.

Παραπέρα η αναμενόμενη αύξηση του εθνικού εισοδήματος είναι δυνατό να δημιουργήσει επιπρόσθετη ζήτηση για εισαγωγές και συνεπώς η επέκταση των εξαγωγών γίνεται λίαν επιθυμητή. Απο την άλλη μεριά η διαφοροποίηση των εξαγωγών αποσκοπεί στο να ελαττώσει την εξάρτηση από ολιγόριθμα αγαθά και να μετριάσει όμοια τις απότομες διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές εισπράξεις από τις εξαγωγές που προκαλούνται από τις απότομες μεταβολές προσφοράς ή ζήτησης των επιμέρους εξαγόμενων προϊόντων.

β. Ο ανταγωνισμός μεταξύ εγχώριων βιομηχανιών και συντελεστών παραγωγής είναι δυνατό να επηρεάσει την προσφορά ακόμα κι εκείνων των εξαγόμενων προϊόντων για τα οποία η εγχώρια ζήτηση είναι περιορισμένη ή ανύπαρκτη. Η εργασία είναι δυνατό να μετατοπιστεί προς τις ασχολίες εκείνες των εξαγόμενων προϊόντων για τα οποία η εγχώρια ζήτηση είναι περιορισμένη ή ανύπαρκτη. Η εργασία είναι δυνατό να μετατοπιστεί προς τις ασχολίες εκείνες που οι μισθοί είναι ψηλότεροι και η γη να στραφεί προς την καλλιέργεια προϊόντων για τα οποία η εγχώρια ζήτηση ανέρχεται.

γ. Οι αυξήσεις των μισθών σε αντίδραση του ανερχόμενου κόστους ζωής είναι δυνατό να αυξηθούν ή να αυξήσουν το κόστος των εξαγωγών ακόμα και αν βιομηχανίες οι οποίες τροφοδοτούν την εγχώρια αγορά καμιά εναλλακτική απασχόληση προσφέρουν στην εργασία που απασχολείται στον εξαγωγικό τομέα. Το αυξανόμενο κόστος των πρώτων, υλών και του μηχανικού εξοπλισμού θα μειώσει ή και θα εξαλείψει τα κέρδη από τις εξαγωγές.

Η μείωση ή και η εξαφάνιση των εξαγωγών είναι δυνατόν να έχει απο-

ιέλεσμά τη συσώρευση αποθεμάτων ή και τελικά την μείωση της παραγωγής.

Αν ο πληθωρισμός συνεχίζεται για μιá σειρά ετών οι εξαγωγές θα επηρεαστούν δυσμενώς μέσω των διαρθρωτικών μεταβολών στην οικονομία.

Έτσι η αυξανόμενη ζήτηση για εισαγωγές, ενώ οι εξαγωγές τείνουν να ελαττώνονται οδηγεί συνήθως στην επιβολή εισαγωγικών περιορισμών για την προστασία του ισοζυγίου πληρωμών.

Οι περιορισμοί αυτοί κατά κανόνα περισσότερο αυστηροί για τα μή ουσιώδη παρά για τα ουσιώδη αγαθά, ευνοούν την επέκταση ή εμφάνιση βιομηχανιών οι οποίες παράγουν με υψηλό κόστος.

Όμως ούτε οι επενδύσεις σε ακίνητα ούτε η παραγωγή με υψηλό κόστος παρέχουν εξαγωγίμα αγαθά. Συγχρόνως οι επενδύσεις στις εξαγωγικές βιομηχανίες καθίστανται ολιγότερο ελκυστικές.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Τ Ε Τ Α Ρ Τ Ο

4.Ε. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΑΙ ΕΚΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

Η επίδραση του πληθωρισμού στις εισροές κεφαλαίων μπορούσε να πούμε ότι είναι αρνητική. Σημαντικό μέρος των διεθνών κινήσεων κεφαλαίων προέρχεται από επενδύσεις σε μετοχές από αλλοδαπούς.

Η ροή αυτή παίρνει τις περισσότερες φορές την μορφή άμεσων επενδύσεων κάτω από έμπειρους επιχειρηματίες που ενδιαφέρονται για την εγκατάσταση νέων τύπων παραγωγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ο όγκος των επενδύσεων αυτών είναι κατά μεγάλο μέρος συνάρτηση της αναμενόμενης απόδοσης αυτών.

Ο πληθωρισμός ενδέχεται να αυξήσει τις χρηματικές αποδόσεις των επενδύσεων, αν το νόμισμα αναμένεται να υποτιμηθεί απέναντι στα ξένα νομίσματα με το ρυθμό με τον οποίο αυξήθηκαν οι τιμές, ο πληθωρισμός δεν θα έχει καμιά επίδραση στις αγορές μετοχών εγχώριων ή αλλοδαπών επιχειρήσεων.

Η υποτίμηση όμως του νομίσματος ενδεχομένως θα είναι μεγαλύτερη από την αύξηση των τιμών που προκαλεί ο πληθωρισμός. Αρα η καθαρή απόδοση σε μετοχές των επενδύσεων των αλλοδαπών στην χώρα που έχει πληθωρισμό ενδεχομένως, θα μειωθεί. Αυτό θα έχει κατά πάσα πιθανότητα σαν ενδεχόμενο τη μείωση της ροής του μετοχικού κεφαλαίου προς την χώρα.

Ο πληθωρισμός όχι μόνο αποθαρρύνει την εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό, αλλά ενισχύει αντίθετα την εκροή κεφαλαίων. Οι αλλοδαποί οι οποίοι έχουν επενδύσει κεφάλαια είναι δυνατό να προσπαθήσουν να επαναπατήσουν μέρος ή ολόκληρο το κεφάλαιο τους με προοπτική ναληφθούν διάφορα περιοριστικά μέτρα από την κυβέρνηση για την προστασία του ισοζυγίου πληρωμών. Ο πληθωρισμός επιβάλλει την πρότιμηση ξένων ισχυρότερων νομισμάτων και την αποφυγή του εγχώριου νομίσματος.

4.2. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ.

Η χρησιμοποίηση του πληθωρισμού σαν μέσο για την αύξηση του ρυθμού σχηματισμού κεφαλαίων είναι αναμφίβολα νια επικύνδυνη επιχείρηση και η πλήρη απιτυχία εξαρτάται απο το βαθμό τελειότητας του δημοσιονομικού και φορολογικού συστήματος το οποίο συνήθως παρουσιάζει βασικές ελλείψεις στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Πραγματικά είναι πρωταρχικής σημασίας ερώτημα στο οποίο πρέπει να δοθεί απάντηση είναι:

-Ο πληθωρισμός αποτελεί μια μορφή φορολογίας και το ίδιο κεφάλαιο που θα συσσωρευτεί μέσω του πληθωρισμού είναι δυνατό να συσσωρευτεί και μέσω της φορολογίας και οεδομένου ότι η φορολογία είναι ασφαλέστερη του πληθωρισμού γιατί πρέπει να γίνει αποδεκτός ο πληθωρισμός ως μέσω αύξησης του ρυθμού των επενδύσεων.

Υπάρχουν διάφορα σημεία στην απάντηση.

Η συλλογή περισσότερων φόρων σε μια περίοδο κατά την οποία καμιά προοπτική οικονομικής ανάπτυξης υπάρχει, απαιτεί πολύ μεγαλύτερη πολιτική υποστήριξη και πολύ ισχυρότερο φορολογικό μηχανισμό παρά η επιβολή φόρων για τοντερματισμό μιάς πληθωριστικής κατάστασης εφ'ότου η παραγωγή του προϊόντος έχει αρχίσει να ανέρχεται.

Πράγματι η ικανότητα τηςκυβέρνησης για την επιβολή φόρων προς τον σκοπό να μειώσει την κατανάλωση να μειώσει είναι δυνατό να λείπει τελείως και ο προσωρινός πληθωρισμός να είναι η μόνη λύση που απομένει ή είναι δυνατό να είναι ο μόνος τρόπος για την μείωση της κατανάλωσης ορισμένων τάξεων της κοινωνίας οι οποίοι έχουν το προνόμιο να αποφεύγουν την φορολογία.

Ιδιαίτερα σε μία χώρα όπου καταβάλλονται προσπάθειες για την απασχόληση των ανέργων, ο πληθωρισμός είναι δυνατό να αποτελεί πολύ αποτελεσματικότερο μέσο σε σύγκριση με την φορολογία.

Τέλος το ποιο σπουδαίο ίσως για να κινηθεί η οικονομία προς τους

πολιτικούς αποδέκτες στόχους της ανάπτυξης η έκταση στην οποία θα πρέπει να λάβει χώρα η μετατόπιση των πόρων είναι δυνατό να μην είναι πραγματοποιήσιμη χωρίς μιάς ή δύο ισχυρών δόσεων πληθωρισμού,

Το ελλατωματικό σύστημα των τιμών, το ατελές φορολογικό σύστημα η ανεπάρκεια των επιχειρηματιών και δυσκινητικότητα της εργασίας έχουν σαν αποτέλεσμα την δημιουργία μιάς κατάστασης όπου οι απαιτούμενες πιέσεις των τιμών για την πρόκληση μεταβολών εντός του συστήματος είναι πολύ ισχυρότερες απο την περίπτωση τηνοποία η οικονομία επι μακρό χρονικό διάστημα είναι εθισμένη να αντιδρά στα κίνητρα των τιμών.

4.3. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.

Η επίδραση του πληθωρισμού εξαρτάται και από την διάρκεια δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων στην επιχείρηση δηλαδή από την ταχύτητα κυκλοφορίας τους. Τα πάγια στοιχεία μή προοριζόμενα για μεταπώληση, αλλά για μόνιμη εκμετάλλευση, παραμένουν για πολλά χρόνια στην επιχείρηση κατά κανόνα καθόλη την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.

Έτσι ο πληθωρισμός εκτροχιάζει σε μεγαλύτερο βαθμό την ιστορική αξία κτήσης των παγίων, των αποσβέσεων τους και συνεπώς και τα ιστορικά αποτελέσματα σε σχέση με την επίδραση που έχει σε άλλες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων ειδικότερα:

α. Η ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΩΝ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΚΡΙΒΗΣ.

Την αξία κτήσης των παγίων στοιχείων δίνει το άθροισμα επιμέρους κονδυλίων δραχμών που καταχωρίστηκαν στους λογαριασμούς δε δεικνύοντες ή καλύτερα σε διάφορες ημερομηνίες και συνεπώς, δραχμών διαφόρων δυνάμεως, δηλαδή δραχμών ανόμοιων. Αυτό, βέβαια συμβαίνει και στους λογαριασμούς των περιουσιακών όλων στοιχείων.

Εντούτοις στους λογαριασμούς των παγίων ο εκτροχιασμός γίνεται εμφαντικότερος εξαιτίας του ότι όπως είπαμε τα πάγια στοιχεία παραμένουν στην κατοχή της επιχείρησης για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε σχέση με άλλα περιουσιακά στοιχεία, π.χ.

Ο λογαριασμός "γήπεδα" της επιχείρησης "Υ" εμφανίζεται στον παραδοσιακό ισολογισμό με δρχ 1.000.000, που κατ' έτος κτήσης αναλύεται ως εξής:

	Γήπεδα	
19+1	200000	—
19+2	200000	—
19+3	200000	—
19+4	200000	—
19+5	200000	—
	<u>1.000.000.</u>	—

Αν το γενικό επίπεδο τιμών αυξηθεί κατά 800/ο στην περίοδο 19+1-19+5, με ένα ετήσια ποσοστό 200/ο, τότε είναι σαφές πως η επιχείρηση δεν επενδύει κατ' έτος το ίδιο ποσό αγοραστικής δύναμης για κάθε νέα αγορά όπως φαίνεται απο την ακόλουθη ανάλυση:

<u>Γ Η Π Ε Δ Α</u>	
<u>(προσαρμοσμένα στις μεταβολές του γενικού επιπέδου τιμών)</u>	
19 + 1	(200.000 x 180 / 100) = 360.000
19 + 2	(200.000 x 180 / 120) = 300.000
19 + 3	(200.000 x 180 / 140) = 257.143
19 + 4	(200.000 x 180 / 160) = 225.000
19 + 5	(200.000 x 180 / 180) = 200.000
	<u>1.342.143</u>

Και όμως πολλοί αναγνώστες και χρήστες των λογαριασμών σχηματίζουν, πιθανώς, την εσφαλμένη εντύπωση πως το ποσό των 1.000.000 δρχ αντιπροσωπεύει δρχ τρέχουσες αγοραστικής δύναμης, ενώ το αντίστοιχο αληθές ποσό ανέρχεται σε 1.342.143, δραχμές.

β.. ΟΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΝΤΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΤΗΣΗΣ ΔΕΝ ΕΠΑΡΚΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΣΒΕΝΟΝΤΑΙ.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται επί της ιστορικής αξίας κτήσης, είναι ανεπαρκείς κατά την έκταση της υποτίμησης της αξίας των παγίων, π.χ.:

Εστω ότι ο τιμάρυθμος στην πενταετία 19+1-19+5 εξελίχτηκε ως εξής:

19 + 1	τιμάρυθμος	100
19 + 2	τιμάρυθμος	120
19 + 3	τιμάρυθμος	140
19 + 4	τιμάρυθμος	160
19 + 5	τιμάρυθμος	180

Οι οικείοι λογαριασμοί θα εμφανιστούν ως εξής:

<u>ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ</u>	<u>ΑΠΟΣΒΕΣΘΕΝΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ</u>
19+11.000.000	19+1 200/ο = 2.000.000
	19+2 200/ο = 200.000
	19+3 200/ο = 200.000
	19+4 200/ο = 200.000
	19+5 200/ο = 200.000
	<u>1.000.000</u>

Τα μηχανήματα έχουν ολοκληρωτικά αποσβεστεί και έχουν τεθεί εκτός παραγωγικού κυκλώματος. Η επιχείρηση έχει διενεργήσει απόσβεση ισορροπη και ισοποση με την ιστορική αξία κτήσης των μηχανημάτων και συνεπώς θεωρητικά είναι σε θέση να αντικαταστήσει τα αχρηστευμένα μηχανήματα.

Δεχόμενοι ότι δεν έχει επέλθει καμιά μεταβολή στις ειδικές τιμές των μηχανημάτων (που προσδιορίζονται με βάση την προσφορά και την ζήτησή τους, κ.λ.π.), η επιχείρηση θα χρειαστεί ποσό των 19+5 δραχμών ισοδύναμο με το ποσό 1.000.000 των 19+1, που ανέρχεται σε

1.800.000 (1.000.000) x 180/100) . Οι αποσβέσεις που λογίστηκαν, λοιπόν δεν επαρκούν για την αντικατάσταση των αποσβεσμένων μηχανημάτων και η επιχείρηση θα βρεθεί πιθανώς σε αδύνατη θέση αντικατάστασής τους, αν τα κεφάλαιά της (ίδια και ξένα) δεν της επιτρέπουν την διάθεση του επιπλέον ποσού των 800.000 δραχμών .

Ας σημειωθεί, επίσης ότι εξαιτίας της ανακρίβειας των αποσβέσεων, το κόστος παραγωγής δεν είναι το ακριβές με περαιτέρω συνέπεια την εξαγωγή εσφαλμένων αποτελεσμάτων, κ.λ.π.

γ) ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΩΛΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΛΗΘΗ .

Μολονότι τα πάγια στοιχεία δεν προορίζονται για πώληση, αλλά για μόνιμη εκμετάλευση, όμως συχνά οι επιχειρήσεις για διαφόρους λόγους προβαίνουν στην πώληση τέτοιων στοιχείων . Το αποτέλεσμα που προκύπτει με βάση την λογιστική του ιστορικού κόστους, είναι η διαφορά τιμής πώλησης και αναπόσβεστης αξίας του στοιχείου που πωλήθηκε . Αλλά τα δυο συγκρινόμενα μεγέθη δεν είναι ομοειδή .

Η αναπόσβεστη αξία είναι το άθροισμα παλιών " ηλικιωμένων " δρχ , ενώ η τιμή πώλησης εκφράζεται σε δρχ τρέχουσας αγοραστικής δύναμης (δηλαδή συγκριτικά μειωμένης αγοραστικής δύναμης) . Η διαφορά, συνεπώς των δυο αυτών ανόμοιων μεγεθών πολύ απέχει απο το να δείχνει το αληθινό απο την πώληση αποτελέσματα .

Ας υποθέσουμε ότι στα παράδειγμα της προηγούμενης περίπτωσης τα μηχανήματα πωλούνται στο τέλος του 19 + 4 αντί δρχ 500.000 .

Η λογιστική των ιστορικών δραχμών θα καταγράψει κέρδος δρχ 300.000, που υπολογίζεται όπως θα φούμε στην άλλη σελίδα ως εξής :

Τιμή πώλησης		δρχ 500.000
<u>μ ε ί ο ν</u> : Αναπόσβεστη αξία μηχανημάτων:		
Τιμή κτήσης	δρχ 1.000.000	
Μ ε ί ο ν : Αποσβέσεις	" <u>800.000</u>	<u>200.000</u>
Κέρδος σε ιστορικές δραχμές		δρχ <u>300.000</u>

Εντούτοις, το αποτέλεσμα σε δρχ γενικής αγοραστικής δύναμης είναι όχι κέρδος, αλλά ζημία δρχ 84.762, όπως προκύπτει από τους ακόλουθους υπολογισμούς:

- Αξία κτήσης προσαρμοσμένη σε δραχμές
αγοραστικής δύναμης 19 + 4 $(\frac{1.000.000 \times 160}{100}) = 1600.000$

- Αποσβέσεις προσαρμοσμένες σε δραχμές
αγοραστικής δύναμης 19 + 4 :

$$200.000 \times \frac{160}{100} = 320.000$$

$$200.000 \times \frac{160}{120} = 266.667$$

$$200.000 \times \frac{160}{140} = 228.571$$

$$200.000 \times \frac{160}{160} = \underline{200.000}$$

$$\underline{1015.238}$$

Αναπόσβεστη αξία μηχανημάτων

δρχ- 584.762

- Τιμή πώλησης

" 500.000

Ζημία από την πώληση μηχανημάτων

δρχ- 84.762

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι, σε περιόδους πληθωρισμού η λογιστική του ιστορικού κόστους οδηγεί:

- Σε εσφαλμένη εμφάνιση της αξίας (κτήσης και αναπόσβεστης) των παγίων στοιχείων, που είναι ένα άθροισμα δρχ ανόμοιας αγοραστικής δύναμης.

- Σε ανεπαρκείς αποσβέσεις των παγίων στοιχείων, αφού αυτές υπολογίζονται επί εσφαλμένης (υποτιμημένης) βάσης, της αξίας κτήσης. με συνέπεια την νόθευση των κοστολογίων, την εσφαλμένη τιμολογιακή πολιτική, κ.λ.π., κ.λ.π.

- Σε ανάλυση της περιουσίας, εξαιτίας της ανεπάρκειας των αποσβέσεων, της φορολογίας η διανομής εικονικών κερδών, κ.λ.π.

4.4. Ο Γ Ε Π Ι Δ Ρ Α Σ Η Ι Σ Τ Ο Υ Π Λ Η Θ Ω Ρ Ι Σ Μ Ο Υ Σ Τ
Α Π Ο Θ Ε Μ Α Τ Α.

Τα αποθέματα (προϊόντα, πρώτες και βοηθητικές ύλες, εμπορεύματα κ.λ.π.) αποτελούν το επίκεντρο των διαχειριστικών φροντίδων σε περιόδους πληθωρισμού. Γιατί ο επιχειρηματίας πρέπει να τιμολογεί στη διαβλεπόμενη τιμή αντικατάστασης, για να μην "βάλει...λουκέτο" στην επιχείρησή του.

Συνηθής είναι η περίπτωση που το αντίτιμα πώλησης υπερκαλύπτει μεν το κόστος (κτήσης), δεν καλύπτει όμως την τιμή που απαιτείται (λόγω του πληθωρισμού) για την μεταγενέστερη αντικατάσταση του πωληθέντος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πραγματοποιεί ένα χρηματικό πλεόνασμα που λογιστικά εμφανίζεται σαν κέρδος, και όμως αυτό δεν είναι τίποτα άλλο παρά τμήμα της απώλειας της αγοραστικής δύναμης των δραχμών, οι οποίες συγκροτούν το ιστορικό κόστος κτήσης του πράγματος που πωλήθηκε. Ας αποσαφηνίσουμε, όμως το θέμα με το εξής παράδειγμα.

Η επιχείρηση "Υ" είχε κατά την έναρξη της πληθωριστικής περιόδου 1.000 μονάδες προϊόντος αξίας δρχ. 1.000.000. Η περιουσιακή της θέση σχετικά με τα αποθέματα διαμορφώνεται όπως αναπτύσσεται πιο κάτω, ύστερα από τέσσερα συναλλακτικά κυκλώματα, που πραγματοποιήθηκαν, όταν ο τιμάρριθμος ανέβηκε αντίστοιχα σε: 150, 200, 300, κ.λ.π.

Τιμάρριθμος 100

Αρχικό απόθεμα:	Πώληση:	
Μονάδες 1.000 χ1.000 = 1.000.000	Κόστος	1.300.000
Γενικά έξοδα 30%	Κέρδος	200.000
		<u>1.500.000</u>
		<u>1.300.000</u>

Αν υποθεθεί ότι η επιχείρηση δεν έχει άλλα διαθέσιμα για την αποκατάσταση το απόθεμά της των 1.000 μονάδων, όταν ο τιμάρριθμος ανέβηκε έστω στα 150, τότε θα έχει ως εξής:

Τιμάρια Ι50	
Αγορά:	Πώληση:
Μονάδες 800 Χ Ι.500 = Ι.200.000	Κόστος 1.500.000
Γενικά έξοδα 25ο/ο (31) υπ. 300.000	Κέρδος 400.000
<u>Ι.500.000</u>	<u>1.900.000</u>

Στο επόμενο κύκλωμα παρατηρείται πάλιν ότι τα διαθέσιμα δεν επαρκούν για την αποκατάσταση της αυτής ποσότητας του προϊόντος, εξαιτίας του τιμάριθμου που ανέβηκε σε 300.

Τιμάρια 300	
Αγορά:	Πώληση:
Μονάδες 500 Χ 3.000 = Ι.500.000	Κόστος 1.900.000
Γενικά έξοδα 27ο/ο 400.000	Κέρδος 500.000
<u>1.900.000</u>	<u>2.400.000</u>

Ηδη η επιχείρηση εργάζεται με απόθεμα 500 μονάδων έναντι 1.000 μονάδων αρχικού αποθέματος.

Τα συμπεράσματα που προκύπτει από το πιο πάνω παράδειγμα είναι σαφές ενώ η επιχείρηση πραγματοποιεί ένα λογιστικό πλεόνασμα που εμφανίζεται σαν κέρδος και μολονότι τα γενικά της έξοδα παρουσιάζουν σχετική σταθερότητα, τα αποθέματά της ποσοτικά μειώνονται (32).

Θα πρέπει λοιπόν ο επιχειρηματίας κατά την τιμολόγηση του να έχει σαν βάση την τιμή αντικατάστασης των πωλουμένων.

===== (υποσημείωση σελίδας) =====
 (31) Τα γενικά έξοδα (μισθοί, ενοίκια, κ.λ.π.) δεν αυξάνονται σύμμετρα με την άνοδο του τιμάριθμου, αλλά τον ακολουθούν βραδύτερα.

(32) Αξίζει να αναφερθεί εδώ το ανέκδοτο που αναφέρει ο αξιμνήστος καθηγητής Μ. Ψιμάρας, του εμπόρου καφφιών, ο οποίος πλούσε συνεχώς με υψηλό ποσοστό καθαρό κέρδος, αλλά ουσιαστικά εικονικού, και ο οποίος έβλεπε σιγά σιγά τα αποθέματά του να εξαντλούνται μέχρις ότου στο τέλος του έμεινε ένα καρφί από το οποίο και κρεμάστηκε.

ΑΣ αποσαφηνίσουμε όμως τα παραπάνω με το εξής παράδειγμα:

Τα υπόλοιπα των λογαριασμών απαιτήσεων της επιχείρησης "X" στην αρχή του έτους ανέρχονται σε δραχμές 1.000.000. Στην διάρκεια του έτους οι απαιτήσεις αυξήθηκαν και μειώθηκαν κατά δραχμές 900.000 & 700.000 αντίστοιχα, ενώ ο πληθωρισμός, στην διάρκεια του έτους, ανέβηκε προοδευτικά σε 240/ο.

Ερωτάται αν τα υπόλοιπα των λογαριασμών απαιτήσεων τέλους του έτους, που ανέρχονται σε δρχ 1.200.000, απεικονίζουν με ακρίβεια τις απαιτήσεις της επιχείρησης. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι καταφατική, στην έκταση που οι λογαριασμοί των απαιτήσεων εμφανίζουν το ποσό των δρχ 1.200.000 που θα εισπραχθεί από την επιχείρηση. Εκείνο όμως που δεν εμφανίζεται στις καταστάσεις ιστορικών δρχ είναι η ζημία της γενικής αγοραστικής δύναμης που υπέστη η επιχείρηση από τις απαιτήσεις της. Η ζημία αυτή στο παράδειγμά μας ανέρχεται σε δρχ 261.428, που υπολογίζεται ως εξής:

	Ιστορικές δραχμές	Προσαρ- μογή	Ποσά προσαρ/να στις μεταβολές του γεν. επιπέδου τιμών δρχ.
Δ/σμοί απαιτήσεων, υπόλ. έναρξ.	<u>1.000.000</u>	124/100	<u>1.240.000</u>
Αυξήσεις *	<u>900.000</u>	124/112	<u>996.428</u>
	1.900.000		2.236.428
Μειώσεις *	<u>700.000</u>	124/112	<u>775.000</u>
Δ/σμοί απαιτήσ. υπολ. λήξης	<u>1.200.000</u>		<u>1.461.428</u>
Υπόλοιπο λογ/μών απαιτ. προσαρμοσμένο στις μεταβ/ες του γενικού επιπέδου τιμών			1.461.428
Ονομαστικό υπόλοιπο λογ/μών απαιτήσεων			<u>1.200.000</u>
Ζημία γενικού επιπέδου τιμών απο απαιτήσεις.			<u>261.428</u>

* Οι αυξήσεις και οι μειώσεις των λογαριασμών απαιτήσεων υποτίθεται ότι έγιναν σύμμετρα στην διάρκεια του έτους, έτσι ώστε ο μέσος δείκτης (112) να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις προσαρμογές. Αν τα δεδομένα του παραπάνω παραδείγματος αφορούσαν υποχρεώσεις, ή διαφορά των δρχ. 261.428, θα ήταν κέρδος γενικού επιπέδου τιμών.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Π Ε Μ Π Τ Ο
5.Ι. Ο Ι Ε Π Ι Δ Ρ Α Σ Ε Ι Σ Τ Ο Υ Π Λ Η Θ Ω Ρ Ι Σ Μ Ο Υ
Σ Τ Ε Δ Ι Α Θ Ε Σ Ι Μ Α.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεγάλα ποσά διαθέσιμων (ταμείο, καταθέσεις σε τράπεζες, κ.λ.π.) έχουν, σε περιόδους πληθωρισμού, μιά απώλεια αγοραστικής δύναμης. Αυτό, γιατί, με την πάροδο του χρόνου, η επιχείρηση με τα διαθέσιμα που κατέχει μπορεί να αποκτήσει όλα και λιγότερα αγαθά, π.χ.

Η επιχείρηση "X" όπως προκύπτει από τους πιο κάτω υπολογισμούς υφίσταται μια ζημιά γενικής αγοραστικής δύναμης δρχ. 141.428, από την διακίνηση του ταμείου της στην διάρκεια του έτους, κατά το οποίο ο πληθωρισμός ανέβηκε 24%.

	Ιστορικές Δραχμές	Προσαρ- μαγή	Ποσά προσαρμο- μένα στις με- ταβολές του γεν. επιπέδου τιμών:
Ταμείο υπόλοιπο έναρξης	<u>500.000</u>	<u>124/100</u>	<u>620.000</u>
Εισπράξεις*	<u>800.000</u>	124/112	<u>885.714</u>
	1.300.000		1.505.714
Πληρωμές*	<u>600.000</u>	124/112	<u>664.286</u>
Ταμείο υπόλ. τέλους χρήσης	<u>700.000</u>		<u>841.428</u>
Υπόλοιπο ταμείου προσαρ- μοσμένο στις μεταβολές του γενικού επιπέδου τιμών:			841.428
Πραγματικό υπόλοιπο ταμείου			<u>700.000</u>
Ζημιά γενικού επιπέδου τιμών από τα κατεχόμενα μετρητά			<u>141.428</u>

Οι εισπράξεις και οι πληρωμές υποτίθεται ότι έγιναν σύμμετρα στην διάρκεια του έτους, έτσι ώστε ο μέσος δείκτης 112 να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις προσαρμογές.

το κόστος των πωληθέντων προσδιορίζεται σε δραχμές διαφορετικής αγοραστικής δύναμης σε σχέση με την αγοραστική δύναμη των δραχμών στις οποίες εκφράζονται τα έσοδα με συνέπεια την εξαγωγή αποτελέσματος νοθευμένου με τις επιδράσεις των μεταβολών της αξίας του χρήματος.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι τα κονδύλια των δαπανών και των εσόδων του λογαριασμού "αποτελέσματα χρήσεως" της λογιστικής του ιστορικού κόστους εκφράζονται σε δραχμές ανομοιόμορφης αγοραστικής δύναμης και, συνεπώς, έχουν ανάγκη προσαρμογών, για να απεικονιστούν σε δραχμές της ίδιας αγοραστικής δύναμης και για να εξαχθούν σωστά αποτελέσματα.

- υποσημείωση, σελίδας-----
- (35) - Ας μην παραβλέπεται όμως ότι στο κόστος των πωληθέντων περιλαμβάνονται και οι ιστορικές αποσβέσεις των παγίων στοιχείων που νοθεύουν το κόστος και κατ' επένταση τα αποτελέσματα.
- (36) - Ως γνωστό πρόκειται περί παραλλαγών της μεθόδου της αξίας (τιμής) κτήσης.

5.3. Π Ρ Ο Σ Δ Ι Ο Ρ Ι Σ Μ Ο Σ Τ Ω Ν Ε Π Ι Δ Ρ Α Σ Ε Ω Ν Τ Ο Υ Π Λ Η Θ Ω Ρ Ι Σ Μ Ο Υ

Αναπτύχθηκε ήδη στις προηγούμενες παραγράφους η επίδραση του πληθωρισμού στις διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων. Τις επιδράσεις αυτές μπορούμε να κατατάξουμε σε δυο κατηγορίες.

- τις πηγάζουσες από το τεχνικό-συναλλακτικό κύκλωμα των υλικών αξιών και
- τις προερχόμενες από τον διακανονισμό απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά τα ακόλουθα σχήμα:

Κυκλοφορία	Επιδράσεις
Υλικών αξιών	{ Ευμενείς Δυσμενείς
Χρηματοπιστωτικών αξιών	{ Ευμενείς Δυσμενείς

Στην λογιστική του ιστορικού κόστους οι παραπάνω ευμενείς - δυσμενείς επιδράσεις συμφιλιώνονται αφανώς και αναμιγνύονται με τα πραγματικά αποτελέσματα της επιχείρησης. Έτσι, λ.χ., τα κέρδη αγοραστικής δύναμης που προέρχονται από την εξόφληση υποχρεώσεων με υποτιμημένο νόμισμα και οι ζημιές αγοραστικής δύναμης, που προέρχονται από την είσπραξη απαιτήσεων με υποτιμημένο νόμισμα και από την κατοχή νομισματικών διαθεσίμων, αναμιγνύονται με τα πραγματικά αποτελέσματα και διαμορφώνονται τα αποτελέσματα κάθε χρήσης.

Ο προσδιορισμός των επιπτώσεων του πληθωρισμού στα λογιστικά κανδύλια και η λογιστική απεικόνισή τους αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας εργασίας. Σπεύδουμε πάντως να τονίσουμε ότι ο προσδιορισμός και η διόρθωση των επιδράσεων του πληθωρισμού δεν επιτυγχάνονται και επιταχύνονται με μια απλοποιημένη διαδικασία (π.χ. αλλά απαιτούνται λεπτολόγοι χειρισμοί, και τεχνικές διαδικασίες που ακόμη βρίσκονται σε στάδια πειραματικής εφαρμογής.

5.4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.

Η εξεύρεση ενός συστήματος μέτρησης των επιπτώσεων του πληθωρισμού στην επιχείρηση και στα λογιστικά αποτελέσματα της είναι, τα τελευταία χρόνια από τα πιο πολυσυζητούμενα θέματα, εξαιτίας του έρποντος ή καλπάζοντος πληθωρισμού που πλήττει τις οικονομίες των περισσότερων χωρών.

Οι πρώτοι που αναγνώρισαν την ανάγκη κάποιου τύπου πληθωριστικής λογιστικής ήταν οι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι της λογιστικής. Οι επαγγελματίες λογιστές έχοντας καθημερινά εμπειρία των νοθεύσεων που προκαλεί ο πληθωρισμός στα ιστορικά κοινά κριτήρια αναγνωρίζουν την ανάγκη καθιέρωσης κάποιου τύπου λογιστικής του πληθωρισμού αλλά δεν έχουν την δύναμη να επιβάλλουν την εφαρμογή της.

Οι Μαθητές, εξάλλου εμφανίζονται απρόθυμοι τουλάχιστο για την προς τα έξω παρουσίαση των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων να αποδεχτούν ένα σύστημα μέτρησης των επιδράσεων του πληθωρισμού, γιατί αυτό σε πολλές περιπτώσεις θα οδηγούσε σε μείωση των δημοσιευόμενων κερδών δηλ. σε μείωση της επιτυχίας τους.

Η απροθυμία τους όμως αυτή με την πάροδο του χρόνου κάμπτεται από τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν εξαιτίας του πληθωρισμού.

Οι κυβερνήσεις από την άλλη πλευρά φαίνονται να εξυπηρετούνται με την διατήρηση της λογιστικής του ιστορικού κόστους αφού αυτή προσδιορίζει ειδικά κέρδη, η φορολογία των οπικών οδηγεί σε αύξηση των εσόδων του κράτους. Η φορολογία αυτή θα οδηγήσει σε οικονομική κάμψη. Οι κυβερνήσεις λοιπόν αργά ή γρήγορα θα αναγκαστούν από τα πράγματα να δεχτούν ένα σύστημα μέτρησης των επιδράσεων του πληθωρισμού στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων.

Ας δούμε όμως συνοπτικά πως οι διάφορες χώρες και οι διεθνείς οργανισμοί αντιμετωπίζουν το πρόβλημα αυτό, καθώς και η χώρα μας.

α(-) Στην Ευρώπη.

Α Γ Γ Λ Γ Α. Εφαρμόζεται η λογιστική τρέχοντος κόστους. Το κέρδος βρίσκεται αφού από τα έσοδα αφαιρεθεί το κόστος αντικατάστασης των συντελεστών που χρησιμοποιήθηκαν για την πραγματοποίηση των εσόδων.

Ορισμένες διαδικασίες της μεθόδου αυτής φαίνονται από την πιο πάνω θεωρία που αναπτύξαμε.

Γ Α Λ Α Γ Α. Ένα σχέδιο μελετάται από τον Φεβρουάριο 1981. Προτείνονται προσαρμογές στις αποσβέσεις στο κόστος των πωληθέντων και στα καθαρά νομισματικά στοιχεία. Τα πάγια πρέπει να επανεκτιμούνται με βάση ένα καθορισμένο δείκτη.

Γ Ε Ρ Μ Α Ν Γ Ι Α - Β Ε Λ Γ Ι Ο. Καμιά νόμιμη υποχρέωση για εφαρμογή κάποιας μεθόδου λογιστικής του πληθωρισμού. Στην Γερμανία το 1975, εξεδώθηκε το Λογιστικό Πρότυπο: Λογιστική για την διατήρηση της ουσιαστικής αξίας μιας επιχείρησης.

Ι Τ Α Λ Ι Α. Καμιά υποχρέωση για πλήρη προσαρμογή των οικονομικών καταστάσεων. Επιτρέπεται να επανεκτιμήσουμε τα πάγια με έναν κατάλληλο δείκτη και τα αποθέματα να αποτιμούνται με την μέθοδο LIFO.

Μερικές εταιρείες καταρτίζουν λογαριασμούς προσαρμοσμένους στον πληθωρισμό.

Ν Ε Α Ζ Η Λ Α Ν Δ Ι Α. Έχει εκδοθεί το 1981 το σχέδιο: Λογιστική Τρέχοντος Κόστους.

Ε Λ Λ Α Δ Α. - Ε. Ο. Κ. Η 4η Κατευθυντήρια οδηγία της ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας εμμένει στο ιστορικό κόστος, το οποίο αποτελεί την κύρια βάση των δημοσιευόμενων καταστάσεων. Όμως η οδηγία αυτή δίνει την ευχέρεια στις χώρες μέλη να επιτρέπουν την εφαρμογή μεθόδων εκτίμησης των περιουσιακών στοιχείων με τις οποίες να απεικονίζονται οι επιδράσεις του πληθωρισμού υπό τον όρο ότι η διαφορά μεταξύ ιστορικού κόστους και επανεκτιμηθείσας αξίας θα φέρεται σαν ένα αποθεματικό στην καθαρή θέση της επιχείρησης.

5.5. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ.

Η σημαντική ύψωση των επιτοκίων χορηγήσεων αναγκάζει τις επιχειρήσεις να αναζητούν κεφάλαια από άλλες πηγές εκτός των τραπεζικών.

Έτσι, όταν έγινε απαγορευτικός ο δανεισμός από τις τράπεζες οι επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν να εκδώσουν νέες μετοχές για να αυξήσουν το Παθητικό τους για να προχωρήσουν στην αναδιάρθρωση του παραγωγικού τους δυναμικού ή για να εξασφαλίσουν τα αναγκαία κεφάλαια κινήσεως. Οι εξελίξεις αυτές έδειξαν ότι, όταν αυξάνουν υπερβολικά τα επιτόκια χορηγήσεων αυξάνει η έκδοση νέων μετοχών.

Όταν μάλιστα οι επιχειρήσεις καταφέρνουν να διαχειριστούν ικανοποιητικά μερίσματα στους μετόχους, τότε περιορίζεται η εξάρτηση από το τραπεζικό σύστημα και ανεβαίνουν οι τιμές των μετοχών τους. Εντούτοις ούτε και η περίοδος του πληθωρισμού και ιδιαίτερα του στασιμοληθωρισμού (και ασφαλώς την συνήκαρξη πληθωρισμού και οικονομικής στασιμότητας), είναι καλή για τη χρηματιστηριακή αγορά.

Οι κάτοχοι τραπεζικών, βιομηχανικών κ.λ.π. μετοχών θέλουν οι αποδόσεις των μετοχών τους να είναι πραγματικές σε σταθερές τιμές.

Εάν η απόδοση μιας μετοχής εμφανίζεται να είναι αρνητική, λόγω πληθωρισμού, τότε δημιουργείται, βασικότερα όταν οι ετήσιες αποδόσεις των μετοχών σε μια χώρα δεν είναι ικανοποιητικές, κίνητρο, ώστε να αυξάνει η συνολική προσφορά μετοχών με συνέπεια να πέφτει η τιμή τους.

Σε αυτή την περίπτωση τράπεζες και επιχειρήσεις που έχουν εκδώσει μετοχές τους σε χρηματιστηριακές αγορές αντιμετωπίζουν στενότητα κεφαλαίων, πράγμα που τείνει στη σύναψη νέων τραπεζικών δανείων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ε Κ Τ Ο

6.1. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Η μεταφορά επενδυτικών κεφαλαίων από χώρα σε χώρα αποτέλεσε και αποτελεί σοβαρότατο παράγοντα ενισχύσεως των διεθνών οικονομικών συναλλαγών και αναπτύξεως, μεταξύ των άλλων διαφόρων οικονομικών.

Η μεταφορά επενδυτικών κεφαλαίων σε μια χώρα σημαίνει, πρῶτον απ' όλα, βελτίωση του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών της, κάτι που ευνοεί την εξωτερική αξία του εθνικού νομίσματος της χώρας υποδοχής ξένων επιχειρηματικών κεφαλαίων. Μακροχρόνια η συνεχής εισροή επενδυτικών κεφαλαίων, τα οποία ενεργοποιούνται και συμβάλλουν στην πραγματική αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος μιας χώρας, ενισχύει και την εσωτερική αξία του εθνικού νομίσματος της χώρας υποδοχής.

Και στις δύο περιπτώσεις που αναφέρθηκαν είναι φανερό ότι η βελτίωση της εσωτερικής και της εξωτερικής αξίας του χρήματος σημαίνει επιβράδυνση των ρυθμών ανόδου του πληθωρισμού. Για να γίνει ακόμη πιο κατανοητή αυτή η άποψη θα αναφερθούν τα ακόλουθα:

-α- Αύξηση των επενδυτικών κεφαλαίων: Η αύξηση του όγκου των επενδυτικών κεφαλαίων σε μια χώρα, λόγω της εισροής ξένων κεφαλαίων, προκαλεί την πτώση των επιτοκίων. Σε αναπτυσσόμενες χώρες στις οποίες λείπουν τα επιχειρηματικά κεφάλαια, τα επιτόκια είναι πολύ υψηλά γιατί ο όγκος των προσφερομένων καταθέσεων σε πραγματικές τιμές είναι χαμηλός ενώ παράλληλα κυκλοφορεί πολύ χάρτινο χρήμα χωρίς μεγάλη εσωτερική αξία.

Όταν όμως τα επιτόκια είναι υψηλά τότε και οι χρηματοοικονομικές δαπάνες είναι υψηλές και κατ' επέκταση οι τιμές των παραγομένων προϊόντων είναι και αυτές υψηλές. Επιπλέον η στενότητα κεφαλαίων υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να κινούνται κυρίως με δικά τους χρηματικά διαθέσιμα, πράγμα που δεν τους δίνει τη δυνατότητα της

πλατειάς παραγωγής που επιτρέπει τη μείωση του μέσου κόστους παραγωγής και τη διάθεση στους καταναλωτές φθηνών προϊόντων.

-β- Αναδιάρθρωση της οικονομίας: Όταν μπαίνουν ξένα επιχειρηματικά κεφάλαια σε μια χώρα αυτό γίνεται ύστερα από μεγάλη μελέτη της κατάστασης και "απορροφητικότητας" της εσωτερικής αγοράς. Οι ξένες επενδύσεις γίνονται συνήθως σε τομείς όπου απουσιάζουν βασικές και μεγάλου μεγέθους βιομηχανίες, με αποτέλεσμα η χώρα να καλύπτει τις ανάγκες της με εισαγωγές. Όταν δημιουργείται μια βιομηχανία σε μια χώρα που παράγει νέα προϊόντα, τότε υποκαθίσταται οι εισαγωγές και μειώνεται η συναλλαγματική εκροή. Όταν υπάρχει πλατειά εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό και δημιουργούνται πολλές νέες μεταποιητικές μονάδες οι οποίες όχι μονάχα αυξάνουν την εγχώρια συνολική παραγωγή αλλά και τις εξαγωγές, τότε αυξάνει και το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Η διεύρυνση της εσωτερικής παραγωγής και προσφοράς σημαίνει αύξηση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, εάν βέβαια η αύξηση της προσφοράς προέρχεται από προϊόντα με χαμηλό κόστος παραγωγής και διαθέσεως.

-γ- Αύξηση της απασχόλησης: Η προσέλκυση ξένων επιχειρήσεων και επιχειρηματικών κεφαλαίων σε μια χώρα οφείλεται συνήθως στο χαμηλό κόστος εργασίας. Η δημιουργία ξένων (ή μικτών) επιχειρήσεων αυξάνει τη συνολική απασχόληση στη χώρα και διανέμονται περισσότερα εισοδήματα. Συνεπώς με την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων προερχόμενων από το εξωτερικό αυξάνει η συνολική απασχόληση και το ύψος των πραγματικών εισοδημάτων, βελτίωση που επιτρέπει την αύξηση της συνολικής καταναλώσεως και την παραγωγή από τις εγχώριες εγκατεστημένες επιχειρήσεις περισσότερων εμπορευμάτων.

Η αύξηση της εσωτερικής καταναλώσεως όμως δίνει την δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αυξήσουν τα συναλικά ακαθάριστα και τα καθαρά κέρδη τους, μειώνοντας τις μέσες τιμές πώλησεως των εμπορευμάτων τους.

Η μετακίνηση επιχειρηματικών κεφαλαίων σε ορισμένες χώρες χαμηλού κόστους εργασίας βλάπτει πολλές φορές τα συμφέροντα όλων εκείνων που απασχολούνται ή διαθέτουν κεφάλαια σε εξαγωγικές επιχειρήσεις. Στην τελευταία Ιβηρία πάρα πολλές κλωστοϋφαντουργίες έκλεισαν στις χώρες της ΕΟΚ και αυξήθηκαν οι άνεργοι, εξαιτίας των διευρυνόμενων εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών από χώρες χαμηλού κόστους εργασίας.

Εδώ δημιουργείται μια αντίφαση. Από τη μια μπαίνουν φθηνά κλωστοϋφαντουργικά που συμπιέζουν τους ρυθμούς ανόδου των τιμών των καταναλωσιμικών στις χώρες της ΕΟΚ κλωστοϋφαντουργικών.

Από την άλλη όμως οι εργαζόμενοι χάνουν την θέση τους ή βλέπουν να μειώνονται σε πραγματικές τιμές οι αποδοχές τους, πράγμα που σημαίνει ότι μειώνεται ή αγοραστική δύναμή τους.

Δηλαδή οι εισαγωγές φθηνών ειδών από αναπτυσσόμενες χώρες συμβάλλουν στην επιβράδυνση των ρυθμών ανόδου του πληθωρισμού στις αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά αυτές οι ίδιες εισαγωγές προκαλούν μείωση των αποδοχών των εργαζομένων, παρά το γεγονός ότι ο πληθωρισμός επιβραδύνεται.

6.2. ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.

Το τραπεζικό σύστημα, σε πολύ γενικές γραμμές, επιδιώκει να συγκεντρώσει τα χρηματικά διαθέσιμα που κυκλοφορούν σε μια εθνική οικονομία ή στις διεθνείς κεφαλαιαγορές καταβάλλοντας επιτόκια καταθέσεων για να διανείσει τα συγκεντρωθέντα διαθέσιμα με ψηλότερα επιτόκια. Συνεπώς, μεγάλο μέρος των καθαρών κερδών των εμπορικών τραπεζών προέρχεται από τη διαφορά μεταξύ των υψηλότερων επιτοκίων δανεισμού και των χαμηλότερων επιτοκίων καταθέσεων.

Είναι επόμενο λοιπόν ότι όταν σε μια ή περισσότερες χώρες σημειώνεται άνοδος του πληθωρισμού, τότε επηρεάζεται στον ένα ή στον άλλο βαθμό ολόκληρο το τραπεζικό σύστημα.

Η ταχύρυθμη άνοδος του πληθωρισμού προκαλεί, μεταξύ των άλλων, την άνοδο γενικά των επιτοκίων.

Και η άνοδος αυτή εντονότερη όταν εκδηλώνονται μεγάλες πληθωριστικές πιέσεις στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες, σ' αυτές που συγκεντρώνουν άλλωστε το μεγαλύτερο όγκο των διεθνών κεφαλαίων.

6.3. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ.

Η δύναμη των εμπορικών τραπεζών πηγάζει κυρίως από την μεγάλη εισροή καταθέσεων, τις οποίες δύναται να διαθέσουν σε δάνεια και να αξιοποιήσουν με την πραγματοποίηση άλλων επικερδών επενδύσεων.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι στην περίπτωση των ελληνικών εμπορικών τραπεζών πάνω από το 80ο/ο του συνόλου του Παθητικού τους αποτελείται από διάφορες καταθέσεις, ενώ το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων κεφαλαίων και αποθεματικών τους δεν ξεπερνάει το 4ο/ο του παθητικού. Συνεπώς έχει πολύ μεγάλη σημασία το ύψος των επιτοκίων καταθέσεων που θα καθορίσουν οι τράπεζες σε περίοδο πληθωρισμού.

Εάν τα ετήσια επιτόκια καταθέσεων είναι αρκετά χαμηλότερα του ετήσιου ύψους του πληθωρισμού τότε δημιουργείται τάση αποσύρσεως των καταθέσεων από τις τράπεζες και κατ'επέκταση μείωσης των χρηματικών διαθεσίμων που διαθέτουν οι εμπορικές τράπεζες. Για να μην υπάρξουν όσο το δυνατόν μιά τέτοια τάση έντονης αναλήψεως καταθέσεως, που είναι δυνατό να προκαλέσει ακόμη και πανικό, οι τράπεζες μετά από συμφωνία, ανεβάζουν τα διάφορα επιτόκια καταθέσεων.

Σε περιόδους έντονου πληθωρισμού, όταν η αγοραστική αξία του χρήματος μειώνεται με γρήγορους ρυθμούς, είναι φυσιολογικό οι άνθρωποι να θέλουν να απαλλαγούν από το χάρτινο χρήμα και να θέλουν να αγοράσουν διάφορα είδη, τα οποία διατηρούν ή και επαυξάνουν την πραγματική αξία τους (κοσμήματα, πολύτιμα μέταλλα, σπίτια, αγροκτήματα, κ.λ.π.).

Σ* αυτή την περίοδο του έντονου πληθωρισμού ανακόπτεται η γενική οικονομική δραστηριότητα, μειώνεται το σύνολο των τραπεζικών καταθέσεων σε σταθερές (πραγματικές) τιμές και γενικά όλοι κοιτάζουν με ποιά τρόπο να απαλλαγούν από το συνεχώς υποτιμώμενο χρήμα.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες το τραπεζικό σύστημα αποδιαρθρώνεται

σταματάει να δέχεται καταθέσεις, αφού δεν μπορεί να δανείσει παραγωγικές μονάδες, οι οποίες όχι μόνο δεν δύναται να δανεισθούν με υψηλότατα επιτόκια, αλλά και δεν μπορούν να σταματήσουν τη συνεχή πτώση των πωλήσεων τους. Εντούτοις, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις είναι δυνατό να αυξηθούν οι καταθέσεις στις τράπεζες σε πραγματικές τιμές ακόμη και σε περίοδο έντονου πληθωρισμού. Κάτι τέτοιο μπορεί να συμβεί όταν:

-1- Τα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν ένα αβέβαιο οικονομικό μέλλον και θέλουν να έχουν καταθέσεις στις τράπεζες, τις οποίες θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν όταν τις χρειασθούν. - Ειδικά, η μετατροπή όλων των αποταμιεύσεων σε αξίες που δεν ρευστοποιούνται εύκολα μπορεί να προκαλέσει σοβαρές δυσχέρειες ή και ζημιές στα νοικοκυριά όταν χρειασθεί να ρευστοποιήσουν τις ακινητοποιημένες αξίες που διαθέτουν.

-2- Μειώνονται οι δαπάνες για διαρκή καταναλωτικά είδη. - Η σηματική άνοδος των τιμών των αυτοκινήτων ή του κόστους κατασκευής κατοικιών, για παράδειγμα, προκαλούν την μείωση της ζήτησής τους από την πλευρά των νοικοκυριών, με αποτέλεσμα τα ρευστά διαθέσιμα που έχουν τα τελευταία να κατατίθενται στην τράπεζα εκείνη που τους προσφέρει το ηψηλότερο επιτόκιο.

-3- Τα επιτόκια για προθεσμιακές καταθέσεις είναι υψηλά. - Όταν οι ετήσιες αποδόσεις καταθέσεων προθεσμίας είναι υψηλότερες του ετήσιου ύψους ανόδου του πληθωρισμού τότε τα νοικοκυριά βρίσκουν αρκετά συμφερότερα να καταθέσουν τα αποταμιεύματά τους σε λογαριασμούς με προθεμία παρά να καταθέσουν τις αποταμιεύσεις τους σε καταθέσεις ταμιευτηρίου. Επιπλέον, τα επιτόκια για προθεσμιακές καταθέσεις αυξάνουν ανάλογα με το ύψος της καταθέσεως, με αποτέλεσμα να δημιουργείται πρόσθετο κίνητρο για την αύξηση του συνολικού ύψους της καταθέσεως των νοικοκυριών.

-4- Χορηγούνται ειδικά δάνεια σε καταθέτες. - Διάφορες τράπεζες αναλαμβάνουν να χορηγήσουν σημαντικού ύψους δάνεια για την αγορά κατοικίας.

-κίας, αυτοκλήτου κλπ. σε καταθέτες τους, οι οποίες δεν θα κάνουν μεγάλες αναλήψεις για μεγάλο χρονικό διάστημα ή θα αυξάνουν σταθερά το ύψος των καταθέσεων τους (καταθέσεις ταμειωτηρίου). Έτσι, μπορεί οι καταθέσεις να βλέπουν να απομειώνονται σε πραγματικές τιμές οι καταθέσεις τους, λόγω του πληθωρισμού, αλλά καταφέρνουν μετά από ένα διάστημα να εξασφαλίσουν με ευνοϊκούς όρους κάποιο δάνειο (στεγαστικό ή καταναλωτικό).

Ένα άλλο σημείο που ενδιαφέρει την σχέση καταθέσεων και πληθωρισμού είναι οι καταθέσεις σε συνάλλαγμα αλλοδαπών ή ημεδαπών. Αρκετές τράπεζες έχουν ειδικευτεί στην προσέλκυση ξένων, γενικά καταθετών με αποτέλεσμα να διολγκώνεται το Παθητικό τους.

Ωστόσο, όταν ένα νόμισμα υποτιμάται έναντι των άλλων, λόγω της μείωσης της εσωτερικής αξίας του από υψηλό πληθωρισμό, τότε οι διεθνείς καταθέτες ζητούν να απαλλαγούν από αυτό και θέλουν τη μετατροπή των καταθέσεών τους σε άλλα νομίσματα τα οποία ανατιμώνται. Αυτές οι αλλαγές των ισοτιμιών είναι πολύ επικίνδυνες για την τράπεζα ή γενικά τις τράπεζες που δέχονται διεθνείς καταθέσεις γιατί εάν μια τράπεζα βρεθεί να έχει μεγάλο μέρος των συναλλαγματικών της διαθεσίμων σε νομίσματα τα οποία υποτιμώνται, τότε θα κινδυνεύσει ολόκληρη η θέση της.

Πενικότερα, η υποτίμηση λόγω πληθωρισμού του νομίσματος μιας χώρας υποβαθμίζει τη θέση ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος της ίδιας χώρας έναντι των τραπεζών εκείνων που βρίσκονται σε χώρες με ισχυρό νόμισμα. Εάν το δολλάριο ανατιμηθεί έναντι της δραχμής κατά 150/ο, μέσα σε ένα χρόνο, τότε το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού - Παθητικού των αμερικανικών τραπεζών ανατιμάται κατά 150/ο, έναντι του συνόλου των αντίστοιχων στοιχείων που διαθέτουν στο ενεργητικό- Παθητικό τους οι ελληνικές τράπεζες.

6.4. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ.

Όταν οι τράπεζες αναγκάζονται να υψώσουν τα επιτόκια καταθέσεων λόγω γενικότερης ανόδου των τιμών, είναι αναπόφευκτο να αυξήσουν και τα επιτόκια τραπεζικών χορηγήσεων. Η ύψωση των επιτοκίων χορηγήσεων έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των χρηματοοικονομικών δαπανών των επιχειρήσεων και των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, με αποτέλεσμα να επιβαρύνονται, τελικά, οι τιμές των διατιθεμένων εμπορευμάτων και των υπηρεσιών.

Δημιουργείται λοιπόν ένας φαύλος κύκλος, μέσα από τον οποίο ρίχνει ο ένας στον άλλο τις αυξήσεις των τιμών. Για να μπορέσουν οι τράπεζες να πραγματοποιήσουν καθαρά κέρδη χρειάζεται τα επιτόκια χορηγήσεων να είναι υψηλότερά από τα επιτόκια καταθέσεων, ώστε να καλυφθούν οι δαπάνες λειτουργίας και να μείνει κάποιο καθαρό κέρος.

Όσο όμως μεγαλύτερες είναι οι συνολικές (τράπεζες) τραπεζικές δαπάνες, τόσο μεγαλύτερη πρέπει να είναι και η διαφορά μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεως και επιτοκίων καταθέσεων. Ένα τεράστιο πρόβλημα όμως γεννιέται από την στιγμή που αυξηθούν τα επιτόκια χορηγήσεων είναι η ζήτηση που υπάρχει για δανειακά κεφάλαια.

Σε μερικές περιπτώσεις είναι δυνατόν να συνυπάρχουν γρήγορη άνοδος του πληθωρισμού με ταχύρρυθμη (ή έστω ικανοποιητική) άνοδο της εθνικής οικονομίας-οικονομικής δραστηριότητας. Η δυνατότητα πραγματοποίησε υψηλών κερδών από τις επιχειρήσεις τις παρακινεί, εάν το επιθυμούν, να αυξήσουν τις υποχρεώσεις τους έναντι των τραπεζών.

Στις περισσότερες περιπτώσεις όμως ο υψηλός πληθωρισμός συνυπάρχει με οικονομική στασιμότητα ή και ύφεση, οπότε η ζήτηση για υψηλά τετρα τραπεζικά δάνεια είναι πολύ περιορισμένη από την πλευρά των επιχειρήσεων και των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Βέβαια αρκετές επιχειρήσεις αναγκάζονται να συνάψουν δάνεια με

υψηλότατα επιτόκια, προκειμένου να αντιμετωπίσουν μια προσωρινή κρίση, για να συνεχίσουν να δραστηριοποιούνται και για να μην αναγκασθούν να κλείσουν. Τεράστια προβλήματα δημιουργούνται σε πάρα πολλές τράπεζες στην δεκαετία του 1980, εξαιτίας των συνεχών ανατιμήσεων του δολλαρίου έναντι των νομισμάτων πάρα πολλών χωρών.

Τούτο είχε σαν αποτέλεσμα να βρεθούν υπερχρεωμένες χιλιάδες επιχειρήσεις, οι οποίες αναγκάστηκαν με τη σειρά τους ή να ζητήσουν κρατικές ενισχύσεις για να καταβάλλουν τα οφειλόμενα τοκοχρεολύσια ή να καθυστερήσουν την καταβολή των οφειλομένων στις τράπεζες. Συνέπεια αυτής της κατάστασης ήταν η κάμψη των ακαθάριστων εσόδων πάρα πολλών εμπορικών τραπεζών και η εμφάνιση αριθμού "ρεκόρ" σε πτωχεύσεις αμερικανικών τραπεζών μετά το 1984.

Στην δεκαετία που διανύουμε ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών εντάθηκε ακόμη πιο πολύ. Η ευρύτατη χρησιμοποίηση των κομπιούτερς συμπίεσε τις γενικές δαπάνες μεταφοράς και εισπράξεως κεφαλαίων.

Αυτή η εξέλιξη συμπίεσε το ύψος των επιτοκίων και περιορίστηκε η διαφορά μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και επιτοκίων καταθέσεων. Πολλές μικρότερες τράπεζες υποχρεώθηκαν να ακολουθήσουν τη δανειακή πολιτική των μεγάλων υπερεθνικών τραπεζών ή να δεχθούν εξαγορά τους.

Τα υψηλά επιτόκια και ο πληθωρισμός, λοιπόν, υπήρξαν παράγοντες οι οποίοι δοκίμασαν την αντοχή των μικρότερων τραπεζών και συνέτειναν στην παραπέρα συγκεντρωποίηση του τραπεζικού συστήματος.

6.5. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΕΣ

Η εκδήλωση των μεγάλων πληθωριστικών πιέσεων στην διεθνή οικονομική κοινότητα απο το 1973 και μετά συνέπεσε με την ανάπτυξη των εργασιών των διεθνών κεφαλαιαγορών, αγορών στις οποίες δανείζονται κεφάλαια που είναι εκτός εθνικών ελέγχων. Κράτη και μεγάλες δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις μπορούν να προσφύγουν στις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στις διεθνείς κεφαλαιαγορές και να συνάψουν ένα απλό τραπεζικό δάνειο ή να εκδώσουν ένα ομολογιακό δάνειο.

Η μεγάλη ζήτηση δανειακών κεφαλαίων από κράτη και επιχειρήσεις προκάλεσε γενικά την αύξηση των διεθνών επιτοκίων και διεθνών τιμών

Αρκετές χώρες για να καλύψουν τα μεγάλα ελλείματα του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών τους υποχρεώθηκαν να καταφύγουν στις διεθνείς τράπεζες. Η αναγκαιότητα αντιμετώπισης της οικονομικής στασιμότητας με αύξηση των δημοσίων δαπανών προκάλεσε μεγάλα ελλείματα σε αρκετούς κρατικούς προϋπολογισμούς, ελλείματα που καλύφθηκαν σε μεγάλο βαθμό με την προσφυγή στον εξωτερικό δανεισμό.

Αυτές οι αλλαγές και καταστάσεις ενίσχυσαν τη θέση των μεγάλων δανειστριών τραπεζών μέσα στη διεθνή οικονομική κοινότητα. Οι οικονομικές τράπεζες μέσω επισημών κρατικών αρχών και διεθνών οικονομικών οργανισμών (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμια Τράπεζα κ.α.) επέβαλαν ορισμένους όρους στις κυβερνήσεις που είχαν υπερδανειστεί απο το εξωτερικό για να μπάρέσουν να έχουν εγγυήσεις ότι θα τους επιστραφούν τα οφειλόμενα.

Μεταξύ των όρων που έθεσαν και θέτουν οι δανειστριες τράπεζες στις υπερχρεωμένες χώρες είναι μεταξύ των άλλων, η καταπολέμηση του πληθωρισμού μέσω της μείωσης των κρατικών ελλειμάτων και του "παγώματος" των μισθών και ημερομισθίων των εργατοϋπαλλήλων.

Αντίθετα στην περίπτωση των τιμών πώλησης εμπορευμάτων και παρο-

χής υπηρεσιών απο επιχειρήσεις οι δανείστριες τράπεζες δεσμεύουν τις κυβερνήσεις ότι θα αφήσουν "ελεύθερες" τις τιμές.

Στην τελευταία περίπτωση επιδιώκεται να μειωθούν οι δαπάνες για μισθοδοσία των επιχειρήσεων και να αυξηθούν τα ακαθάριστα έσοδα τους απο την αναπροσαρμογή των τιμών πωλήσεων των εμπορευμάτων, ώστε να πετύχουν μεγαλύτερα κέρδη ένα μέρος των οποίων θα περάσει, τελικά στις τράπεζες.

Όλα δείχνουν, λοιπόν, ότι η ανάπτυξη των διεθνών κεφαλαιαγορών αλλάζει το περιεχόμενο των διεθνών οικονομικών σχέσεων και οι τράπεζες αποκτούν μεγαλύτερη δύναμη και, ανάμεσα στα άλλα, καθορίζουν την πολιτική τιμών που θα ακολουθηθεί σε αρκετές χώρες.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ε Β Δ Ο Μ Ο

7.1. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ
Κ Ρ Α Τ Ι Κ Α Ε Σ Ο Δ Α .

Το κράτος παρέχει πάρα πολλές υπηρεσίες οι οποίες όμως δεν διατίθενται με κάποια τιμή που να απορρέει, όπως στην περίπτωση των ιδιωτικών επιχειρήσεων, από την κατάσταση που επικρατεί μέσα στις αγορές. Η παροχή δωρεάν παιδείας, νοσοκομειακής περιθάλψεως, η διαφύλαξη της εθνικής ανεξαρτησίας κ.λ.π. είναι δημόσιες υπηρεσίες για τις οποίες είτε δεν εισπράττεται άμεσα από τους ωφελουμένους κάποιο αντίτιμο είτε δεν υπάρχει καθόλου ζήτηση.

Το κράτος καλύπτει τις δικές του ανάγκες κυρίως με τη φορολογία (άμεση και έμμεση), και δευτερευόντως, με την εκμετάλλευση της δημόσιας περιουσίας, με τον εσωτερικό και εξωτερικό δανεισμό και με την έκδοση χάρτινου νομίσματος-χρήματος. Ο τρόπος πραγματοποιήσεως των δημοσίων εσόδων επηρεάζει άμεσα τη συνολική ζήτηση και προσφορά σε μια χώρα με αποτέλεσμα να επηρεάζεται άμεσα και το εσωτερικό ή και το διεθνές επίπεδο τιμών (όπως στην περίπτωση των ~~των~~ πινυμένων Πολιτειών).

Πιο συγκεκριμένα:

-α- Η μείωση των εισοδημάτων. Με την φορολογία των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων και των εκμεταλλεύσεων το κράτος αφαιρεί αγοραστική δύναμη. Η μείωση αυτή των διαθέσιμων εισοδημάτων περιόρισε την συνολική ζήτηση και συνεπώς δημιούργησε πιέσεις για την πτώση των τιμών.

Αυτό βέβαια ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι το κράτος δεν καταναλίσκει για λογαριασμό του τα φορολογικά έσοδα που συγκεντρώνει. Όμως εκείνο που έχει σημασία είναι ότι η φορολογία επιδρά κατά διαφορετικό τρόπο στις διάφορες οικονομικές μονάδες.

-β- Όταν υπερφορολογούνται οι ιδιωτικές επιχειρήσεις τότε μειώνονται τα κίνητρα για την επέκταση των παραγωγικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων και αυτό έχει ως συνέπεια να κάμπτονται οι ρυθμοί ανάπτυξης

των βιομηχανικών προϊόντων.

Με τη σειρά της μια τέτοια εξέλιξη δημιουργεί περιστολή της συνολικής προσφοράς εμπορευμάτων, πράγμα που ευνοεί την άνοδο των τιμών.

== Όταν υπερφορολογούνται τα νοικοκυριά, τότε μειώνεται η ζήτηση τους για καταναλωτικά είδη, μείωση της ζήτησης που προέρχεται, ή μάλλον επηρεάζει αρνητικά τις ακαθάριστες εισπράξεις των επιχειρήσεων και τις βιομηχανικές επενδύσεις.

-β- Η αναδιάρθρωση της ζήτησης. Όταν αφαιρείται αγοραστική δύναμη μέσω της φορολογίας για να αυξηθούν τα κρατικά έσοδα, αναδιαρθρώνεται ή συνολική ζήτηση. Αυξάνει το ποσοστό συμμετοχής του δημόσιου τομέα στην συνολική ζήτηση. Όμως ή ζήτηση του δημόσιου τομέα μεταβάλλει τη διάρθρωση της παραγωγής. Μεγάλες δαπάνες του δημόσιου τομέα συνεπάγονται αύξηση της συνολικής ζήτησης, αύξηση που προκαλεί άνοδο των τιμών αλλά και ισχυρό κίνητρο για να αυξηθεί η εγχώρια προσφορά ή και για να τονωθεί γενικά ή εθνική οικονομική δραστηριότητα.

Το κράτος έχει το πλεονέκτημα να διαθέτει μεγάλο μέρος των φορολογικών εσόδων για προϊόντα και υπηρεσίες που παράγουν και διαθέτουν επιχειρήσεις της χώρας, αποκλείοντας τους ξένους εισαγωγικούς οίκους. Η στροφή μεγάλου μέρους της συνολικής ζήτησης, μέσω της προτιμησιακής μεταχειρίσεως των εγχώριων επιχειρήσεων στις δημόσιες προμήθειες, μειώνει την εξάρτηση της χώρας από τις εισαγωγές, τονώνει το παραγωγικό δυναμικό της χώρας, αυξάνει η απασχόληση κ.λπ.

Όλα αυτά δημιουργούν το κατάλληλο κλίμα για να ανακάμψει η οικονομία και να συγκρατηθούν οι ρυθμοί ανόδου του πληθωρισμού.

7.2. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟ.

Στην δεκαετία του 1970 παρατηρείθηκε μια ολοένα και μεγαλύτερη προσφυγή των κρατών στις εσωτερικές και τις εξωτερικές κεφαλαιαγορές, για να εξασφαλισθούν μεγαλύτερα δημόσια έσοδα και για να μην αυξηθεί άλλο η φορολογία. Η αύξηση του "εσωτερικού δημόσιου χρέους" προς τα νοικοκυριά και τις παραγωγικές μονάδες σημαίνει μεταφορά αποταμιεύσεων προς το κράτος το οποίο αυξάνει τη ζήτηση του.

Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις η αύξηση του εσωτερικού δημόσιου χρέους είναι δυνατό να υποκινήσει την αναθέρμανση της εθνικής οικονομίας-οικονομικής δραστηριότητας. Εάν για παράδειγμα διατεθούν τα έσοδα από την πραγματοποίηση ευρύτατου εσωτερικού δανεισμού για την χρηματοδότηση μεγάλων έργων υποδομής και νέων βιομηχανικών μονάδων, που θα συμβάλλουν στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος και της συνολικής απασχολήσεως, τότε η αύξηση των τιμών, λόγω της αυξήσεως της ζήτησεως από την πλευρά του κρατικού τομέα, θα αντισταθμισθεί από την διευρύνση της συνολικής προσφοράς, που με την σειρά της προκαλεί συμπύεση των ρυθμών ανόδου του πληθωρισμού.

Σε περίπτωση που το προϊόν του εσωτερικού δημόσιου δανεισμού κατασπαταληθεί σε μη παραγωγικές δραστηριότητες, τότε θα προκληθεί άνοδος του γενικού επιπέδου των τιμών. Η αύξηση του "εξωτερικού δημόσιου δανεισμού" εγγυμάται αρκετούς κινδύνους. Σε πάρα πολλές περιπτώσεις στη δεκαετία του 1980 το αυξημένο εξωτερικό χρέος αρκετών χωρών προκάλεσε σημαντικότερη άνοδο του πληθωρισμού. Η ανατίμηση του δολλαρίου προκάλεσε την απότομη επιβάρυνση των χωρών που είχαν δανειστεί μεγάλα ποσά από ξένες τράπεζες και η μεγάλη εκροή τοκοχρεολυσίων. Η συναλλαγματική αιμορραγία, λόγω του μεγάλου ελλείματος του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, προκάλεσε την πτώση της εσωτερικής και της εξωτερικής αξίας των εθνικών νομισμάτων, για να ανατιμηθούν έτσι τα εισαγόμενα προϊόντα και να ανέβει ο εγχώριος πληθωρισμός.

7.3. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ.

Σημαντικό ρόλο παίζει ο κρατικός προϋπολογισμός στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος, στην ανάπτυξη της βιομηχανίας, στη διανομή και στην αναδιανομή του συνολικού ετήσιου εισοδήματος, μέσα σε συνθήκες σχετικά μεγάλης σταθερότητας τιμών.

Τα κράτος ή γενικά τα κρατικά έσοδα προέρχονται από τις εισπράξεις που πραγματοποιούν οι κρατικές επιχειρήσεις οι συνεταιριστικές οργανώσεις, οι μικρές ιδιότητες, μικρές επιχειρήσεις-εκμεταλεύσεις από τη φορολογία του πληθυσμού και από την αξιοποίηση των χρηματικών καταθέσεων των νοικοκυριών.

Το ύψος του κρατικού προϋπολογισμού είναι αυτονόητο ότι επηρεάζεται από την εξέλιξη που παρουσιάζουν όλα τα προαναφερθέντα οικονομικά μεγέθη. Μεγαλύτερη σημασία όμως φαίνεται να έχει για τις κρατικές αρχές η αύξηση των εσόδων από τις παραγωγικές επιχειρήσεις.

Γι' αυτό και καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες ώστε να βελτιωθούν οι αποδόσεις των επιχειρήσεων και να αυξηθούν τα κρατικά έσοδα. Διαφορετικά, εάν δεν αυξηθούν οι αποδόσεις των κρατικών επιχειρήσεων θα χρειαστεί η αύξηση των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού να γίνει με αύξηση των τιμών των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών που πωλούν.

Επίσης όταν δεν αυξάνονται οι αποδόσεις των επιχειρήσεων είναι αδύνατο να αυξηθούν οι πραγματικές αποδοχές των εργαζομένων και φυσικά, οι χρηματικές καταθέσεις. Επιπλέον όταν υπάρχει ανάγκη να αυξηθούν οι δημόσιες δαπάνες είναι αναπόφευκτο να φορολογούνται περισσότερο τα εισοδήματα και να καθορίζονται μικρότερες αποδόσεις για τις καταθέσεις.

Στην τελευταία περίπτωση η μείωση των πραγματικών εισοδημάτων και των χρηματικών καταθέσεων περιορίζουν την συνολική ζήτηση, με αρνητικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις.

Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού συμβάλλουν στην αύξηση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας: με τις μεγάλες επενδυτικές δαπάνες για ενέργεια, κ.λ.π., περιορίζονται οι παραγωγικές δαπάνες των επιχειρήσεων με επακόλουθο να συμπιέζονται οι τιμές πώλησης των επιχειρήσεων και να απομένουν περισσότερα καθαρά έσοδα για τις ίδιες και για το κράτος.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν δαπάνες μη παραγωγικές, όπως είναι οι αμυντικές δαπάνες, οι οποίες προκαλούν τη μείωση των παραγωγικών δαπανών και παρεμποδίζουν την ανύψωση του βιοτικού επιπέδου.

Οι μή παραγωγικές δαπάνες καλύπτονται σε τελική ανάλυση από την αύξηση των τιμών πώλησεων των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών και συμπιέζουν ανάλογα το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών.

4.4. ΣΥΝΕΠΕΙΤΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.

Ο πληθωρισμός πλήττει κατά πρώτο τους δανειστές, όσους βρίσκονται σε ασθενέστερη θέση κατά τους οποίους και όλους εκείνους που ζουν από σταθερά εισοδήματα. Σε μία ανοικτή οικονομία συντελεί στην επιδείνωση του ισοζυγίου πληρωμών καθώς τα εγχώρια προϊόντα γίνονται ακριβότερα σε σχέση με τα ξένα, ενώ σημαντικές είναι και οι επιδράσεις του στην οικονομική μεγένθυση και ανάπτυξη.

Η μετεξέληξή του σε καλπάζοντα σημαίνει ανυπολόγιστη καταστροφή και δημιουργία νέου χρήματος. Πιο συγκεκριμένα ένας έντονος πληθωρισμός γίνεται πρόξενος των δυσμενών οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών που ακολουθούν:

- Ωθεί σε κερδοσκοπικές, μη παραγωγικές επενδύσεις εφ' όσον λείπει η εμπιστοσύνη στο συνεχώς υποτιμώμενο χρήμα.
- Εξαρθρώνει τον παραγωγικό μηχανισμό, γιατί η συνεχής ανάπτυξη της σπειροειδούς πληθωρικής διαδικασίας μειώνει τα κίνητρα για παραγωγική δραστηριότητα.
- εμιοχύει την επέκταση κερδοσκοπικού πνεύματος και συντελεί στην αύξηση των αποθεματοποιήσεων, τη συστολή προσφοράς και την κατά συνέπεια επίταση του πληθωρισμού.
- υδηγεί στην εξάρθρωση του τραπεζικού μηχανισμού και της πίστης εξ' αιτίας της συνεχούς υποτίμησης του χρήματος και της μείωσης των καταθέσεων και αποταμιεύσεων του κοινού και των επιχειρήσεων. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή στην εκδοτική μηχανή γίνεται αναγκαία με αποτέλεσμα την έκταση του πληθωρισμού.
- Επιτείνει την ανισότητα κατανομής του εθνικού εισοδήματος καθώς παρατηρείται αφ' ενός αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων των πλούσιων που απελαμβάνουν την αυξανόμενη αγοραστική δύναμη και αφ' ετέρου μείωση των πραγματικών εισοδημάτων εκείνων που διαθέτουν ένα σταθερό εισόδημα.
- Συντελεί στην απουσία μίας σταθερής βάσης κατάστρωσης επιχειρη-

ματικών προγραμμάτων με αποτέλεσμα επισφαλείς υπαλογισμούς των επιχειρηματιών και αδυναμία προγραμματισμού κυρίως στην επενδυτική σφαίρα.

Ήλικά έντονος πληθωρισμός σημαίνει εκφυλισμό σε όλους τους κοινωνικούς τομείς, οικονομική καταστροφή και καταστροφή και κατάρχη κάθε έννοιας έννομης συμβίωσης με αποτέλεσμα σοβαρές κοινωνικές και πολιτικές διαταραχές.

4.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.

Η σημασία των αποτελεσμάτων του πληθωρισμού εξαρτάται από την ένταση του πληθωρισμού δηλ. από το ρυθμό αύξησης των τιμών. Αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών κατά μικρό ποσοστό (κάτω από 4 έως 5ο/ο) δεν δημιουργεί σοβαρά προβλήματα. Αντίθετα μάλιστα σε περιόδους ήπιου πληθωρισμού που καλείται και έρπων πληθωρισμός οι τροχοί της οικονομίας λαδώνονται καλά και το κοινωνικό προϊόν αυξάνει.

Επειδή η άνοδος των τιμών των αγαθών προηγείται της ανόδου των τιμών των παραγωγικών συντελεστών δημιουργούνται προσδοκίες κέρδους.

Λόγω των κερδών που αναμένονται οι επιχειρηματίες γίνονται αισιόδοξοι και η ιδιωτική επένδυση αυξάνει. Έτσι δημιουργούνται άφθονες ευκαιρίες απασχόλησης. Ένας ήπιος πληθωρισμός είναι συνήθως προτιμότερος από έναν περιορισμένης εκτάσεως αντιπληθωρισμό.

Αν όμως η αύξηση του επιπέδου των τιμών, δεν είναι δυνατόν να συγκρατηθεί σε χαμηλή σε αντίθετα επίπεδα δεν αποτελεί το σύνθημα για αύξηση των αμοιβών και του κόστους, η οποία πάλι προκαλεί νέα και μεγαλύτερη ύψωση των τιμών τότε η οικονομία κινδυνεύει να βρεθεί αντιμέτωπη μιάς κακοήθους μορφής καλπάζοντος πληθωρισμού ή όπως καλείται υπέρ πληθωρισμού.

Οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες μιάς τέτοιας μορφής πληθωρισμού βασικό χαρακτηριστικό του οποίου είναι ο πολύ υψηλός ρυθμός μεταβολής των τιμών, είναι πολύ δυσάρεστες για την οικονομία μιάς χώρας και είναι οι εξής:

- α. Στροφή των αποταμιεύσεων του κοινού σε κερδοσκοπικές και όχι παραγωγικές επενδύσεις: Χρυσά νομίσματα, αποθεματοποίηση εμπορευμάτων, λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης προς το συνεχώς υποτιμώμενο χρήμα.
- β. Εξάρθρωση του παραγωγικού μηχανισμού της χώρας. Μόλις η οικονομία εισέλθει στο στάδιο της σπειροειδούς διαδικασίας αύξησης μισθών τιμών τα κίνητρα για παραγωγική δραστηριότητα εξασθενούν αισθητά και αυτό καταλήγει σε εξάρθρωση του παραγωγικού μηχανισμού της χώρας.

γ. Επικράτηση κερδοσκοπικού χαρακτήρα στην οικονομία.

Οι προσδοκίες των επιχειρηματιών περί συνεχούς υψώσεως των τιμών, τους οδηγούν σε αποθεματοποίηση των αγαθών με σκοπό την κερδοσκοπική τους εκμετάλλευση. Αυτό όμως δημιουργεί έλλειψη αγαθών στην οικονομία και επιτείνει τον πληθωρισμό.

δ. Εξάρθρωση της πίστωσης και του τραπεζικού μηχανισμού.

Σε περιόδους πληθωρισμού η αγοραστική αξία του χρήματος όπως είναι γνωστό μειώνεται συνεχώς. Αυτό έχει σαν συνέπεια το κοινό να διατηρεί τις αποταμιεύσεις του υπό μορφή καταθέσεων στις τράπεζες ή χρεωγράφων των επιχειρήσεων ή του κράτους. Το κράτος για την κάλυψη των αναγκών του αναγκάζεται να καταφύγει στην εκδοτική μηχανή με αποτελέσματα ο πληθωρισμός να ενταθεί ακόμη περισσότερο.

ε. Ανακατανομή του εθνικού εισοδήματος σε βάρος εκείνων οι οποίοι έχουν σταθερά εισοδήματα (μισθοί, ημερομίσθια). Για να γίνει σαφές ο μηχανισμός αυτός είναι αναγκαίο να γίνει διάκριση μεταξύ χρηματικού και πραγματικού εισοδήματος.

Χρηματικό εισόδημα: είναι το σύνολο των χρηματικών μονάδων τις οποίες παίρνει ένα άτομο σαν εισόδημα κατά μία χρονική περίοδο (μήνα π.χ.).

Πραγματικό εισόδημα: είναι το σύνολο των αγαθών τα οποία μπορεί το άτομο να αγοράσει με το χρηματικό του εισόδημα. Είναι φανερό ότι με τα δεδομένα το χρηματικό εισόδημα το ύψος του πραγματικού εισοδήματος εξαρτάται από το επίπεδο των τιμών. Όσο ψηλότερα είναι το επίπεδο των τιμών τόσο μικρότερο είναι το πραγματικό εισόδημα.

Για να διατηρηθεί το πραγματικό εισόδημα σταθερό πρέπει το χρηματικό εισόδημα να αυξάνεται με τον ίδιο ρυθμό όπως και το γενικό επίπεδο τιμών. Επομένως σε περιόδους ανόδου των τιμών τα άτομα εκείνα τα οποία έχουν σταθερό χρηματικό εισόδημα αυξάνεται με ρυθμό μικρότερο από το ρυθμό ανόδου των τιμών, δέχονται μείωση του πραγματικού τους εισοδήματος.

κατά συνέπεια ο πληθωρισμός πλήττει κυρίως τους συντάξιμους δημοσίους υπαλλήλους, ιδιωτικούς υπαλλήλους και γενικά όλους εκείνους των οποίων τα εισοδήματα δεν αναπροσαρμόζονται βραδύτατα προς το ρυθμό αυξήσεως των τιμών. Αντίθετα ο πληθωρισμός αυξάνει το πραγματικό εισόδημα των επιχειρήσεων & επιχειρηματιών γενικά δεδομένου ότι οι τιμές των προϊόντων αυξάνονται συνηθώς πιο γρήγορα από τις τιμές των παραγωγικών συντελεστών και επομένως οι εισπράξεις αυξάνονται πιο γρήγορα από τις παραγωγικές δαπάνες.

στ. Μετάθεση πλούτου: Η πτώση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος σημαίνει ότι οι οφειλέτες καταβάλλουν στους πιστωτές τους κατά την εξόφληση των χρεών τους, το αυτό μέν ποσό προς το συναφθέν δάνειο σε χρηματικές μονάδες ονομαστικής αξίας, οι οποίες όμως λόγω πληθωρισμού έχουν μικρότερη πραγματική αξία.

Είναι φανερό κατ' αυτό τον τρόπο μειώνεται η πραγματική αξία των οφειλών, οι δε οφειλέτες ωφελούνται σε βάρος των πιστωτών με αποτέλεσμα την μετάθεση του πλούτου. Ο κίνδυνος αυτός ο οποίος απειλεί τους δανειστές αποτελεί ανασχετικό παράγοντα στην λειτουργία της ιδιωτικής πίστωσης.

ζ. Αδυναμία των επιχειρηματιών να καταστρώσουν συγκεκριμένα προγράμματα μελλοντικής δράσεως κυρίως όσον αφορά την επενδυτική τους δραστηριότητα.

Οι δυσάρεστες συνέπειες του πληθωρισμού οι οποίες περιέγραψα πιο πάνω, κάνουν φανερή την ανάγκη της επεμβάσεως των νομοματικών αρχών και τη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την καταστολή του. Το σύνολο των μέτρων τα οποία λαμβάνονται κατά του πληθωρισμού συνιστούν την αντιπληθωριστική πολιτική.

Σκοπός της πολιτικής αυτής είναι να σταθεροποιήσει το επίπεδο των τιμών χωρίς να μειωθεί το επίπεδο της απασχόλησης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Σ Ο Γ Δ Ο Σ Ο

8.1. Η Κ Α Τ Α Π Ο Λ Ε Μ Η Σ Η Τ Ο Υ Π Λ Η Θ Ω Ρ Ι Σ Μ Ο Υ.

Το κράτος έχει σήμερα μεγαλύτερες δυνατότητες να καταπολεμήσει τον πληθωρισμό με διάφορα μέσα.

Το κυριότερο μέσο καταπολέμησης του πληθωρισμού είναι χωρίς αμφιβολία ο κρατικός προϋπαλογισμός ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποικιλότροπα για την καταπολέμηση των πληθωριστικών πιέσεων.

ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΗΤΗΣΕΩΣ: Τα δημοσιονομικά ελλείματα οι φορολογίες του εισοδήματος των νοικοκυριών σημαίνει μείωση κατά το αντίστοιχο ύψος της συνολικής ζήτησώς τους. Κατά συνέπεια αν φορολογηθούν τα εισοδήματα των νοικοκυριών χωρίς να αυξηθούν ανάλογα η ζήτηση του δημοσίου τομέα τότε θα πέσουν οι τιμές ή θα συγκρατηθούν οι τάσεις ανόδου τους.

ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΖΗΤΗΣΕΩΣ: Τα δημοσιονομικά ελλείματα οι σπατάλες του κρατικού τομέα αποτελούν σοβαρότατο παράγοντα αύξησης των τιμών. Ενώ από τη μιά το κράτος φορολογεί και αφαιρεί αγοραστική δύναμη από τα νοικοκυριά από την άλλη αυξάνει την δική του ζήτηση χωρίς να αυξηθεί ανάλογα και τη δική του προσφορά υπηρεσιών.

Δημιουργείται ανισορροπία μεταξύ συνολικής ζήτησώς και προσφοράς η οποία είναι τόσο μεγαλύτερη όσο μεγαλύτερη είναι η ποσότητα των δημοσιονομικών ελλειμάτων και όσο πιέ αντισταθμιστική είναι η διαχείριση του δημόσιου χρήματος.

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΗΤΗΣΕΩΣ: Η καταπολέμηση του πληθωρισμού μπορεί να γίνει και με την αύξηση της ζήτησης των παραγωγικών μονάδων. Η μεταβίβαση δημόσιων πόρων με τη μορφή των ενισχύσεων στις ιδιωτικές ή στις αρκετά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα είναι πιθανό να αυξήσει τη συνολική ανταγωνιστικότητα του εθνικού παραγωγικού δυναμικού.

Η ζήτηση από την πλευρά των επιδοτούμενων επιχειρήσεων θα αυξηθεί αλλά παράλληλα θα αυξηθεί η ανταγωνιστικότητά τους και η παραγωγικότητα της εργασίας και θα καταστεί δυνατή η υποκατάσταση των

εισαγωγών ή η αύξηση των εξαγωγών.

Σε αυτή την περίπτωση βέβαια αυξάνει η συνολική προσφορά εμπορευμάτων και υπηρεσιών που επιτρέπει την συγκράτηση των στην άνοδο.

Η αυξημένη ζήτηση από την πλευρά των αποδοτικών επιχειρήσεων δεν είναι παρά για πρόσθετες αγορές κεφαλαιουχικών εξοπλισμών α' υλών, μισθοδοσίες κ.λ.π. αυξημένες δαπάνες που είναι απαραίτητες για την αναδιάρθρωση του παραγωγικού μηχανισμού για την βελτίωση των αποδόσεων και για την προώθηση των πωλήσεων.

ΑΥΞΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΖΗΤΗΣΕΩΣ: Η αυξημένη δημόσια ζήτηση ενδέχεται να προκαλέσει την αναθέρμανση της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία με τη σειρά της μπορεί να πετύχει την καλύτερη ισορροπία μεταξύ συνολικής ζήτησης και προσφοράς.

Αν αυξηθεί ο όγκος των δημόσιων επενδύσεων, που ανεβάζουν πραγματικά την αποδοτικότητα της εθνικής οικονομίας, τότε θα αυξηθεί η συνολική απασχόληση, θα καταστεί δυνατή η ανετότερη διάθεση φθηνών εμπορευμάτων με αρδευτικά έργα, με την δημιουργία υποδομών, μεταφορών, με την ηλεκτροδότηση, με την παροχή ενέργειας σε χαμηλότερο κόστος κ.λ.π.

Αν αυξηθεί η δημόσια ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες που διαθέτουν οι εγχώριες επιχειρήσεις τότε θα αυξηθεί η ρευστότητα των τελευταίων.

Η αυξημένη ζήτηση για προϊόντα στις περισσότερες δυναμικές από αυτές να προβούν στις αναγκαίες αλλαγές για την αύξηση της αποδοτικότητας του παραγωγικού μηχανισμού τους.

Απο τα παραπάνω φαίνεται ότι με τους κατάλληλους χειρισμούς η δημοσιονομική πολιτική μπορεί να αποβεί ουσιαστικότερος συντελεστής για την κάμψη των ρυθμών ανόδου των τιμών.

8.2. ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.

Η λήψη κατάλληλων μέτρων αντιπληθωριστικής πολιτικής αποτελεί έργο δυσχερέστατο για πολλούς λόγους. Η διάγνωση των αιτιών του πληθωρισμού, στην οποία πρέπει να στηρίζεται η διαμόρφωση αντιπληθωριστικής πολιτικής δεν είναι πάντοτε εύκολο όπως φαίνεται από το πλήθος των θεωριών που επιχειρούν να εξηγήσουν το φαινόμενο του πληθωρισμού.

Η ταυτότητα απόψεων ως προς τα αίτια του πληθωρισμού δεν σημαίνει αναγκαστικά συμφωνία ως προς τις μεθόδους αντιμετώπισής τους.

Είναι δυνατό να υπάρχουν διαφωνίες ως προς την ικανότητα επιβολής με τρόπο αποτελεσματικό, των απαιτούμενων αντιπληθωριστικών μέτρων. Ήλιος υπάρχουν διαφορές αντιλήψεων και μεταξύ οικονομολόγων και μεταξύ εκείνων που ασκούν οικονομική πολιτική ως προς το ποσοστό αυξήσεως των τιμών και το ύψος της ανεργίας, τα οποία θεωρούνται ανεκτά ή επιθυμητά.

Υπάρχει δυσκολία και στον προσδιορισμό του σημείου της καμπύλης του PHILLIPS το οποίο θα αποτελέσει το αντικείμενο της οικονομικής πολιτικής. Από αυτή τη διαφωνία είναι δυνατό να προκύψουν και διαφωνίες στην επιλογή των αντιπληθωριστικών μέτρων.

Δεν υπάρχει ακόμη γενικά αποδεκτή αντιπληθωριστική πολιτική.

Εχουν διατυπωθεί πολλές σκέψεις που η γνώση τους μας είναι απαραίτητη για την κατανόηση του προβλήματος του πληθωρισμού και για τη διαμόρφωση ορθολογιστικής αντιπληθωριστικής πολιτικής. Η περίπτωση του πληθωρισμού ζήτησης είναι σαφέστατη.

Αν η άνοδος του επιπέδου των τιμών είναι αποτέλεσμα ενεργού ζήτησης η οποία υπερβαίνει το επίπεδο πλήρους απασχολήσεως η συγκράτηση των τιμών επιβάλλει περιορισμό στην ενεργό ζήτηση με μέσα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής στο ύψος εκείνο, το οποίο απαιτείται για πλήρη απασχόληση του εργατικού δυναμικού χωρίς να δημιουργείται καμία πίεση στις τιμές.

Αν η άνοδος των τιμών δεν είναι αποτέλεσμα υπερβάλλουσας συνολικής ζήτησης αλλά μεταβολών στη σύνθεση της ζήτησης (πληθωρισμός διαρθρωτικών μεταβολών), η μείωση της συνολικής ζήτησεως θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ανεργίας χωρίς αισθητή μείωση των τιμών.

Στην περίπτωση αυτή απαιτείται διαφοροποίηση των οικονομικών μέτρων κατά τομείς. Στους τομείς οι οποίοι αντιμετωπίζουν ανερχόμενη ζήτηση και από τους οποίους πρώτα προέρχεται ο πληθωρισμός - απαιτείται η λήψη περιοριστικών μέτρων. Αντίθετα η παροχή διευκολύσεων (π.χ. μείωση των επιτοκίων, ή μείωση της φορολογίας), στους τομείς που παρουσιάζουν φθίνουσα ζήτηση μπορεί να αποτρέψει τη δημιουργία ανεργίας.

Επιπλέον, η παροχή διευκολύσεων για την γεωγραφική και επαγγελματική μετακίνηση της εργασίας από τους φθίνοντες τομείς προς τους επεκτεινόμενους είναι δυνατό να αποτρέψει την αύξηση ή την δημιουργία μόνιμης ανεργίας. Στην περίπτωση του πληθωρισμού κόστους καθώς επίσης και του πληθωρισμού των ποσοστιαίων ανατιμήσεων, που τους προκαλεί η ολιγοπωλιακή μορφή της αγοράς προϊόντων και η οργάνωση των εργατών σε μεγάλα και ισχυρά επαγγελματικά σωματεία η ριζική αντιμετώπιση του πληθωρισμού είναι η αποκατάσταση του πλήρους ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντος και εργασίας.

Η λύση αυτή είναι θεωρητικά απλή αλλά πρακτικά ανέφικτη.

Ως πραγματοποιήσιμες έχουν προταθεί δύο κυρίως λύσεις:

-α- Η επιβολή άμεσων ελέγχων στις τιμές και στους μισθούς και η θέσπιση κανόνων (ή οδηγιών) για τις μεταβολές των μισθών και τιμών βάσει των μεταβολών της μέσης παραγωγικότητας. Κατά το σύστημα των άμεσων ελέγχων κάποιο κρατικό όργανο (π.χ. επιτροπή μισθών τιμών) προσδιορίζει και επιβάλλει το ύψος των τιμών και μισθών είτε για το σύνολο της οικονομίας, είτε για τους πιο σημαντικούς τομείς δηλ. τους τομείς, που το κόστος και οι τιμές τους επηρεάζουν μεγάλο τμήμα της οικονομίας όπως π.χ. είναι οι κλάδοι παραγωγής πρώτων υλών ηλεκτρικής ενέργειας κ.λ.π.

Εφ' όσον η κρατική εξουσία έχει την δύναμη και τους μηχανισμούς, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την αποτελεσματική επιβολή των άμεσων ελέγχων, η επιδιωκόμενη σταθερότητα τιμών και μισθών είναι δυνατό να επιτευχθεί. Πολλά επιχειρήματα έχουν διατυπωθεί κατά των άμεσων ελέγχων. Υποστηρίζεται ότι οι άμεσοι έλεγχοι είναι αντίθετοι προς το σύστημα κινήτρων της καπιταλιστικής οικονομίας και μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την ανορθολογική κατανομή των παραγωγικών συντελεστών.

Υποστηρίζεται ακόμη ότι κάθε σύστημα ελέγχου είναι δαπανηρό γιατί δημιουργεί γραφειοκρατικούς μηχανισμούς παρακολούθησης της εφαρμογής των ελέγχων. Η επιβολή ελέγχων για μακρό κυρίως χρονικό διάστημα, δημιουργεί οικονομικά κίνητρα παράνομης κερδοσκοπίας με την μορφή της μαύρης αγοράς όπως συνήθως αποκαλείται.

Είναι δυνατό να δημιουργήσουν ή να αυξήσουν το επίπεδο της ανεργίας εφ' όσον οι έλεγχοι θα μειώσουν τα κίνητρα προς επένδυση. Τέλος υποστηρίζεται ότι υπάρχουν πάντοτε τρόποι για να αποφύγουν οι ενδιαφερόμενοι τα αποτελέσματα των ελέγχων. Αν π.χ. δεν είναι δυνατό να αυξηθεί η τιμή οι επιχειρήσεις-επιχειρηματίες μπορούν να αυξήσουν το κέρδος τους χειροτερεύοντας την ποιότητα του προϊόντος τους.

Γενικά η επιβολή άμεσων ελέγχων δεν θεωρείται ικανοποιητική αντιπληθωριστική πολιτική και είναι ιδιαίτερα ασυμπαθής στους επιχειρηματίες, γιατί τους περιορίζει τα κέρδη. Γι' αυτό οι έλεγχοι πάνω στις τιμές και τους μισθούς έχουν επιβληθεί κυρίως σε εμπόλεμες περιόδους. Οι συνήθως επιβαλλόμενοι έλεγχοι είναι μερικοί περιοριζόμενοι σε ορισμένους σημαντικούς τομείς της οικονομίας.

Για την καταπολέμηση του πληθωρισμού έχουν επίσης προταθεί διάφοροι τρόποι αυξήσεων των μισθών και τιμών με βάση την μεταβολή της μέσης παραγωγικότητας. Ο πιο γνωστός είναι αυτός που πρότεινε η επιτροπή των οικονομικών συμβούλων των Η.Π.Α. το 1962 ως WAGE PR-
ICE GUDEPOST.

Το περιεχόμενο των οδηγιών αυτών μπορεί να διατυπωθεί στις εξής δύο προτάσεις:

-α- Το ποσοστό αυξήσεως των χρηματικών μισθών δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσοστό αυξήσεως της μέσης παραγωγικότητας της οικονομίας κατά την ίδια περίοδο.

-β-. Η πολιτική τιμών των διαφόρων βιομηχανιών πρέπει να εξαρτάται από τις μεταβολές της παραγωγικότητας της οικονομίας στο σύνολό της.

Πιο συγκεκριμένα:

- Οι τιμές των προϊόντων των βιομηχανιών εκείνων που η παραγωγικότητά τους αυξάνεται στο ίδιο ποσοστό όπως του συνόλου της οικονομίας πρέπει να παραμένουν σταθερές. Αυτό προκύπτει από την πρόταση (α) η οποία εξασφαλίζει σταθερότητα κόστους κατά μονάδα προϊόντος.

- Για τις βιομηχανικές μονάδες όπου η παραγωγικότητα της αυξάνεται σε ποσοστό μικρότερο της μέσης παραγωγικότητας της οικονομίας προτείνεται αύξηση των τιμών γιατί εφόσον οι μισθοί αυξάνουν στο ποσοστό της μέσης παραγωγικότητας το κόστος κατά μονάδα προϊόντος των βιομηχανιών αυτών θα ανέβει.

- Τέλος για τις βιομηχανίες, που η παραγωγικότητά τους αυξάνεται σε ποσοστό μεγαλύτερο από το ποσοστό της μέσης παραγωγικότητας της οικονομίας, προτείνεται μείωση των τιμών. Αποτέλεσμα της εφαρμογής των οδηγιών αυτών θα είναι η αύξηση των χρηματικών μισθών κατά το ποσοστό αυξήσεως της μέσης παραγωγικότητας της οικονομίας και η σταθερότητα των τιμών.

Παρά το γεγονός ότι ο ρυθμός αυξήσεως της παραγωγικότητας διαφέρει ανάμεσα στις βιομηχανίες, οι μισθοί όλων των εργατών αυξάνονται κατά το ίδιο ποσοστό της μέσης παραγωγικότητας. Επομένως το κόστος της εργασίας γίνεται σχετικά επαχθέστερο για τις βιομηχανίες εκείνες που η παραγωγικότητά τους αυξάνεται με ρυθμό μικρότερο από το μέσο ρυθμό του κλάδου τους.

Συγχρόνως η θέση των βιομηχανιών αυτών λόγω της σχετικής αυξήσεως των τιμών των προϊόντων τους γίνεται δυσχερέστερη στην αγορά προϊόντων.

Με αυτό τον τρόπο ευνοούνται οι πωλήσεις των προϊόντων, και οι τιμές τους μειώνονται, και κατά συνέπεια η επέκτασή τους αντίθετα προς τις βιομηχανίες που οι τιμές τους αυξάνονται και οι πωλήσεις τους δεν μπορούν να αυξηθούν.

Με λίγη σκέψη γίνεται φανερό ότι σκοπός των προτάσεων αυτών είναι η επιτυχία των αποτελεσμάτων τα οποία θα προκαλέσουν αν επικρατούσαν συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας και προϊόντος.

Η εφαρμογή των προτάσεων αυτών προϋποθέτει ικανότητα ασκήσεως εκ μέρους της κρατικής εξουσίας επιβολής πάνω στα εργατικά σωματεία και τις επιχειρήσεις την οποία όμως οι κυβερνήσεις των καπιταλιστικών χωρών κατά κανόνα δεν έχουν.

Γι' αυτό και οι προτάσεις αυτές έχουν περιορισμένη μόνο πρακτική σημασία ως μέτρα αντιπληθωριστικής πολιτικής.

8.3. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

Στα χρόνια του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου και στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια ο πληθωρισμός θεωρούνταν παροδικό κακό, στο οποίο θα δοθεί τέρμα, μόλις η οικονομία μπει στον κανονικό δρόμο.

Όμως λίγο αργότερα οι αστοί οικονομολόγοι κατάληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν επηρεάζει άσχημα την καπιταλιστική οικονομία. "Με χαμηλό πληθωρισμό οι τροχοί της βιομηχανίας είναι καλά λαδωμένοι και η παραγωγή προϊόντων είναι κοντά στις παραγωγικές δυνατότητες. Οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι πάντα ζωντανές και υπάρχει πολλή δουλειά.

Γι' αυτό πολλοί επιχειρηματίες και στελέχη συνδικάτων λένε ότι ένας μικρός πληθωρισμός είναι προτιμότερος από ένα μικρό αντιπληθωρισμό". Εγγραφε ένας από τους γνωστούς αμερικάντους οικονομολόγους ο Π. Σάμουελσον. Παρ' όλα αυτά ο Σάμουελσον ακόμη τότε σημείωνε ότι η πλειοψηφία των οικονομολόγων ανησυχούν από τη σταθερή άνοδο των τιμών.

Η παραπέρα ροή των γεγονότων έδειξε ότι αυτή η ανησυχία δεν ήταν αδικαιολόγητη και η παρομοίωση του πληθωρισμού με το λιπαντικό γράσο του αναπαραγωγικού μηχανισμού αποδείχτηκε ανεπιτυχής. Η επίδραση του πληθωρισμού στην καπιταλιστική οικονομία του '50 και του '60 θύμιζε μάλλον την ενέργεια των διεγερτικών.

Η μικρή άνοδος των τιμών φάνηκε ότι δεν απειλούσε με υποτίμηση των χρημάτων, αλλά ταυτόχρονα υποσχόταν στους επιχειρηματίες αύξηση των κερδών. Η αύξηση του κόστους ζωής κατά 2-30%, παρακώλυε την αύξηση των πραγματικών αποδοχών των εργατών, αλλά ήταν ανεπαίσθητη κι έτσι δεν άξιζε τις συγκρούσεις μεταξύ εργατών και μονοπωλίων.

Ο έρπων πληθωρισμό αθόρυβα αλλά σταθερά διαπότιζε όλους τους πόρους της οικονομικής ζωής διαβρώνοντας το νομισματικό σύστημα, παραλύοντας τις μεθόδους της κρατικομονοπωλιακής τόνωσης της οικονομίας,

ή καλύτερα της οικονομικής ανάπτυξης.

Δυναμώντας σιγά σιγά στη δεκαετία του '70 ξαφνικά μετατράπηκε σε τυφλή καταστροφική δύναμη. Ένα από τα πρώτα θύματα του πληθωρισμού ήταν το διεθνές νομισματικό σύστημα που θεωρούνταν το καμάρι του δυτικού επιχειρηματικού κόσμου.

Η κατάρρευση του συστήματος του Μπρέτον-Γουντς δεν ανάκοψε αλλά αντίθετα επιτάχυνε την ανάπτυξη και τη διάδοση της πληθωριστικής φύλλας. Στα μέσα της δεκαετίας του '70 με συνεχώς αυξανόμενη δύναμη άρχισε να ξερχαλαλώνει τη διαδικασία της διευρυνμένης καπιταλιστικής παραγωγής.

Ο πληθωρισμός άρχισε να επιβραδύνει την αύξηση των επενδύσεων σε καινούργια εργοστάσια και μηχανισμό ή καλύτερα μηχανικό εξοπλισμό, στην διεύρυνση των ήδη λειτουργούντων εργοστασίων. Υστερα από την σοβαρότερη κρίση υπερπαραγωγής που έπληξε τις καπιταλιστικές χώρες το 1974 - 1975, την διάρκεια της οποίας οι επενδύσεις κεφαλαίων στην περίοδο μετά την κρίση ήταν εξαιρετικά αργή, και το βασικό κεφάλαιο ελλατώθηκε δραστικά.

Το 1979 στο γενικό σύνολο των επενδύσεων κεφαλαίου σε όλες τις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες έφτασε τα 583 δισ. σε σύγκριση με τα 535 δισ. το 1973. Έτσι σε 6 χρόνια αυξήθηκαν μόνο κατά 9%/ο.

Θα ήταν απερισκεψία να υποστηρίξουμε ότι ο πληθωρισμός υπήρξε η μοναδική αιτία αυτής της τόσο χαλαρής διαδικασίας διεύρυνσης των επενδύσεων κεφαλαίου. Παρ' όλα αυτά όμως έπαιξε καταστροφικό ρόλο.

Όταν η υποτίμηση των χρημάτων έχει την τάση να επιταχύνεται, κανείς δεν θα τολμήσει να υποστηρίξει ότι αυτή η διαδικασία δεν θα σταματήσει στο μέλλον. Είναι αδύνατο να προμαντεύει ποιές θα είναι στο μέλλον οι διαστάσεις της υποτίμησης του νομίσματος.

Ο καπιταλιστικός κόσμος γνώρισε ήδη εποχές όπου τα χαρτονομίσματα αξίζουν λιγότερο και από χαρτιά ταπετσαρίας. Αν ο χρόνος αναπ-

λήρωσης των επενδύσεων κεφαλαίου αποδειχτεί αρκετά μεγάλος και σταθεί αδύνατο να προβλεφθεί η ανάπτυξη του πληθωρισμού, η απόκτηση καθαρού κέρδους σε λίγο πολύ σιληρόσυναλλάγμα θα αποδειχτεί εντελώς προβληματική.

Ακόμη και αν υποθέσουμε ότι ο πληθωρισμός δεν θα οδηγήσει σε τέτοια υποτίμηση των χαρτομομισμού, όπου αυτά δεν θα αξίζουν περισσότερο από χαρτιά ταπετσαρίας, ακόμη και τότε θα υποτιμά αισθητά τα συσσωρευμένα ποσά απόσβεσης. Όλοι γνωρίζουν καλά ότι ο μηχανισμός ή καλύτερα ομηχανικός εξοπλισμός χρησιμοποιείται για χρόνια ενώ τα κτίρια και οι κατασκευές για δεκάδες χρόνια.

Στο λογαριασμό της φθοράς των κτιρίων και των κατασκευών, των μηχανών και του εξοπλισμού, κάθε χρόνο πηγαίνουν όχι μικρά ποσά, τα οποία αφού περάσει λίγος χρόνος τοποθετούνται ξανά στις επιχειρήσεις.

Περίπου το ίδιο συμβαίνει και με το μέρος των κερδών που προορίζεται για την διεύρυνση της παραγωγής. Εννοείται ότι για τη μεγάλη μονοπωλιακή ένωση δεν υπάρχουν εδώ σοβαρά προβλήματα: πολλά εκατομμύρια κέρδη και ποσά απόσβεσης σε συνθήκες απεριόριστης πίστωσης από τις τράπεζες, τους επιτρέπουν οποιαδήποτε ώρα να επενδύσουν χρηματικό κεφάλαιο στην παραγωγή και να αποφεύγουν τις απώλειες από την υποτίμησή του.

Αλλά τα χρηματικά κεφάλαια των μικρών επιχειρήσεων σε συνθήκες αοξυμένου πληθωρισμού χάνονται γρηγορότερα από ότι αυξάνονται από την συσώρευση κέρδους. Όσο πιο γρήγορα αναπτύσσεται ο πληθωρισμός στρώματα επιχειρηματιών πέφτουν θύματα της υποτίμησης που προκαλεί.

Ο "καλπάζων" πληθωρισμός είναι ικανός να αυξάνεται από μόνος του σύμφωνα με τους νόμους της αλυσιδωτής αντίδρασης. Αν μετά από μία βδομάδα οι τιμές μπορεί να βρεθούν υψηλότερα από ότι την μέρα της πληρωμής των μισθών, δεν είναι σκόπιμο να αναβάλλεται για το μέλλον η αγορά αυτού που μπορεί να αποκτηθεί τώρα. Φαίνονται ορθολογικά και οι

ευρύτερες αγορές εμπορευμάτων επί πιστώσει με εξόφληση του χρέους στο μέλλον με χρήματα των οποίων η αγοραστική δύναμη θα ελλατωθεί.

Όμως οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων τροφίμων και μεγάλων καταστημάτων προσπαθούν να κρατήσουν ένα μέρος των εμπορευμάτων τους προβλέποντας την άνοδο των τιμών και ελπίζοντας να το πουλήσουν στο μέλλον με μεγαλύτερο κέρδος. Στις συνθήκες του "καλπάζοντα" πληθωρισμού η ζήτηση αρχίζει να ξεπερνά το ρυθμό των εσόδων και η προσφορά προϊόντων να καθυστερεί σε σχέση με την παραγωγή τους. Και το ένα και το άλλο συμβάλλει στην αύξηση των τιμών.

Παρά τις προσπάθειες αναχαίτισής του ο πληθωρισμός το 1979-1980, συνέχισε να δυναμώνει στον καπιταλιστικό κόσμο. Στο πρώτο τρίμηνο του 1980 στις ΗΠΑ οι τιμές ανέβηκαν κατά 180% ποσοστό ρεκόρ για τα τελευταία 30 χρόνια. Αναλύοντας την οικονομική κατάσταση των ιμπεριαλιστών-ών χωρών ο Λ.Ι. Μπρέζνιεφ στην Εισήγηση στο 25ο συνέδριο του κομμουνιστικού κόμματος δήλωσε:

"Η απότομη ελάττωση της παραγωγής και η αύξηση της ανεργίας στην πλειοψηφία των καπιταλιστικών χωρών περιπλέχτηκαν με τέτοιους σοβαρούς τρανταγμούς της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας, όπως η νομισματική και η ενεργειακή κρίση, όπως και η κρίση των πρώτων υλών.

Δυναμώνοντας από τις πολεμικές δαπάνες δαπάνες που αυξάνουν μόνοιμα, ο πληθωρισμός πήρε πρωτοφανείς, για ειρηνική εποχή διαστάσεις".

Αυτή η εκτίμηση του πληθωρισμού που έγινε σχετικά με τις συνθήκες που επικρατούσαν στα μέσα της δεκαετίας του 70, ισχύει στο ακέραιο και για τις αρχές της δεκαετίας του 80.

Στις σύγχρονες συνθήκες ο πληθωρισμός έχει μετατραπεί σε έναν από τους κύριους αποσταθεροποιητικούς παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης του καπιταλισμού. Εγκυμονεί παραπέρα όξυνση των κοινωνικών & οικονομικών συγκρούσεων της αστικής κοινωνίας, για αυτό αν και αστική βιβλιογραφία όχι σπάνια τον παρομοιάζουν με μυθικό τέρας, είναι αδύνατο να μην δούμε σε αυτόν μια πραγματική απειλή για το οικονομικό σύστημα του καπιταλισμού.

8.4. ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΟΥ ΓΕΝΙΚΑ (ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ)

Εχουμε ήδη τονίσει στα προηγούμενα ότι ο πληθωρισμός χωρίς παράλληλη αύξηση της ποσότητας του χρήματος δεν μπορεί να συνεχιστεί. Επιμένω να είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι μείωση της ποσότητας του χρήματος είναι απόλυτα αποτελεσματικό για την καταπλήρωση του πληθωρισμού. Αυτό είναι ορθό. Εν τούτοις το πρόβλημα δεν είναι η σταθερότητα των τιμών μόνο, αλλά η σταθερότητα των τιμών με ταυτόχρονη μείωση της ανεργίας. και η μείωση της ποσότητας του χρήματος αδιακρίτως μπορεί να αυξήσει αντί να μειώσει το επίπεδο της ανεργίας.

Εκ αυτό η μείωση της ποσότητας του χρήματος, ενώ είναι ίσως αναγκαία, δεν συνιστάται ως λύση στο πρόβλημα του πληθωρισμού χωρίς παράλληλη λήψη άλλων μέτρων.

Πρέπει να αναφέρουμε τις προσδοκίες οι οποίες δημιουργούνται κατά τη διάρκεια μακροχρόνιου κυρίως πληθωρισμού. Η παράταση του πληθωρισμού δημιουργεί προσδοκίες συνεχίσεως ή και επιδεινώσεως και έτσι προσφέρεται κίνητρο στα διάφορα τμήματα των οικονομούντων ατόμων να αναπτύξουν μηχανισμούς αντιμετώπισης των δυδμενών αποτελεσμάτων από την άνοδο του επιπέδου των τιμών. Τα εργατικά σωματεία π.χ. κατά την σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας θέτουν όρους αυτόματης τιμ. αναπλήξης των μισθών κατά το ποσοστό αυξήσεως των τιμών. Είναι σαφές ότι οι ενέργειες αυτές επιταχύνουν την άνοδο των τιμών. Οι επιχειρήσεις επισπεύδουν την αγορά α' υλών τις οποίες συσσωρεύουν για να αποφύγουν την προβλεπόμενη αύξηση των τιμών. Παράλληλα και οι καταναλωτές προβαίνουν στην αποθεματοποίηση των καταναλωτικών αγαθών για τους ίδιους λόγους, με αποτέλεσμα την ένταση πληθωριστικών πιέσεων. Αν η παράταση του πληθωρισμού δημιουργήσει αυτή την ψυχολογία ένα μέτρο ποσοστά αυξήσεως των τιμών μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε πληθωρισμό πέρα από τα όρια του ανεκτού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- I) Θεωρία της ανεργίας και του πληθωρισμού του Παναγιώτη Γ. Καρλίρα Καθηγητή της Πολιτικής Οικονομίας του ΑΣΣΟΕ.
- 2) Πληθωρισμός του JACQUES LECAILLON.
- 3) Ο σύγχρονος πληθωρισμός στον καπιταλισμό-κό κόσμο
IBANQΦ ΣΕΡΓΚΕΙ.
- 4) Ο πληθωρισμός στην σύγχρονη Ελλάδα ΚΥΡΙΤΣΗΣ ΝΙΚΟΣ.
- 5) Λογιστική πληθωρισμού EMMANΟΥΗΛ ΣΑΚΕΛΗ. Καθηγητής λογιστικής
- 6) Ο πληθωρισμός ΚΙΜ. ΣΠΕΡΓΙΩΤΗ Οικονομολόγου
- 7) Εισαγωγή στην θεωρία της ανάπτυξης ΣΚΟΥΤΖΑΣ
- 8) Εισαγωγή στην οικονομία της ανάπτυξης. " Θ.Α.
- 9) Οικονομική ανάλυση του πληθωρισμού ΤREVITHICK - MULVEY
- 10) Πληθωρισμός κεφάλαιο και πολυεθνικές εταιρείες LEVINSON G.
- II) Εισαγόμενος πληθωρισμός και βιομηχανική παραγωγή σε μικρές αναπτυσσόμενες κοινωνίες (διδασκαρική διατριβή) ΔΑΛΑΚΑΣ ΣΠΡΑΤΟΣ
- I2) Τα αποτελέσματα της οικονομικής ανάπτυξης ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ ΔΕΛΗΒΑΝΗ
ΜΑΡΙΑ.
- I3) Απο τα διάφορα κείμενα που αναφέρονταν στον πληθωρισμό γενικά για την επιχείρηση (επίδρασή του) εφημερίδα Ναυτεμπορική-εξπρές.
- I4) Απο το αρχείο που κρατεί (σε βιβλία), η βιβλιοθήκη του Ε.Ε.Ι. Μεσολογγίου.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν ᾠ Μ Ε Ρ Ο Υ Σ

Σελίς

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	αα
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	I
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
I.1. Η ΣΠΕΙΡΟΪΔΗΣ ΘΕΩΡΙΑ "ΜΙΣΘΩΝ-ΤΙΜΩΝ" ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	4
I.2. ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	6
I.2.α. Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΖΗΤΗΣΗΣ.....	8
I.2.β. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ.....	9
I.2.γ. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΕΡΔΩΝ.....	II
I.2.δ. ΕΙΣΑΓΩΜΕΝΟ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ.....	12
I.2.ε. ΤΑΜΕΙΟΓΕΝΗΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	15
I.3. ΕΙΣΑΓΩΜΕΝΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ (ΕΛΛΑΔΑ).....	16
I.4. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΩΜΕΝΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	17
I.5. Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΙΕΣΕΩΝ.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
2.1. ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΤΙΜΑΡΙΘΜΕΚΗ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ.....	21
2.2. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ-ΑΝΤΙΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ.....	23
2.3. ΠΡΟΚΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.....	26
2.4. ΚΑΛΠΑΖΩΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.....	26
2.5. ΚΑΜΠΥΛΗ PHELLIPS.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
3.1. ΜΕΙΩΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	32
3.2. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΒΙΟΜΗ- ΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	34
3.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ.....	36
3.4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ.....	36
3.5. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ.....	37

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ Β' ΜΕΡΟΥΣ

Σελ. 65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.1. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΑΙ ΕΚΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.....	39
4.2. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ.....	40
4.3. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	42
4.4. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ.....	47
4.5. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ.....	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.1. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ.....	50
5.2. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ " ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ ".....	51
5.3. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	53
5.4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	54
5.5. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ.....	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.1. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΔΕΦΑΛΑΙΑ.....	57
6.2. ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	60
6.3. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ.....	61
6.4. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ.....	64
6.5. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΕΣ.....	66

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν Ύ Μ Ε Ρ Ο Υ Σ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΕΒΔΟΜΟ	Σελις
7.1.	Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΚΡΑΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ.....	69
7.2.	Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟ.....	71
7.3.	Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ.....	72
7.4.	ΣΥΝΕΠΕΙΡΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	74
7.5.	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΟΓΔΩΟ	
8.1.	Η ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	79
8.2.	ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	81
8.3.	Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	86
8.4.	ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΓΕΝΙΚΑ (ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ).....	90
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		91